ROST

Revistă de cultură creştină şi politică

J.V. Iamandi
un boier al românismului

Semnificația unei victorii
de Claudiu Târziu

Marginalii postelectorale
de Răzvan Codrescu

Bioetica tehnologiei informaționale
de Pr. dr. Mihai Valică

Creştinul şi politica
de Paul Ghițiu

an VII ● nr. 82 ● 4 lei ● 3 €

www.rostonline.org

Coperta I: J.V. Iamandi

sumar

numărul 82 • decembrie 2009

EDITORIAL
Semnificaţia unei victorii
de Claudiu Târziu.....3

MARTORI AI VEACULUI
Asociaţia „Rost“ şi-a înnoit conducerea.....4

Regăsire
de Marcel Răduţ Selişte.....5

Evenimentele lunii.....6

POLITICA, LA DESCUSUT
Marginalii postelectorale
de Răzvan Codrescu.....13

Tratatul de la Lisabona şi Republica Moldova
de Dan Dungaciu.....15

REPERE
Povestea nemuritorului Jacques
de Claudiu Târziu.....18

Un senior pentru neliniştea noastră
de Râzvan Codrescu.....21

Gânduri despre un prieten deosebit
de Erast Călinescu.....22

J.V. Iamandi: „Lupta împotriva bisericii se dă şi înăuntru şi în afară“
de Horia Brad.....23

DECANTĂRI
Reflecţii despre curaj şi jertfă
de Alexandru Racu.....26

Creştinul şi politica
de Paul Ghiţiu.....29

Formarea bisericilor autocefale din Balcani
de Alexandru Racu.....30

Preotul misionar în spitalul de psihiatrie
de Pr. Dr. Radu Ilaş.....35

Originile corectitudinii politice
de William S. Lind.....39

MEMORIA
Eroii uitaţi
de Daniel Focşa.....44

Horia Bernea şi ţara din vis
de Teodora Roşca.....45

CENTENAR NOICA
Ce preţ are un lucru?
de Paul-Gabriel Sandu.....47

Centenar Noica – Eugen Ionescu
de Constantin Mihai.....48

VIA SACRA
Sf. Antipa de la Calapodeşti. Floarea pustiei
de Monahul Iustin.....50

LA ROST
Uniunea Scriitorilor şi „Cazul Goma“
de Flori Bălănescu.....57

Bioetica tehnologiei informaţionale
de Pr. prof. dr. Mihai Valică.....63

SEMNAL EDITORIAL
Memoriile unui maestru uitat
de Linu Dragu Cătălin Popian.....72

Pentru inimă şi minte.....73

OFERTĂ

Revista ROST caută distribuitori în toată ţara: biserici de mir, mănăstiri, firme locale de difuzare a presei, librării şi persoane particulare. Oferim comision atractiv. Pentru detalii, luaţi legătura cu directorul publicaţiei, Claudiu Târziu, la telefon 0740.103.621 ori pe e-mail revistarost@gmail.com.

ROST
Revistă de cultură creştină şi politică

Fondată 2002

Revistă naţională editată de Asociaţia ROST

DIRECTOR
Claudiu TÂRZIU
tel.: 0740.103.621
revistarost@gmail.com

SENIOR EDITORI
Răzvan CODRESCU
Paul GHIŢIU

REDACŢIA
Mihail ALBIŞTEANU
Pr. Antonio ARONEASA
Constantin MIHAI
Pr. Marcel RĂDUŢ SELIŞTE

COLABORATORI PERMANENŢI
Ierom. Savatie BAŞTOVOI
Daniel FOCŞA
Stelian GOMBOŞ
Paul S. GRIGORIU
Silviu MAN
Dragoş MOLDOVEANU
Paul NISTOR
Cristi PANTELIMON
Viorel PATRICHI
Alexandru RACU
Teodora ROŞCA
Paul Gabriel SANDU
Constantin N. STRĂCHINARU

CORECTURĂ
Nicu BUTNARU

EDIŢIE INTERNET
Ionuţ TRANDAFIRESCU

CORESPONDENŢĂ
OP 23, CP 27 – Bucureşti

TIPAR
Docuprint SRL
tel.: 0234/588.930

DIFUZARE & ABONAMENTE
Asociaţia ROST
tel.: 0740.103.621

ISSN
1583-6312

www.rostonline.org

Reproducerea unor articole apărute în revista ROST este permisă numai cu acordul scris al redacţiei.
ROST este difuzată în ţară şi în comunităţile româneşti din Europa, SUA şi Canada.

Semnificaţia unei victorii

Campania electorală pentru alegerile prezidenţiale şi apoi rezultatul scrutinului au rupt România în două. Oamenii de dreapta s-au împărţit şi ei: pro sau anti-Băsescu. Eu am fost între cei care l-au susţinut public, în turul doi, pe Traian Băsescu. Gestul meu a stîrnit mirare şi comentarii pe internet. O parte dintre prietenii mei de idei au afirmat că e musai să scăpăm de Băsescu, fie şi cu preţul alegerii lui Mircea Geoană (PSD). Alţii, că trebuie să fim neutri. Între cei care a optat pentru neutralitate s-a aflat şi scriitorul Mircea Platon, care şi-a articulat cel mai bine poziţia, în textul intitulat „Autopsia unor alegeri", apărut pe un blog.[1]

Claudiu Târziu

Îi împărtăşesc opinia lui Mircea Platon că nu trebuie să credem nici în PDL, nici în PSD (eu aş băga în aceeaşi oală, fără rezerve, şi PNL, că restul nu mai contează), că războiul lor este unul fratricid, *că ambele tabere sînt dedicate globalizării, secularizării sau instrumentalizării religiei în favoarea ingineriilor sociale, pierderii suveranităţii României în favoarea U.E. şi revoluţiei democratice globale*, că amîndouă partidele sînt adversarele Dreptei conservatoare/tradiţionaliste, pe care nu obosesc să o hărţuiască (în forma ei culturală şi civică, fiindcă nu există şi ca reprezentare partinică), că oligarhii unuia nu sînt mai buni decît ai celuilalt, pe scurt, că Băsescu şi ai lui sînt *parte a problemei şi nu soluţia.*

Însă, deşi PDL şi PSD au scopuri similare – de a obţine puterea şi a uza de ea în folos propriu, lezînd interesele şi năzuinţele legitime, ca şi aspiraţiile trancendente ale poporului –, *mijloacele, ritmul şi calitatea umană* diferă. În aparenţă, aceste „amănunte" sînt insignifiante în raport cu efectul. Dacă rezultatul este acelaşi, ce-mi pasă că unul îl obţine cu bîta, cît ai clipi, iar celălalt cu mănuşi, într-o zi? Mă interesează din punct de vedere *tactic şi strategic*. A opta, într-un moment critic, pentru PDL şi Traian Băsescu nu însemnă nici o cauţionare a acestora, nici vreo tovărăşie cu ei, nici să negociezi adevărul, ci să-ţi acorzi *timp*. Un răstimp în care îţi poţi organiza rezistenţa şi, eventual, ofensiva.

Mircea Platon nu propune o soluţie, ci sugerează o coagulare a oamenilor de dreapta care, răspunzîndu-şi la cîteva întrebări esenţiale („Cine sîntem? Ce vrem să facem? Ce sîntem dispuşi să sacrificăm pentru a construi ceva?"), vor identifica soluţia. Dar de 20 de ani ne tot punem întrebările astea şi altele, iar răspunsurile parcă mai mult ne dezbină decît ne unesc. Să presupunem că nu mai durează mult şi vom găsi soluţia. Dar pînă atunci? Mircea Platon lasă de înţeles că trebuie să păstrăm *neutralitatea* – nu ne implicăm, îi lăsăm pe pesedişti şi pedelişti să se sfîşie între ei. Din păcate, nu ne permitem să rămînem neutri.

Schimbînd ce e de schimbat, e ca şi cum România, pentru că nu poate alege între Est şi Vest – căci şi Rusia, şi SUA & UE au, în ultimă instanţă, aceleaşi scopuri – ar decide să fie neutră. Ar fi ideal, dar poate? Cînd vom fi ca Israel sau Norvegia, ne vom căpăta privilegiul neutralităţii.

UE se deosebeşte de CSI prin mijloacele întrebuinţate, ritmul *revoluţiei* şi calitatea umană a celor care o conduc. La fel şi PDL de PSD.

În Rusia orice opoziţie este pedepsită cu un glonţ în cap, cu aruncarea în puşcărie sau cu exilul. Maniera violentă şi grăbită de a lichida opoziţia internă este tradusă într-o agresivitate nedisimulată în politica externă. În statele UE, în trepte diferite, pentru că nu există încă o unitate de monolit, opoziţia este înfrîntă prin legi, prin procese de durată, prin acţiuni de manipulare a opiniei publice şi, la rigoare, prin vot (fie şi repetîndu-l pînă iese cum *trebuie*, aşa cum s-a întîmplat cu Constituţia UE). Raportul birocraţiei de la Bruxelles cu conducerea statelor componente ale UE este marcat de negocieri îndelungate, de cumpărarea acordului, de manevre subtile prin care sînt atinse obiectivele.

(continuare în pagina 12)

[1] http://culianu.wordpress.com/

Răzvan Codrescu, Mihail Albişteanu, Claudiu Târziu, Marcel Petrişor, Iulian Capsali

Asociaţia „Rost“ şi-a înnoit conducerea

Întrunită la Bucureşti, sîmbătă, 28 noiembrie a.c., în şedinţă ordinară, Adunarea Generală a Asociaţiei „Rost“ a primit 19 membri, a ales un nou preşedinte de onoare, a completat componenţa Senatului, a desemnat un nou Consiliu Director şi a hotărît principalele acţiuni pentru anul 2010. Manifestarea a fost girată de senatorii Asociaţiei, în frunte cu scriitorul Marcel Petrişor, fost deţinut politic, preşedinte al Senatului „Rost“.

Scriitorul Răzvan Codrescu, fondator al Asociaţiei „Rost“ şi ucenic al părintelui Gheorghe Calciu (cel care ne-a fost lider spiritual până la trecerea sa la Domnul), este noul preşedinte de onoare al organizaţiei.

În Senat au intrat domnii Jacques V. Iamandi, fost deţinut politic, Erast Călinescu şi Corneliu Marcu. Conducerea executivă va fi asigurată de: Claudiu Târziu (preşedinte), Mihail Albişteanu (vicepreşedinte), Iulian Capsali (vicepreşedinte), Paul Ghiţiu (secretar general), Nicu Butnaru, Ionel Rusei şi pr. Marcel Răduţ – Seliştе (membri).

Activitatea asociaţiei a fost reorganizată pe şapte Departamente. De asemenea, au fost înfiinţate şase Grupuri de expertiză – care vor pune diagnostice şi vor propune soluţii la problemele societăţii româneşti pe următoarele domenii: *Cultura naţională, Educaţie, Biserică, Economie şi finanţe, Relaţii internaţionale şi Românii de pretutindeni, Politică internă şi administraţie.*

În plus, au fost făcute mai multe propuneri pentru sprijinirea revistei ROST. ***(R.B.)***

Regăsire

Marcel Răduț Seliște

Sâmbătă, 28 noiembrie 2009 d Hr., în ziua de pomenire a Sfântului Preacuvios Ştefan cel Nou şi a Sfântului Mucenic Irinarh şi cele dimpreună cu dânsul şapte sfinte femei, am avut bucuria de a fi binecuvântat să întâlnesc, reîntâlnesc, față către față, oameni dragi mie şi luptători curajoşi pe frontul duhovnicesc al mărturisirii credinței noastre creştine ortodoxe.

Prietenul şi fratele meu întru Hristos, jurnalistul creştin Claudiu Târziu, m-a invitat să particip la Adunarea Generală a Asociației „Rost“, comunitate întru comuniune de mireni, monahi şi preoți creştini ortodocşi aflați în împreună lucrare în a mărturisi rostul duhovnicesc al vieții omului în Univers, într-o lume populată de oameni care treptat îşi uită rostul dumnezeiesc al existenței, preferând otrava dulceagă şi plină de primejdii a întunericului.

Am ajuns în sala unde era găzduită adunarea cu o oarecare întârziere. Socoteala mea de acasă nu s-a potrivit cu mersul de melc al unui tren de călători CFR ajuns în Gara de Nord cu aproape o oră întârziere. Intrând în sală, mi-am cerut stângaci iertare şi m-am aşezat pe primul scaun pe care l-am zărit liber. Atmosfera era relaxată. Nimic pretenţios, nimic oficial. Nişte prieteni s-au întâlnit în numele prieteniei lor în Hristos.

Fratele meu Claudiu mi-a oferit o mare surpriză. Ascultam, cuprins oarecum de un fel de tihnă, cuvintele rostite de Claudiu, moderator şi preşedinte de şedință, îndoită slujire pe care şi-o îndeplinea cu simplitate, fără să lovească în auditoriu cu acele „pietre“ - cuvintele în haină oficială - care transformă astfel de întâlniri în „şedințe de partid“. Tihna mi-a fost risipită şi m-am trezit cuprins de o mare emoție când l-am auzit pe Claudiu că le propune membrilor adunării ca din conducerea executivă a Asociației „Rost“ să fac şi eu parte. Nici nu ştiu ce am răspuns. Cred că ceva de genul „mi-ai făcut o mare surpiză“, „sunt onorat“ etc.

În discuțiile de după încheierea lucrărilor Adunării ROST, am simțit cu putere şi chiar cu durere cât de grea este crucea de preot. Când un om ca profesorul şi scriitorul Marcel Petrişor, fost deținut politic, îți zice „părinte“, toată goliciunea propriilor păcatelor ți se arată în fața ochilor sufletului. Am suferit eu vreo secundă măcar, între cei patru pereți aducători de disperare, dar şi de mântuire ai unei celule de închisoare comunistă? Nu! Doar haina preoțească, semn al harului - har pe care îl port nu datorită vreunei virtuți personale, ci numai prin mila lui Dumnezeu - îi determină pe oameni să-mi zică „părinte“. Eu - acel „EU“ care-mi este sufletul aflat mereu în căutarea lui Dumnezeu - nu merit să fiu strigat „părinte“! Cinstea pe care mi-a făcut-o profesorul Marcel Petrişor, unul dintre seniorii suferinței neamului nostru, atunci când mi-a zis „părinte“, mi-a fost ca o caldă mustrare părintească...

Dacă un om ca poetul, eseistul şi traducătorul Răzvan Codrescu, ucenic al Părintelui Calciu, îți spune că este impresionat de cum aşterni cu stângăcie, pe hârtie, gândurile-ți efemere, ți se face ruşine şi obrajii prind a avea culoarea zăpezii căci frica de păcat te cuprinde la gândul plin de dojană că lauda primită este cel puțin nemeritată. Eu - acel „EU“ care scrijeleşte în țărâna lumii căutând soarele din adâncuri cu speranța că va scăpa de întuneric - abia desenez literele alfabetului, încălzit fiind de entuziasmul de fluture aflat la vederea celei dintâi petale de floare. Cinstea pe care mi-a făcut-o poetul Răzvan Codrescu, purtător al Luminii spre luminarea întunericului din noi, mi-a fost ca o îmbrățişare primită de la un frate mai mare la ceas de apus de soare, atunci când fratele mai mic începe a se teme de duhurile nopții.

Adunarea Generală a Asociației ROST a fost pentru mine o regăsire. Regăsirea de sine în calda îmbrățişare a unor prieteni buni. Prietenii mei întru Hristos aflați mereu pe drumul mărturisirii rostului. Rostul dumnezeiesc al vieții în Hristos...

Evenimentele lunii

Concert de colinde eveniment în București

Compania de Teatru „Dan Puric" şi Art & Event Management a organizat un concert-eveniment, joi 17 decembrie, începînd cu ora 19.00, la Sala Rapsodia din București. Concertul „Linu-i, Doamne, Dalbe flori în Țara Colindelor" a fost susținut de corul Psaltic „Horevma" al Mănăstiriea Turnu – Prahova, şi corul Psaltic de maici de la Mănăstirea Diaconeşti – Bacău. Alături de colindele tradiționale, un moment important l-a consti-

tuit prezentarea albumului *„Icoana Noilor Martiri ai Pământului Românesc"* – prin cele două dimensiuni esențiale pentru cultura noastră: unicitatea esteticii iconografice bizantine şi paginile de istorie recentă a României de după cel de-al Doilea Război Mondial. Evenimentul a fost prezentat de Dan Puric şi Răzvan Codrescu şi transmis în direct pe internet, pe pagina Asociației „Rost", www.rostonline.org. ***(A.R.)***

O victorie chinuită, cu ajutorul diasporei

Traian Băsescu a cîştigat alegerile prezidențiale, cu 50,33% din voturi, la o distanță de numai 70.000 de voturi de Mircea Geoană (49,66%). Prezența la vot a fost de 58,02%.
În seara alegerilor, Mircea Geoană s-a crezut deja preşedinte, pe baza unor sondaje de opinie operate la ieşirea de la urne. Bucuria sa a fost grăbită şi ridicolă. Mă rog, omul a fost silit să joace comedia asta, pentru a putea contesta alegerile. După ce, numărând voturile, BEC a anunțat a doua zi victoria lui Băsescu, PSD a acuzat că alegerile au fost fraudate. Nici o supriză, era un scenariu ştiut.
Traian Băsescu şi-a trecut în cont, cu aceste alegeri, trei recorduri: de patru ori ales în funcții care presupun votul unui electorat numeros (de două ori primar general al Bucureştiului, de două – preşedinte al României); a ieşit preşedinte a doua oară consecutiv; a învins cea mai mare coaliție alcătuită împotriva unui om politic în ultimii 20 de ani. Geoană are un motiv de frustrare în plus: e a doua oară cînd este înfrînt în alegeri de către Băsescu (după cele pentru primăria Capitalei). O altă observație: românii din străinătate au decis cîştigătorul, ei votînd masiv cu Băsescu. În țară, Băsescu a obținut mai puține voturi decât Geoană. Este pentru prima dată cînd diaspora are cuvîntul decisiv în privința viitorului României. Băsescu ar trebui să fie conştient că nu a fost votat cu dragă inimă, ci a primit un vot negativ, îndreptat contra lui Geoană, a PSD şi a mogulilor. Şi încă: jumătate din cei care au fost la urne, nu-l vor, iar alte opt milioane de alegători, care au absentat, sînt scîrbiți deopotrivă şi de Băsescu, şi de Geoană.
Băsescu a obținut o victorie chinuită, fiind mult mai îndatorat românilor care l-au votat acum decît în 2004 (e lesne de înțeles de ce). Prin urmare, Băsescu să nu se împăuneze cu această victorie, ci să devină mai responsabil şi să caute soluții pentru România. Să vedem dacă se va dovedi demn de creditul pe care l-a primit. ***(C.T.)***

PSD a comis un sacrilegiu

1 decembrie 2009. Ziua națională a României. Timişoara – oraş simbol al jertfei pentru libertate. Piața Operei, loc al jertfei din decembrie 1989. Balconul Operei este acoperit de steaguri roşii. Balconul de unde, pe 20 decembrie 1989, era citită celebra Proclamație de la Timişoara, cu al său punct 8 pentru lustrarea nomenclaturiştilor.

20 de ani de la o revoluție furată. O zi în care urmaşii PCR vor să înhațe şi simbolurile acelei revoluții. Făptuitorii, Geoană, Antonescu, Ciuhandu, n-au curaj să se arate, vorbesc din clădirea Operei. Afară, cîteva sute de aplaudaci de partid strigă: „Geoană, preşedinte!". Curînd, nu se mai aud. Îi acoperă glasurile timişorenilor revoltați, 3000 – 4000 de oameni, mulți dintre cei care au fost aici şi în decembrie 1989. Geoană şi restul ies pe uşa din dos. Timişorenii au spus: ne-ați călcat în picioare, ne-ați jefuit orice speranță, ne-ați mîncat 20 de ani din viață, dar nu ne cereți să ne şi placă. Pînă aici.

TVR tace. E condusă de pesedistul Sasu. Realitatea Tv şi Antena 3 manipulează. Mai au puțin şi cer intervenția minerilor, pentru a elibera Piața Operei de „golani". Sînt televiziunile lui Sorin Ovidiu Vîntu şi Dan Voiculescu, oameni cu vechi legături în fosta Securitate. Ion Iliescu, principalul responsabil de crimele din 89 şi 90, spune că manifestanții sînt necivilizați. Doamne, ce eufemism! Putea să strige, ca odinioară în Piața Universității: nişte huligani. Sau putea să reclame amestecul „agenturilor străine".

La Braşov, Cluj, Bucureşti, Constanța şi Iaşi au loc manifestații spontane de solidarizare cu Timişoara şi de protest contra tentativei de confiscare a simbolurilor revoluției. Parcă n-au trecut 20 de ani. Trăim momente similare cu cele din 89. De data aceasta, revoluția nu mai e îndreptată contra unui regim şi a unui dictator, ci a ticăloşiei şi a prostului gust. E o revoluție a bunului-simț. Iar bunul-simț nu este la politicienii-păpuşi, ci în stradă.

Evenimentele de ieri fac cît o pereche de palme zdravăne pe obrajii graşi ai clasei politice. Pe unii poate îi va trezi. Altora ar trebui să le amintească de ruşine: Radu Cîmpeanu, fost lider PNL, Mircea Ionescu Quintus, fost lider PNL, Gheorghe Ciuhandu, primar al Timişoarei şi fost lider al PNȚCD, Emil Constantinescu, fost lider CDR şi fost preşedinte al României, Mircea Diaconu, mare actor şi senator PNL, Radu Sârbu, fost ministru şi lider PNȚCD. Cînd au fost sinceri, atunci cînd s-au ridicat împotriva neocomunismului şi au luptat contra lui Iliescu & Co, sau azi, cînd vor să-l aducă pe bătrînul stalinist din nou la putere dimpreună cu toată şleahta sa de comunişti reşapați, foşti securişti reciclați în capitalişti şi mafioți odioşi?

Atenție! Băsescu şi PDL nu există în această ecuație. Nu PDL şi Băsescu au fost la Timişoara. Nu Băsescu şi PDL sînt simbolurile anticomunismului sau paznicii acestora. Băsescu şi PDL sînt, probabil, doar beneficiarii unei prostii monumentale comise de păpuşarii lui Geoană şi Antonescu. ***(C.T.)***

Rețeta secretă: capitalism pe banii Securității

De Ziua Națională a României, canalul „Arte" din Franța a difuzat filmul documentar „*Kapi-*

talisme – notre recette secrete" („Capitalism - reteta noastra secreta"), realizat de regizorul român Alexandru Solomon. Filmul este alcătuit dintr-o serie de interviuri cu cei considerați primii capitaliști ai României: Dan Voiculescu, Dinu Patriciu, George Pădure, Ioan Nicolae. Ei au în comun fie afacerile cu statul, fie munca în comerțul exterior înainte de revoluție, care înseamnă şi colaborarea cu Securitatea, după cum recunoaşte Voiculescu.

Punctul de plecare al documentarului este o revenire imaginară a lui Nicolae Ceauşescu în România de azi. El i-ar regăsi pe unii dintre politrucii şi securiştii săi de ieri transformați în mari capitaliști cu ajutorul sistemului de relații, a complicităților şi a banilor moşteniți din „epoca de aur".

Dan Voiculescu povesteşte că, în decembrie 1989, era director general al firmei Crescent din Cipru - sucursala Bucureşti, cu un salariu fabulos pentru acele vremuri, de 5.000 de dolari. „Compania noastră a lucrat în strînsă colaborare cu o companie de comerț exterior creată legal de statul român, care şi ea era foarte serioasă. Dar care aparținea Securității statului. Şi asta înseamnă că am lucrat cu toate instituțiile statului, inclusiv cu Securitatea". Compania Crescent, pentru care lucra Voiculescu, era înregistrată într-un paradis fiscal, în Cipru, iar banii pe care i-a produs pentru Securitate au dispărut după 1990. După revoluție, guvernul român a angajat o echipă de experți financiari canadieni pentru a da de urma conturilor Securității. Căutau două miliarde de dolari dispărute.

Voiculescu spune că experții canadieni le-au spus autorităților române că Voiculescu trebuie arestat şi adevărul despre conturile Securității vor ieşi la lumină. Evident, nu a fost arestat. Iar Voiculescu spune că i-a iertat pe canadieni.

Ioan Niculae, patronul InterAgro, a lucrat pentru Securitate timp de trei ani şi jumătate, apoi a fost trimis în comerțul exterior. Pentru cei mai tineri, care încă nu au aflat adevărata istorie a regimului comunist, precizez că nu puteai lucra în comerțul exterior decît cu voia Securității, iar cei mai mulți dintre angajații din domeniul acesta erau securişti, dacă nu cumva toți. Ei aveau acces la conturile firmelor Securității, iar după căderea lui Ceauşescu şi desființarea poliției politice, şi-au însuşit banii pe care îi făcuseră pe acele companii. Nimeni nu i-a mai putut trage la răspundere, întrucît serviciul secret a fost refăcut abia după evenimentele de la Tg. Mureş, iar cea mai mare parte dintre securişti au fost transferați în serviciile secrete ale poliției şi armatei. Deci s-au rupt legăturile. În plus, majoritatea lucrătorilor din comerțul exterior erau aşa de bine conspirați, încît după ce a căzut regimul au părut oameni de afaceri onorabili, fără legături cu Securitatea.

Dinu Patriciu povesteşte că a creat prima firmă privată din România, Alpha, un birou de arhitectură, în februarie 1990, iar primul milion l-a făcut un an mai tîrziu, din cîteva proiecte imobiliare pe nişte terenuri pe care le deținea şi care au fost vîndute unor „antreprenori cu viziune". Povestea e la fel de credibilă ca aceea a îmbogățirii lui Viorel Cataramă (nu e din film, dar şi el a fost în comerțul exterior al Securității), care pretinde că a făcut bani vînzînd nişte motociclete de epocă pe care le-a cumpărat pe nimic.

Adevărata lovitură a lui Patriciu a venit în timpul guvernării Năstase, cînd i-a fost făcută cadou - aproape, avînd în vedere valoarea reală - Rafinaria Vega, a Petromidia. Omul mai are şi acum o datorie de *571 de milioane de dolari* către stat, care trebuie plătită pînă în 2010. Libia avea o creanță de 85 de milioane de dolari pentru lucrări făcute de Petromidia pe vremea lui Ceauşescu, o creanță pe care a recuperat-o Patriciu. E ilegal? Patriciu afirmă că nu, ci doar imoral. Procurorii au altă părere. Cum de a luat-o el şi nu statul? „Statul nu dispunea de resursele intelectuale să fie un mai bun negociator. Funcționarii din comunism şi-au păstrat posturile, nu aveau suficientă experiență în economia liberă. Dar capitalismul e imoral. Există o mitologie pe dos a succesului: *nu poți să ai succes decît dacă furi*".

Sorin Ovidiu Vîntu şi-a construit şi el imperiul

cu ajutorul foştilor Securişti. Unii i-au fost asociaţi, alţii angajaţi. Reţeaua FNI era coordonată în toate judeţele de foştii oameni ai Securităţii. Vîntu nu a făcut nici un secret din asta, ba chiar se mîndreşte cu faptul că pentru el au lucrat mulţi ofiţeri superiori din fosta poliţie politică şi mulţi nomenclaturişti comunişti.
În final, Ceauşescu poate fi mulţumit: oamenii din sistemul său au reuşit. Ei deţin puterea şi creează modelul de succes în capitalism, cum au făcut-o şi în comunism.
Acum înţelegeţi opoziţia noastră, a „defazaţilor“ anti-comunişti? ***(T.C.R.)***

Românii renunţă la cultură pentru pîine

Consumul cultural a înregistrat, până la mijlocul lui 2009, cele mai scăzute valori comparativ cu ultimii cinci ani, din cauza actualei crize economice care a determinat publicul să economisească banii destinaţi unor activităţi precum teatrul, muzica ori filmul, potrivit Barometrului de Consum Cultural, lansat de Centrul de Studii şi Cercetări în Domeniul Culturii.
Dacă anul trecut procentul celor care cumpărau muzică era de 63%, consumul a scăzut în acest an până la jumătate (30%).

Cercetarea a arătat o scădere cu aproximativ 20% şi în cazul achiziţiilor de filme, iar consumul de teatru s-a redus cu 15%. Şi frecventarea spectacolelor de cinema a scăzut în medie cu 17%.
Dintre toate activităţile culturale, sectorul de carte este printre cele mai puţin afectate, procentul celor care au cumpărat cărţi anul acesta fiind de 45% faţă de 51% în 2008. ***(H.B.)***

Lansare: „Răstigniri ascunse“

Fundaţiile „Buna Vestire” şi „George Manu” au organizat pe 14 noiembrie 2009, la Muzeul de Istorie din Bacău, lansarea volumului doi al cărţii *Răstigniri ascunse*, de Petru C. Baciu. „O pagină mai puţin cunoscută a istoriei băcăuane. O poveste adevărată despre eroism, credinţă, idealuri, trădări, înfrângeri şi răstigniri. O istorie care nu se învaţă la şcoala“ - după cum au spus organizatorii.
Autorul a suferit 16 ani de temniţă sub comunisti pentru crezul sau naţionalist şi creştin.
La lansare au vorbit unei asistenţe numeroase dl Petru C. Baciu, camaradul său de ideal şi suferinţă Virgil Totoescu şi Mihai Moisă, preşedintele Fundaţiei „Buna Vestire“ - Filiala Bacău. ***(F.D.)***

O mărturisire de credinţă cutremurătoare

Un reportaj, ca o radiografie a ortodoxiei noastre de azi, a fost difuzat pe Pro TV, în emisiunea *România, te iubesc*. Subiectul: pelerinajul la moaştele Sfintei Parascheva de la Iaşi. Cine a reuşit să treacă peste stilul tendenţios – deh, meteahnă cronică a presei româneşti –, a asistat la o cutremurătoare mărturisire de credinţă colectivă. Desigur, depinde cum priveşti fimul: cu faţa sau cu spatele la Dumnezeu. Necredincioşilor filmul le va fi dezvăluit *obscurantismul ortodox*. Dar, pentru credincioşi, mesajul esenţial al acestui reportaj este taman pe dos faţă de cel pe care şi-a propus reporterul să-l transmită. La noi sînt numeroşi oameni care cred cu tărie în Dumnezeu, în puterea binefăcătoare a sfinţilor, în miracole. Pentru credinţa lor sînt răsplătiţi de

Dumnezeu şi aici, prin minunile care li se întâmplă şi pe care le mărturisesc. ***(T.C.R.)***

Despre sfinţii închisorilor, la Brăila şi Galaţi

Asociaţia „Rost“ a organizat, în parteneriat cu Consiliul Judeţean Brăila şi Biblioteca „Panait Istrati“, expoziţia foto-documentară *Pe drumul Învierii*, referitoare la martiriul pentru Hristos în temniţele comuniste a şase personalităţi exemplare ale Bisericii Ortodoxe Române: părintele Arsenie Boca, părintele Arsenie Papacioc, părintele Daniil - Sandu Tudor, părintele Gheorghe Calciu, Ioan Ianolide şi Valeriu Gafencu. Expoziţia conţine documente din arhivele Securităţii, dar şi din arhivele familiilor celor evocaţi, şi fotografii inedite.
La Brăila expoziţia a fost deschisă pe 10 noiembrie a.c., la Biblioteca Judeţeană „Panait Istrati“, şi a putut fi văzută pînă pe 4 decembrie. Din 8 decembrie a.c. pînă pe 10 ianuarie 2010, este deschisă la Şcoala Generală nr. 22 „Dimitrie Cantemir”, din Galaţi. Urmează ca în tot anul 2010 să fie purtată prin mai multe oraşe ale ţării. ***(A.R.)***

CEDO interzice crucea în şcolile italiene

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a hotărât că expunerea crucifixului în şcolile publice din Italia încalcă dreptul la educaţie şi la libertate religioasă. CEDO a precizat că prezenţa crucifixului este deranjantă pentru copiii care au o altă religie decât cea creştină sau care sunt atei.
Un caz similar a fost judecat anul trecut în România, iar atunci ONG-urile şi Ministerul Educaţiei, care au contestat o decizie a Consiliului Naţional pentru Combaterea Discriminării, au cîştigat bătălia în justiţie. După informaţiile noastre, folosindu-se de precedentul Italia, antihristul care a declanşat războiul contra icoanelor din România anul trecut a deschis şi el o acţiune la CEDO. Laicatul ortodox trebuie să reacţioneze, alături de instituţiile statului român, pentru ca nu cumva să i se dea cîştig de cauză antihristului. ***(H.B.)***

Topul oraşelor unde poţi trăi bine

Revista *Capital* a făcut un top al oraşelor din România în care e cel mai bine să locuieşti. Surprinzător, sau poate nu, topul e dominat de oraşele foarte mari, cu Bucureştiul - moţ.
Capital spune că, deşi este aglomerat, zgomotos, murdar şi scump, Bucureştiul e oraşul în care se trăieşte cel mai bine. Avantaje: şomaj mic, salarii mari, locuri de distracţie berechet, spectacole de teatru, vedete ale muzicii internaţionale care poposesc aici mai des, evenimente culturale, apropierea de mare şi de munte.
Pe locurile următoare, la diferenţe de punctaj neglijabile, sînt Timişoara, Cluj şi Constanţa. Iaşi, Sibiu, Braşov şi Oradea vin ceva mai departe, dar la un nivel bun de trai. Aşa încît Ardealul şi Banatul sînt fruncea între provinciile istorice. ***(A.R.)***

Plecăciune la moartea unui antrenor

Am aflat întîmplător că, recent, a murit un om despre care am amintiri luminoase: antrenorul de box Anton Cojan, de la Sport Club Bacău. S-a stins încă în putere, la 61 de ani, în urma unei boli incurabile. Nu l-am mai văzut de mulţi ani, dar mereu m-am gîndit la el ca la o persoană care m-a ajutat să mă formez ca om.
Anton Cojan mi-a pus prima oară mănuşile de box în mîini. Aveam vreo 13 ani, energie din belşug şi agresivitate destulă. Făcusem încă vreo trei sporturi, începînd de la şapte ani, dar nici unul nu mă disciplinase şi nici nu mă provocase cît să-i rămîn fidel. „Maistrul“ Cojan, cum îi spuneam (unii din neştiinţă, alţii prin molipsire, dar nici unul cu ironie), m-a învăţat să stau în gardă, să dau directe, upercuturi şi croşee şi mai ales să gîndesc. A reuşit să-mi bage în cap nu numai scheme ofensive şi defensive (atît cît a reuşit), ci şi lecţia esenţială a acestui sport de gentlemani. Şi anume că în ring trebuie să fii ca în faţa unei table de şah, să anticipezi acţiunile adversarului şi să vii cu măcar o lovitură înaintea lui. „Băi, degeaba ai forţă dacă n-ai creier!“ – ne spunea tuturor

cînd greşeam. Iar în cantonamente ne provoca la partide de şah şi încuraja campionate între noi.
Această perspectivă asupra boxului, pe care mi-a deschis-o Anton Cojan, m-a determinat să fac acest sport pînă la sfîrşitul liceului.
Maestrul Cojan, fost boxeur la categorii mici, avea o inimă mai mare decît el. Suferea în colţul ringului alături de noi cînd eram învinşi şi se bucura ca un copil cînd cîştigam.
Mereu serios, aspru şi rău de gură, camufla o bunătate rară. Din cînd în cînd, un zîmbet ştrengăresc, apărut cînd te certa mai cu foc, îl

arăta aşa precum era, un sufletist. „Băi, un boxeur trebuie să fie rău, să plesnească de răutate, că altfel nu învinge“, era felul său de a exprima curajul şi duritatea, bărbăţia pe care ţi-o cere boxul.
Ca pugilist, Anton Cojan a avut 157 de meciuri, timp de 13 ani. A fost campion naţional şi internaţional. Din 1974, pînă cînd a închis ochii, a antrenat generaţii după generaţii de tineri, scoţînd campioni la toate categoriile. De multe ori, meritele sale au trecut în umbra altor nume, pentru că Anton Cojan era modest şi pasionat de ce făcea, n-avea nevoie de lauri. A trăit şi a murit potrivit crezului său: un bărbat puternic nu are nevoie de ajutor sau de confirmări din afară. Dumnezeul să-l ierte şi să-l odihnească! ***(Claudiu Târziu)***

Sfinţi ai vremurilor noastre

Vă anunţăm apariţia calendarului Predania 2010 - „Sfinţi ai vremurilor noastre“. Calendarul înfăţişează 12 chipuri de Sfinţi contemporani - români, greci, sârbi, ruşi şi arabi -, ce dau pildă de sobornicitatea Ortodoxiei şi de lucrarea sfinţitoare a Bisericii, împreună cu câteva cuvinte d*e folos ale acestora. Petreceţi lunile anului alături de Sfântul Nectarie din Eghina, Mitropolitul Pentapolei, făcătorul-de-minuni; Sfântul Siluan Athonitul, propovăduitorul iubirii lui Hristos; Sfântul Nicolae Velimirovici, Episcopul Ohridei şi Jiciei, noul Gură-de-Aur; Sfântul Ioan din Kronstadt*, preotul cu rugăciunea de foc; *Sfântul Ioan Iacob de la Neamţ*, nevoitorul în pustia Hozevei; *Sfântul Amvrosie* de la Optina, marele stareţ şi văzător-cu-duhul; *Sfântul Rafail* (Hawaweeney), episcopul Brooklynului, propovăduitor arab în America şi prietenul său, *Sfântul Tihon* Mărturisitorul, Patriarhul Moscovei şi Luminător al Americii; *Sfântul Luca*, Episcopul Crimeei, doctorul fără-de-arginţi şi mărturisitorul dreptei-slăviri în prigoana comunistă; *Sfântul Ioan Maximovici*, episcop al San Francisco-ului, făcătorul-de-minuni şi râvnitor al părinteştilor predanii; *Sfântul Anthim* din Hios, marele duhovnic şi tămăduitor al ostrovului Hiosului, întemeietorul mănăstirii Panaghiei; şi *Sfântul Serafim* din Virita, stareţul înzestrat cu darul înainte-vederii şi facerii-de-minuni de la Lavra Sfântului Alexandru Nevski. Pe lângă aceştia, în fiecare lună sunt însemnate praznicele împărăteşti, cele patru Posturi ale Bisericii, sfinţii Români, precum şi alţi sfinţi mai puţin cunoscuţi la noi, dar cu importanţă în iconomia Mântuirii. ***(E.P.)***

Călugărit la 100 de ani

În ultimul timp, văzând deşertăciunea lumii de azi, mai multe personalităţi ale vieţii româneşti au decis să intre în monahism, ca să-şi salveze sufletul. Aşa s-a întâmplat cu scri-

itoarea Zoe Dumitrescu – Buşulenga, devenită maica Benedicta, sau cu actorul Dragoş Pâslaru, călugărit sub numele Valerian.
Tot aşa, la mijlocul lunii octombrie, în Sf. Mănăstire Pătrunsa (în judeţul Vâlcea, la o altitudine de 1000 de metri), a fost tuns în monahism dl Victor Ionescu (n. 18.08. 1910), un reputat chimist, care pe timpul celui de-al doilea război mondial a fost şeful centrului de meteorologie al Armatei.
Bătrânul, care poartă acum numele de Simeon, este urmaş al corifeului Şcolii Ardelene Samuel Micu. Aerul tare de munte, dimineţile reci de toamnă sau de iarnă, osteneala în rugăciune şi posturile aspre par să-l fi întărit şi mai mult pe proaspătul călugăr.
Monahul Simeon are singur grijă de sine, participă la toate slujbele şi uimeşte prin supleţea minţii sale. Sfinţia sa dă dovadă de o luciditate de invidiat, de o cultură enciclopedică şi de o memorie remarcabilă – fiind o adevărată bibliotecă ambulantă de poezie.
La vară, monahul Simeon va împlini o sută de ani, iar fraţii săi întru călugărie se roagă bunului Dumnezeu să ajungă la această vârstă sănătos, să se bucure împreună. ***(R.V.)***

Editorial

(urmare din pag. 3)

În vreme ce Rusia nu se preocupă de cum este perceput comportamentul său, UE este grijulie cu imaginea şi cu păstrarea aparenţei democratice. Finalitatea este aceeaşi, dar maniera mai soft, mai perfidă, dacă vreţi, a *establishmentului* european îţi dă timp şi îţi îngăduie şi anumite modalităţi de apărare.

Cam asta este şi diferenţa dintre PDL şi PSD.

Mijloacele, ritmul şi calitatea umană sînt factorii care determină *gradul de libertate* pe care ţi-l dă guvernarea unuia sau a celuilalt. Gradul de libertate funcţionează, după mine, ca principal criteriu în distingerea răului mic de cel mare.

Desigur, natural şi în perfectă concordanţă cu voinţa divină, libertatea trebuie să fie deplină, iar acceptarea oricărei îngrădiri a ei este un compromis. Dar cel mai adesea în istorie n-am avut parte de libertate în toată puterea cuvîntului.

O analiză onestă a guvernărilor la care au participat PD(-L) şi PSD (FDSN/PDSR) relevă că primul are mijloace mai *soft,* un ritm de împingere spre *groapa comună* (apud. M. Platon) mai lent şi o calitate umană ceva mai ridicată (aici, desigur, intervine subiectivitatea fiecărui „analist", deci şi a mea, dar cred că ştiu ce vorbesc după 18 ani de presă, din care 15 de cotidian, adică în prima linie). Ca să mă opresc numai la Traian Băsescu şi Mircea Geoană, a căror înfruntare a stîrnit atîta patimă, observ că nici măcar susţinătorii celui de-al doilea nu îi recunosc vreo calitate specială. E un om slab, nepriceput şi manevrat de alţii. Băsescu are multe păcate, din care mitocănia i se reproşează cel mai des (deşi, în ultimii ani s-a şlefuit mult). Snoava cu Băsescu-dictator nu o cred nici adversarii săi, care au lansat-o.[2]

În schimb, Băsescu are cel puţin două însuşiri importante pentru un şef de stat: *ambiţia* de a rămîne în istorie (nu degeaba vrea să-şi lege numele de reformarea statului) şi *voinţa* de a-şi urmări propriile proiecte (ceea ce îl face mai puţin controlabil din afară sau dinăuntru). Cele două calităţi l-au împins să îşi treacă în cont cîteva realizări însemnate, chiar dacă discutabile sub raportul formelor sau al efectelor lor: desecretizarea celei mai mari părţi a dosarelor Securităţii şi predarea lor către CNSAS, condamnarea comunismului, legea votului uninominal, înlesnirea obţinerii cetăţeniei române de către basarabeni, înfiinţarea Direcţiei Naţionale Anticorupţie şi a Agenţiei Naţionale pentru Integritate. În concluzie, pentru oamenii de dreapta adevăraţi, alegerea lui Băsescu preşedinte şi rămînerea PD-L la guvernare nu înseamnă o victorie, ci doar un răgaz care li se oferă pentru a-şi organiza defensiva şi, eventual, ofensiva.

Iată de ce l-am votat pe Băsescu.

Nu în el îmi pun nădejdea, ci în noi.

[2] Hal de dictator: nu a fost în stare să doboare un guvern, al lui Tăriceanu, nu a reuşit să-şi salveze propriul guvern de la demitere, el însuşi a fost suspendat şi puţin a lipsit să nu fie şi demis, iar de cinci ani încoace este înjurat în toate ziarele mari şi la principalele televiziuni.

Marginalii postelectorale

Răzvan Codrescu

Aşadar, Sfîntul Nicolae nu se dezminte ca ocrotitor al marinarilor. După primele estimări (care au produs jubilaţia prematură a struţocămilei comunisto-liberale), situaţia s-a răsturnat în favoarea preşedintelui Băsescu, ce şi-a adjudecat un nou mandat (cu 50, 33 % din voturile exprimate). În aparenţă, diferenţa este foarte mică (mai puţin de un procent, însemnînd cam între 70 şi 80 de mii de voturi), dar în realitate este aproape fabuloasă, dacă se ţine seama ce uriaşă mobilizare de forţe s-a făcut împotriva unui singur om (care, pe deasupra, îşi mai poartă şi partidul în spinare). A fost, fără nici o îndoială, cea mai murdară – şi probabil şi cea mai costisitoare – campanie electorală din 1990 încoace, mobilizînd nu numai politicianismul deşănţat (ajuns la paroxismul abjecţiei vindicative), dar şi mafiile financiare (ieşite pentru prima oară la rampă, cu un fel de indecenţă a disperării) sau trusturile mediatice (cu batalioane întregi de năimiţi ai microfonului sau ai condeiului).

Iată însă că, în ciuda acestei „monstruoase coaliţii", cu ajutorul lui Dumnezeu, al Sfântului Nicolae şi al românilor din străinătate, Traian Băsescu, dincolo de succesul său personal, ne-a scăpat de perspectiva de a aniversa 20 de ani de la „Revoluţia furată" cu Ion Iliescu şi ai lui reveniţi la putere, pe mîna josniciei (şi impotenţei) liberale.

Unii sînt de părere că victoria lui Traian Băsescu ar fi una de rău augur pentru ţară, a cărei scenă politică va rămîne pe mai departe divizată şi învrăjbită tocmai în plină criză generală. Ar fi însă de ajuns ca liberalii să renunţe la ideea fixă că Traian Băsescu reprezintă răul absolut şi să se angajeze alături de PDL în formarea unui guvern „de dreapta" (măcar vorbă să fie!) ce ar putea guverna nestînjenit vreme de 4 ani, lăsînd complet pe dinafară PSD-ul şi aşchiile lui fetide. După ce s-au făcut de rîs într-un asemenea hal, liberalii nu mai sînt în situaţia de a pune condiţii, ci ar trebui să renunţe şi la pretenţia de a da un premier,

mulţumindu-se doar cu negocierea posturilor ministeriale. Atrăgînd de partea ei şi U.D.M.R. (care atît aşteaptă, după ce în ultima vreme nu i-a ieşit mai nimic), noua alianţă şi-ar asigura şi o confortabilă majoritate parlamentară, iar viaţa politică românească ar putea intra într-o perioadă de stabilitate şi colaborare constructivă, care ar redresa şi imaginea externă a ţării. Preşedintele Băsescu s-a declarat dispus, în mare, la această soluţie, iar dacă ea nu se va realiza, atunci de vină vor fi mai ales păguboasele orgolii liberale, care au stat şi acum 4-5 ani la originea reprobabilului război româno-român la care am fost nevoiţi să asistăm atîta amar de vreme. Pretinsele forţe democratice „de dreapta" ar avea datoria de a dovedi împreună că România poate fi guvernată eficient şi fără Partidul Comunist deghizat în Partid Social-Democrat, dar şi fără imixtiunile politice ale clientelismului de tip mafiot.

E mai puţin esenţial pentru ţară dacă perdanţii penibili ai alegerilor din 6 decembrie vor fi

debarcaţi sau nu din fruntea partidelor lor. Decenţa ar cere ca ei să se retragă singuri din funcţiile pe care nu le-au onorat şi eventual să iasă la schi cu Klaus Johannis pe pîrtia de la Păltiniş. Sasul va povesti cum sibienii nu l-au votat pe Geoană ca să nu-şi piardă primarul, Geoană va povesti cum e cu experienţa care te face să ştii cînd ai cîştigat şi cînd ai pierdut („Culmea somnului? Să te culci preşedinte şi să te scoli prostănac!"), iar Crin va povesti cum e să cîştigi mai multe procente decît propriul partid şi totuşi să nu-ţi folosească la nimic, ba chiar să te expună unui ridicol fără precedent.

Pe lîngă „mogulii" ulceraţi, marele perdant rămîne – deşi nu-l plînge nimeni – Ion Iliescu, care a pierdut ultima şansă de a mai juca vreun rol (fie şi de culise) pe scena politică a ţării. „Jucător" redutabil se dovedeşte încă o dată Traian Băsescu, care în lunga campanie a ambelor tururi a punctat aproape fără greş, inclusiv pe serviciul adversarului, arătînd că ştie să fie nu numai „lup de mare", ci şi „vulpoi bătrîn". Nenorocirea ar fi ca temperamentul sau năravurile să-l facă să chivernisească prost ceea ce a cîştigat, căci atunci răul de pe urmă ar fi mai mare decît cel dintîi. Rămîne de sperat că Dumnezeu le va da tuturor buna „minte a românului de pe urmă", iar democraţia românească va face, după 20 de ani, pasul decisiv de la „originalitate" la un bun europenism.

Cît despre o adevărată dreaptă românească, ea rămîne în continuare o năzuinţă neîmplinită, căci PNL şi PDL nu reprezintă, orice s-ar spune, decît un fel de „dreaptă a stîngii", cu care te poţi cîrpi conjunctural, dar care pe termen lung nu poate salva o Românie bolnavă în fibra şi-n spiritul ei.

Tratatul de la Lisabona şi R. Moldova

„O nouă ordine mondială... nu poate face abstracţie de o «Mare Europă» de la Atlantic la Vladivostok".
(Serghei Lavrov şi Franco Frattini)

Uniunea Europeană îşi modifică, treptat, profilul. Tratatul de la Lisabona este semnat de toate cele 27 de state membre, iar Comisia Europeană îşi intensifică eforturile pentru ca textul să poată intra în vigoare. Documentul – care va afecta, fără îndoială, „politica externă" a Bruxellesului, inclusiv pe dimensiunea răsăriteană – nu poate fi ignorat de Chişinău.

Dan Dungaciu

Când vreau să vorbesc cu Europa, la cine sun?

A rămas celebră dubitaţia formulată de americanul Henry Kissinger: „Când vreau să vorbesc cu Europa, la cine sun?". Tratatul de la Lisabona este şi o tentativă de a da acest răspuns, prin crearea funcţiilor de Preşedinte al Consiliului European (neoficial, preşedinte al UE) şi de Înalt Reprezentant al UE pentru Afaceri Externe şi Politică de Securitate (neoficial, Ministrul de Externe al UE). Cum vor funcţiona în realitate aceste instituţii, urmează să vedem. Şi, mai ales, cine le va conduce. Dintre cele două poziţii, ultima este, indiscutabil, cea mai importantă.

Viitorul „ministru de Externe" va fi vicepreşedinte al Comisiei Europene şi va avea la dispoziţie un masiv costisitor - Serviciul pentru acţiune externă, cu 3.500 de diplomaţi! - cu care va gestiona politica externă a UE, în numele Consiliului European. Poziţia are un potenţial enorm, depinde cine şi cum o va folosi. Este însă evident că apare astfel o nouă structură birocratică, ce riscă să se autonomizeze faţă de Comisie. Nu puţine voci avertizează că aceasta va permite Berlinului şi Parisului (flancaţi de parteneri din „vechea Europă") să orienteze politica externă a UE pe o direcţie favorabilă lor. Iar Estul nu este o preocupare predilectă a celor două capitale, cu atât mai puţin o politică răsăriteană care, în numele „vecinătăţii europene", să intre în divergenţă cu Moscova.

Se schimbă mecanismul de decizie

Tratatul de la Lisabona generează schimbări consistente la nivelul deciziei din UE. Votul cu majoritate calificată devine regula generală în Consiliu. De acum încolo, deciziile adoptate de Europa post-Lisabona se vor baza pe opţiunea a cel puţin 55% dintre statele UE, în care locuiesc cel puţin 65% din populaţia Europei. Asta sporeşte evident ponderea „vechii Europe" (în special axa Franţa-Germania-Italia) în detrimentul „noii Europe" (statele răsăritene). Germania, de pildă, va spori ca influenţă: având 82 milioane de locuitori, procentul ei de vot creşte de la 8,4% la 17,2%.

E adevărat, totuşi, că actuala procedură de vot, din Tratatul de la Nisa, prin care deciziile se iau cu majoritate de voturi, va mai fi utilizată până în 2014, după care va urma o perioadă de tranziţie până în 2017, interval în care statele

membre vor mai putea cere formula de decizie unanimă. Dar un lucru este cert: în momentul în care se va pune, realist, problema integrării în UE a unui stat precum R. Moldova, ponderea decizională la nivelul Bruxellesului va fi de partea „vechii Europe" într-o proporție incomparabil mai mare decât acum.

Acomodarea internă

La „oboseala extinderii", prezentă în acest moment la Bruxelles, se va adăuga, după adoptarea Tratatului, nevoia de reacomodare internă din UE. Asta înseamnă, pe de-o parte, acordul fin între interesele vechilor lideri ai UE - liderii guvernamentali şi Comisia Europeană - şi noile realități. Marile puteri europene, înainte de toate, vor trebui să-şi găsească noile „locații" în instituțiile noi apărute şi să aleagă liderii care să-i reprezinte şi care, probabil, vor trebui să fie suficient de slabi încât să îi poată accepta toți... Este clar că procesele noi de luare a deciziilor vor trebui încercate şi testate, şi o bună parte din energia Uniunii se va descărca de acum încolo în aceste procese. Despre extindere se va vorbi puțin, chiar deloc (cu excepția Islandei, care a anunțat că începe negocierile de aderare anul viitor şi, eventual, a Croației).

„Noua Europă" şi Rusia

O Europă unită şi tot mai puternică politic, nu doar economic, este de multă vreme o dorință clar exprimată de state precum Rusia sau China. Motivul e evident: de acum încolo vor evolua pe scena globală trei actori coerenți şi capabili, prin diverse combinații şi alianțe, să fie cu adevărat o provocare pentru cel care rămâne, deocamdată, singurul hegemon mondial - America.

Sugestiile pentru un parteneriat ruso-european devin tot mai clare. La 9 noiembrie, ministrul italian de Externe, Franco Frattini, şi omologul său rus, Serghei Lavrov, semnau împreună un articol în ziarul italian „La Stampa". Putem citi în el despre nevoia unei „case comune europene" în contextul unei „noi ordini mondiale". Aceasta va fi „bazată pe interdependență şi cooperare pentru soluționarea problemelor comune [şi care] nu poate face abstracție de o „Mare Europă" de la Atlantic la Vladivostok". Numai o astfel de Europă, cred autorii, ar fi capabilă să garanteze o Europă stabilă şi o lume mai bună.

Textul face bilanțul relațiilor strategice dintre UE şi Rusia (în 1996, Rusia şi UE au încheiat Acordul de parteneriat şi colaborare, iar în 2004 au ajuns la o înțelegere privind înființarea a patru „spații comune", UE devenind principalul partener economic al Rusiei). E menționată şi colaborarea dintre Rusia şi NATO, datorită Consiliului NATO-Rusia, instituit la Pratica di Mare, în Italia, în 2002. Dar asta nu e suficient, cred autorii. Soluția este „casa comună europeană", pe care Frattini şi Lavrov o văd ca o necesitate obiectivă.

Pentru a o construi este nevoie nu doar de relansarea politică a relației dintre NATO şi Rusia, cât mai ales de crearea unui nou acord între UE şi Rusia, adică „un parteneriat strategic nu numai

economic, ci şi politic". De la care se trece la ideea atât de dragă ruşilor - cea a „creării unei noi arhitecturi de securitate europeană", o „sinergie" între „OSCE, NATO, UE, CSI, OASC - Organizația Acordului privind Securitatea Colectivă". Autorii articolului cred că apropiata intrare în vigoare a Tratatului de la Lisabona e un cadru ideal pentru o nouă colaborare.

Ce se întâmplă cu Estul?

Există premisele unei atenuări a interesului UE pe spațiul estic după intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona şi acest lucru trebuie evitat cu orice preț. Cum am sugerat deja, dincolo de etapa firească de „digerare" internă a noilor reglementări, schimbarea accentului decizional pe „vechea Europă" va tempera şi ea viitoarea extindere a UE spre Răsărit. Coerența pe care Bruxellesul o va căpăta în politica externă - care nu trebuie exagerată, dar nici minimalizată -, face mult mai plauzibilă o apropiere strategică de Federația Rusă.

„Vechea Europă", adică nucleul dur şi aproape majoritar Franța-Germania-Italia, nu are de gând să înceapă o confruntare cu Moscova de dragul statelor răsăritene, inclusiv a RM. Cel puțin din acest punct de vedere, Tratatul de la Lisabona nu pare tocmai favorabil statelor din „vecinătatea estică" a UE, în condițiile în care ponderea votului „noii Europe" se va diminua, iar sprijinul spre extinderea UE spre teritoriul „vecinătății apropiate a Rusiei" venea cu precădere de la „noua Europă".

Jose Manuel Durao Barroso, Nicolas Sarkozy şi Dmitri Medvedev

Încă o mărturie în procesul comunismului

Povestea nemuritorului Jacques

Jacques Iamandi s-a împrietenit cu moartea de tînăr. A supraviețuit unui război în Indochina franceză, traversării în marş forțat a continentului asiatic şi temnițelor comuniste. La vîrsta de 81 de ani pare nemuritor, într-o generație din care au mai rămas o mînă de mărturisitori.

Claudiu Târziu

Întors dintr-un exil de 30 de ani, Jacques Iamandi nu admite că mai sînt români care se îndoiesc că regimul comunist a fost răul absolut al secolului XX. „Comunismul a fost o luptă continuă împotriva firescului. Şi, la noi, ca şi în alte părți, a început prin a desființa «lumea veche», adică prin a ucide elitele țării, prin a răpi poporului credința în Dumnezeu şi prin a impune alte «modele» umane şi un alt set de valori“, crede Iamandi. A simțit revoluția comunistă pe pielea lui.

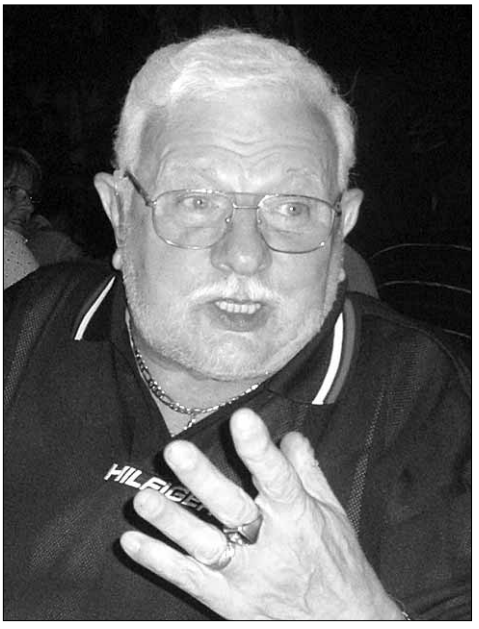

Jacques Iamandi s-a născut în 1928, la Iaşi, într-o familie cu rădăcini imperiale bizantine, Paleologu, şi deopotrivă în boierimea locală, Iamandi. Bunicul său dinspre mamă, Jacques Paleologu, a fost jurnalist şi diplomat. Bunicul dinspre tată, Vasile Iamandi, avocat, profesor universitar, mare moşier şi parlamentar liberal.

Tatăl lui Jacques Iamandi, Dimitrie, a fost avocat al Poliției şi al Siguranței statului pînă la 23 august 1944. Trei luni mai tîrziu, n-a mai rezistat hărțuielii la care-l supunea noul regim şi s-a sinucis.

Cu o asemenea „origine nesănătoasă”, în primăvara lui ’45, Jacques Iamandi a fost dat afară din şcoală în ultimul an de liceu şi din Clubul Sportiv al Armatei, unde practica motociclismul. Acesta a fost începutul prigoanei.

A ieşit din țară, dar s-a întors

Printr-o relație a mamei sale, s-a angajat la *Ajutorul catolic american*, o organizație de binefacere, care a încercat să-i protejeze pe oameni de năvala comuniştilor. „Familiile burgheziei şi nobilimii româneşti erau date afară din funcții publice şi din locuințe. Noi le ajutam să-şi mute o parte din lucruri, cîte puteau lua, din casele din care erau evacuați, şi să se întrețină”, explică Iamandi.

În anul 1949, *Ajutorul catolic* a fost desființat de regimul comunist, care îl considera o organizație subversivă. Iamandi a plănuit să fugă din țară împreună cu mama lui. Au reuşit să treacă ilegal frontiera, împreună cu alți şapte cunos-

cuți, doar cu lucrurile de pe ei şi cu puțini bani şi bijuterii. Au fost prinşi de milițienii iugoslavi şi anchetați dur timp de trei zile. „Ne plimbau în cerc cu mîinile ridicate, cînd oboseam şi lăsam mîinile în jos, asmuțeau cîinii pe noi". Apoi, iugoslavii au decis să-i predea grănicerilor români. „În drum spre granița românească, le-am dat milițienilor care ne însoțeau aurul şi banii pe care îi aveam la noi, în schimbul a două ore în care să dispărem. Am trecut înapoi în România", îşi aminteşte bătrînul.

Poliția politică l-a făcut dezertor

„Sfătuit de un prieten de familie, m-am înrolat în marina militară, sperînd că aşa voi găsi o ocazie să ies din țară fără bătăi de cap", spune. A făcut doi ani de armată şi, cînd să se libereze, stagiul militar la Marină a fost prelungit cu un an. O revoltă cu surdină i-a scos din bocanci pe ofițerii politici. Pe pereții closetului au fost scrijelite lozinci anticomuniste şi îndemnuri la represalii: „Moarte lui Bodnăraş!". Autoritățile au închis WC-ul şi au deschis o anchetă. Şi-au încercat un pansament pentru nervii celor care aşteptau liberarea: concediul. În drum spre casă, Iamandi a aflat că i se cere capul pentru inițierea rebeliunii din unitate. A fugit din țară cu un şlep pe Dunăre. Nu atît de teamă, cît mai ales de amorul unei fete de la Paris, membră a Casei Regale Române.

În Legiunea Străină

Ajuns în Franța, a aflat că iubirea vieții lui urmează să se mărite. Dezamăgit, s-a înrolat în Legiunea Străină, cu gînd de moarte. Nu s-ar fi sinucis, căci asta e păcat fără răscumpărare, dar moartea în luptă era o soluție bună, cu parfum de eroism. „După o instrucție sumară, am fost trimişi în Indochina Franceză, să luptăm contra guerrilelor locale comuniste. M-am oferit mereu voluntar în cele mai dificile misiuni, dar Dumnezeu m-a păzit". În junglă a învățat să-şi stăpînească nervii. Panica era mortală. Şi îi bîntuia zilnic. „Eram cu ochii pe camarazii mai puțin rezistenți psihic. Îi dezarmam şi îi imobilizam la cel mai mic semn că îşi pierd cumpătul. Altfel, riscam să ne omoare pe toți. Instinctul meu de conservare era mai puternic decît durerea unei iubiri trădate".

Marş forțat peste Asia

În 1952, Iamandi a căzut prizonier, alături de alți 120 de camarazi, într-o ambuscadă pregătită cu complicități din Statul Major al armatei regulate franceze. „Aveam identități false. Eu spuneam că sînt suedez, pentru că eram blond, şi că mă numesc Lup Larsen. Însă, un coleg, maghiar din Ardeal, m-a trădat. Am dus o anchetă sîngeroasă, din care n-am crezut că mai scap viu. Apoi am fost băgat într-un convoi de 800 de oameni, care a pornit pe jos spre Moscova. Mi-am zis că voi muri pe drum, dar am scăpat şi din asta", mărturiseşte Iamandi.

Calvarul marşului spre Moscova a durat aproape un an. Prizonierii munceau prin satele prin care treceau, pentru un blid de mîncare. Uneori căpătau şi ceva de îmbrăcat. Autoritățile chineze le-au dat pufoaice noi şi şepci îmblănite, dar ruşii le-au confiscat hainele şi i-au îmbracat în zdrențe. Cel mai rău era însă fără încălțăminte. Îşi înfăşurau picioarele în bucăți de carton şi cîrpe, dar răzbeau repede tălpile prin ele. Din 800 de oameni, doar 14 au supraviețuit pînă în inima sovietelor. Cei cîțiva români din grup, au fost trimişi, cu escortă, în România. Jacques Iamandi a evadat din tren, în gara Nicolina – Iaşi.

„Haiduc" în București

Vreme de doi ani s-a ascuns în Bucureşti. În acest timp a dormit pe la prieteni, prin scări de bloc şi poduri părăsite. „Am făcut manifeste anticomuniste, pe care le distribuiam pe la adunări publice. Şi am organizat un grup de studenți pentru rezistență. N-am plecat în munți, pentru că am crezut că pot lovi mai bine din oraş", ne povesteşte Iamandi. La un ceai dansant, a cunoscut-o pe Mitzura Arghezi, care l-a ascuns acasă la tatăl ei. Bătrînul poet ieşea zilnic în poarta casei şi vindea mere pentru a supraviețui. „Nu am vorbit prea mult cu Tudor Arghezi. Am luat masa împreună de cîteva ori şi am rămas cu un gust amar,

pentru că fiul lui, Barițiu, îl certa că nu face frumos pe lîngă mai marii regimului, ca să ducă o viață îmbelşugată", afirmă Iamandi.

Nouă ani de pușcărie politică

Obosit de pîndă şi trădat de un cunoscut, care îl provocase să-l ucidă pe Gheorghe Gheorghiu-Dej, Iamandi a fost arestat în aprilie 1955. A fost condamnat la opt ani de închisoare pentru dezertare şi „uneltire contra ordinii sociale". A executat aproape nouă ani, pînă în 1964. Golgota lui s-a numit Rahova, şi Jilava, şi Aiud, şi Gherla, şi toate coloniile de muncă silnică din Delta Dunării. Moartea nu l-a vrut nici atunci. Dintre toate umilințele, două îl sperie şi acum: frigul şi foamea. „Tăiam stuf, de la 5 dimineața pînă la 6 seara, în apă pînă la genunchi la minus 3 – 4 grade. Gerul n-avea vigoare cît să înghețe Dunărea, dar ne tăia picioarele protejate doar de o foaie de cort şi de opinici", spune. Însă, foamea era cu adevărat neîndurătoare. Erau oameni care şi-ar fi ucis părinții, dacă le-ar fi cerut-o gardienii, pentru un castron de murdărie caldă poreclită ciorbă.

Scos cu forcepsul din România

Eliberat din închisoarea politică, stigmatul „dușman al poporului" îl oprea să-şi continue studiile şi îi interzicea dreptul la un loc de muncă. Într-un tîrziu, uzînd de relațiile mamei sale, a fost admis în ultimul an, la seral, la Liceul „Aurel Vlaicu" din capitală. Iamandi s-a angajat la o fabrică de componente electronice şi a absolvit liceul. Însă, deja era îndrăgostit de profesoara sa de chimie, Mariana Feneş, soția lui Duiliu Zamfirescu, nepotul scriitorului cu același nume. Mariana a divorțat de Zamfirescu şi, în anul 1975, a emigrat în Canada. Un unchi bogat al Marianei, stabilit de mult în Canada, şi-a cumpărat nepoata de la regimul comunist. După un an, Mariana s-a întors în țară şi s-a căsătorit cu Iamandi. Femeia a plecat la Montreal, iar el trebuia să suporte procedura ghimpată a emigrării legale. Securitatea şi Partidul se opuneau. Mariana Iamandi a protestat vehement şi a amenințat că va face greva foamei în fața ambasadei României la Ottawa. Jacques Iamandi le-a spus politrucilor că este capabil de orice dacă nu este lăsat să-şi întregească familia. Pînă la urmă i-au dat paşaport. Însă, în Canada, soția i-a mărturisit că, o singură dată, a căzut în ispita infidelității. Au divorțat.

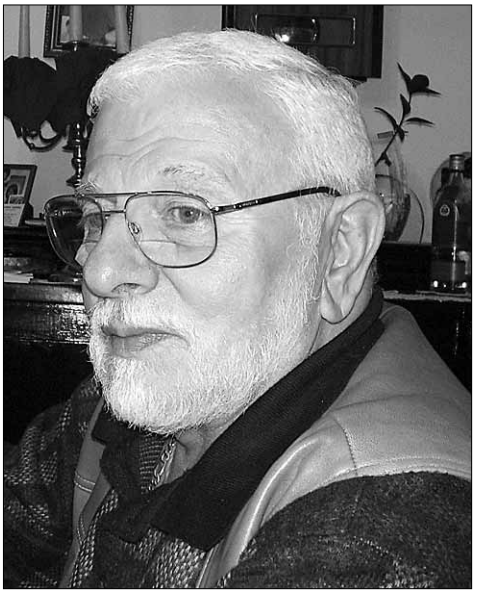

Lider al românilor canadieni

În 1977, Iamandi s-a întors în România, deşi nu avea încă protecția cetățeniei candiene, şi s-a însurat cu o fostă colegă de serviciu, Ştefania. A trecut din nou prin furcile caudine ale PCR şi ale Securității, pentru ieşi din țară cu noua soție. Amenințarea cu ambasada Canadei a funcționat şi atunci.

În Montreal, Jacques Iamandi s-a înstărit şi a devenit un reper în comunitatea românească. Preşedinte al „Comitetului pentru Democrație în România", activ în Congresul Internațional al Românilor de Pretutindeni – Romfest şi susținător al manifestărilor de la Cîmpul Românesc de la Hamilton, Iamandi şi-a făcut datoria de a lupta contra comunismului şi de a mărturisi despre gulagul comunist.

De puțină vreme, s-a întors în România, unde îşi aşteaptă mîntuirea.

Un senior pentru neliniștea noastră

Răzvan Codrescu

Dacă ar avea, pe lîngă atîtea numeroase calități, şi darul sau răbdarea scrisului, d-l J. V. Iamandi ar putea face un *best-seller* din romanul vieții sale. O viață de peregrinări şi aventuri trăite nu o dată la limita riscului suprem, dar care n-a eşuat nici o clipă în simplu experimentalism, ci a fost constant strălucită de principii şi idealuri: de la prima tinerețe legionară, marcată de entuziasmul jertfelnic al unei întregi generații, trecînd prin clandestinitatea vieții de fugar din anii stalinismului, prin experiența exotică a Legiunii Străine franceze (de unde s-a întors străbătînd China pe jos), prin teroarea temnițelor şi lagărelor comuniste, prin lunga odisee a exilului, pînă la deziluziile unei repatrieri tîrzii într-o Românie postcomunistă care este încă departe de a-şi fi regăsit reperele.

Traseul său existențial seamănă într-o oarecare măsură cu cel al unui alt personaj aristocratic cu structură de Don Quijote: regretatul prinț Ilie-Vlad Sturdza (trecut la rîndul său prin Legiunea de acasă, prin Legiunea franceză, prin dramele exilului), care a apucat să pună pe hîrtie cîte ceva, dar mult prea puțin în raport cu cele trăite de-a lungul şi de-a latul lumii, sub fatalitatea istorică a unui „secol nebun". O nebunie destructivă căreia anumite firi alese au înțeles că nu i se poate răspunde onorant decît printr-o altă nebunie – una nobilă şi mărturisitoare, în sens paulinic şi donquijotesc.

Practicant redutabil în tinerețe al mai multor sporturi (box, rugby etc.), luptător şi conspirator necumințit de vremuri, visător generos al unei ordini mai bune, amestec rar şi indefinit de vitalism şi idealism seniorial, „nemuritorul Jacques" (cum inspirat l-a numit mai demult prietenul Claudiu Tîrziu), deşi cu inima obosită de truda anilor, păstrează şi astăzi, octogenar, o seducătoare tinerețe interioară, care dă pe din afară prin ochii albaştri şi pe chipul deopotrivă distins şi destins, gata parcă mereu de o nouă aventură primenitoare, de reacția vie şi trează la toate strîmbătățile sau micimile veacului.

„Reacționarul" acesta incorigibil nu vorbeşte peste măsură de mult, dar ştie să se aprindă vorbind, iar în clipele de grație se lasă înduplecat să povestească, plin de un haz poznaş, din preaplinul unei vieți care se refuză şi nostalgiei posomorîte, şi îngrădirilor senectuții. E în verbul lui un fel de vervă miezoasă, de o înțelepciune vioaie şi neostentativă, greu de reprodus sau de imitat. Face de regulă figura unui conviv generos, capabil să însuflețească şi să se însuflețească, să dăruiască şi să se dăruiască, boiereşte, mai cu seamă cui simte că înțelege şi că merită.

Tăiat din stofa de cel mai bun preț a boierimii de altădată, cavaler nedezmințit în toate înțelesurile cuvîntului, „nemuritorul Jacques" este poate o ipostază pe cale de dispariție a umanității, dar şi o dovadă vie a potențialităților ei fascinante, pe care Dumnezeu ne-a lăsat-o la îndemînă în acest tîrziu al istoriei, ca să nu ne uităm pînă la capăt şansa de a fi mai mult decît sîntem.

Cred, de aceea, că prezentul număr din revista ROST, dedicat d-lui J. V. Iamandi, este nu doar o reverență față de trecut, ci şi o nădejde în încă posibila în-dreptare a viitorului după o altă măsură umană: cea a nobleții care onorează şi obligă deopotrivă.

Dacă „nemuritorul Jacques" n-ar fi existat, m-aş fi străduit să-l inventez. Pentru că însă există, m-am străduit doar să-i schițez portretul, nemîngîiat de a nu fi un zugrav mai desăvîrşit, dar încrezător că puterea modelului va lucra dincolo de neputerile mele, spre folosul unui secol care va fi unul al regăsirii rectitudinii pierdute... sau nu va mai fi deloc.

Gânduri despre un prieten deosebit

Erast Călinescu

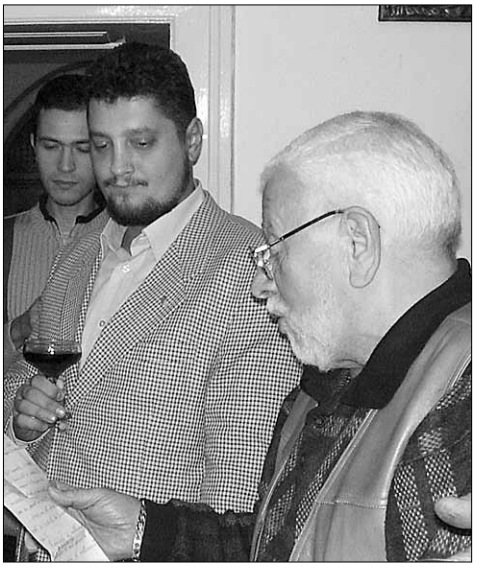

L-am cunoscut pe Vasile Iamandi în Canada, la Montreal. Mi l-a prezentat un bun şi neuitat prieten comun, Nicu Naum. Casa lui era deschisă pentru toţi: pentru prieteni, pentru noi veniţi, pentru Români aflaţi în vizită sau cu treburi în Canada. De fiecare dată, primirea era caldă, ospitalieră, fără formalităţi şi preţiozităţi. Doamna Ştefania era totdeauna gata să te primească şi să te facă să te simţi ca la tine acasă. În timpul cumplitei suferinţe a lui Nicu mi-am dat seama şi mai bine de câtă dragoste, de cât devotament prietenesc faţă de un om în grea suferinţă este capabil Vasile. Săptămâni întregi, zi de zi, îl ajuta, îl transporta la spital, îl încuraja. Eu locuiam la 200 km de Montreal, într-un târg, pe malul fluviului Saint Laurent, iar Vasile mă ţinea la curent cu starea bietului Nicu. Am reuşit să-l mai văd doar cu o zi înainte de a se sfârşi...

Un gest de a lui Vasile, pe care nu-l pot uita este că, într-o bună zi mi l-a adus acolo, în locul acela izolat, pe Demostene Andronescu, veteran al închisorilor politice din Ţară, pe care nu-l mai văzusem demult. Un prilej de bucurie, care ne-a răscolit amintiri şi gânduri pentru viitor. Ne-am plimbat pe malul fluviului, pe un dig şi, cu toată ceaţa care se lăsase, ne-am fotografiat împreună.

Acum, casa Ştefaniei şi a lui Vasile devenise singurul loc din Montreal unde mă simţeam ca la mine acasă. De la o vreme însă, simţeam că ne cam trage aţa spre Ţară. Eu am început să-mi lungesc vizitele la ai mei, iar Vasile s-a mutat de tot, aici. Aşa că ne-am reîntâlnit la Bucureşti.

Aici, ne-am revăzut prietenii şi ne-am făcut alţii noi. Casa lor a rămas tot deschisă, acum şi pentru cei veniţi din Canada.

Cu prilejul întâlnirilor noastre, am cunoscut şi altă preocupare permanentă a lui Vasile: incurabila străduinţă de a reconcilia oameni de bună credinţă, divizaţi de duhul cel rău al altora, de rea credinţă. Tenacitatea sa, călită prin viaţa lui plină de încercări trăite pe trei continente, îl face ca nici victoriile să nu-l "umfle în pene", dar nici nereuşitele să nu-l descurajeze! O calitate demnă de admirat şi de urmat cu aceeaşi străduinţă ca şi a lui Vasile.

Dar, cum omul nu a fost făcut să fie perfect, căci dacă rămânea aşa, mai locuia şi azi în Rai şi nu la Bucureşti, Vasile are şi un mare defect care, după unii îi umbreşte vrednicele sale de laudă calităţi: cu aceeaşi tenacitate ca şi în cele bune, nu se lasă convins să lase după el o cronică a vieţii sale bogate în suferinţe şi în aventuri, trăite prin Europa, Asia şi America, mai ceva ca vestitul Papillon!

Eu îl rog pe Bunul Dumnezeu să-i dea sănătate şi putere ca să transforme şi acest mare defect într-o frumoasă calitate, scriindu-şi memoriile, ca o mărturie pentru generaţiile actuale, al căror obiectiv în viaţă pare să fie doar "confortul", *cu orice preţ*!

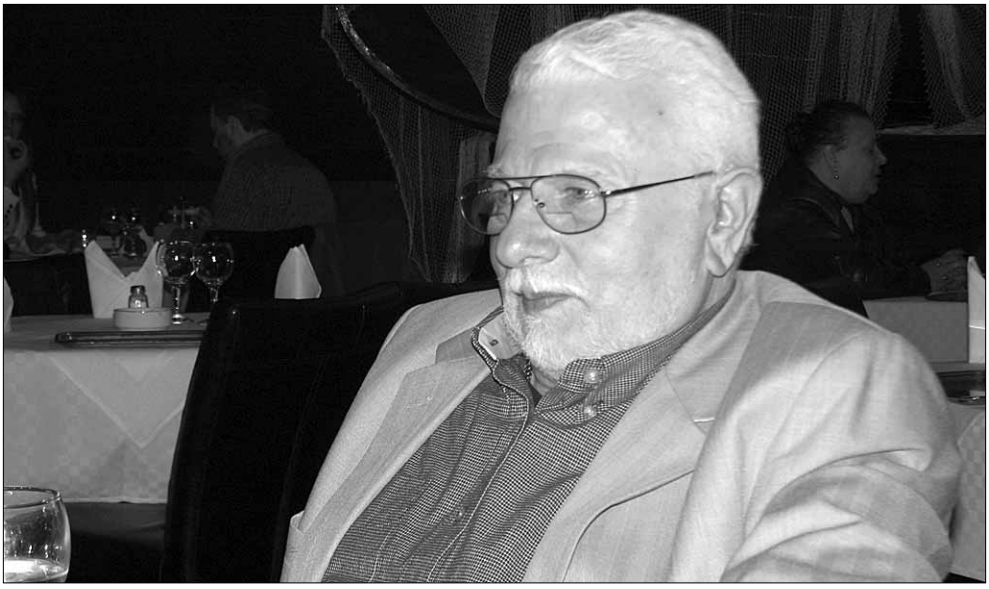

J.V. Iamandi:

„Lupta împotriva Bisericii se dă și înăuntru și în afară“

- Stimate domnule Jacques Vasile Iamandi, se împlinesc 20 de ani de la evenimentele din decembrie 1989, asupra cărora nu suntem pe deplin edificați. Cum vedeți dvs, ca supraviețuitor al unei generații mucenicite de regimul comunist, acele evenimente şi ce a urmat?

- Iată, s-au scurs 20 de ani de aşteptare zadarnică de la aşa zisa revoluție din decembrie 1989. După ce am trăit euforia unor evenimente dătătoare de speranțe, retrăiesc amintirea acelui «Olé, olé, Ceauşescu nu mai e!»; astăzi pot spune cu regret (nefiind un nostalgic ca cei pe care îi condamnam odinioară, dar pe care acum, deşi nu îi aprob, îi înțeleg) că este singurul fapt concret pe care l-au adus evenimentele anului 1989. Moartea tiranului. Am aşteptat americanii, care, după ce ne-au vândut, ne-au întreținut cu focul în paie al unor manifeste instigatoare şi al unor emisiuni de radio ațâțătoare, care nu făceau decât să dea carne de tun Securității. Supraviețuitor, întors după o moarte aparentă de opt ani şi jumătate de gulag, cu toate promiscuitățile inerente lagărului de exterminare comunist, după 12 ani şi jumătate de exil, am hotărât în familie, categoric, că atâta timp cât vor fi comuniştii stăpâni, nici mort nu vreau să mă întorc în țară. Atunci când nu mai speram, când epuizasem toate aşteptările, au venit veştile surprinzătoare din țară. Mă văd agitat, nedormit, cu ochii în două televizoare, mutând din canal în canal şi din jurnal în jurnal.

Sorbind cu aviditate şi groază cifrele exagerate intenţionat, care ajunseseră la 50.000 de morţi.

De la primul cuvânt rostit de Ion Ilici Iliescu, care, împreună cu Petre Roman şi Silviu Brucan, a anunţat înfiinţarea Frontului Salvării Naţionale, am intuit imediat ce se întâmplă, ce s-a petrecut şi ce ne aşteaptă. Asasinarea urgentă a cuplului Ceauşescu mi-a întărit bănuielile. Cu vagile speranţe pe care mi le dădeau diverse manifestaţii sau Piaţa Universităţii, vedeam disperat cum orice pâlpâire se stinge. Am pierdut bătălia cu marele trăgător de sfori KGB-ist şi pierdută a rămas până acum, bătrânul păpuşar fiind şi astăzi vedeta unei mass-media în parte coruptă, care contribuie din plin la haosul politic din ţară. După umila mea părere, a fost o lovitură de stat pentru a schimba o garnitură comunistă cu alta, la fel de comunistă. Surprinzători pentru ei au fost acei tineri care au murit cu piepul gol pentru libertate. Adevăraţii eroi, singurii cinstiţi şi corecţi. A fost un genocid a cărui cifră nu se ştie exact. Sunt întrebări pe care ni le-am pus cu toţii şi care au rămas până astăzi fără răspuns.

Am câştigat libertatea de a ne striga nemulţumirile şi nedreptăţile, dar, din păcate, nu sunt urechi de auzit şi nu suntem luaţi în seamă.

- Cea mai mare parte a foştilor deţinuţi politici s-au implicat, după 1989, în educaţia tinerei generaţii pe principii naţionaliste şi creştine. După 20 de ani de investiţii sufleteşti, băneşti, de energie, de timp şi speranţă, care este rezultatul, din punctul dvs. de vedere?

- Este adevărat că ne-am implicat mult, după cum tot atât de adevărat este că am şi greşit. Este regretabil că infiltraţii, de cei care au avut interes să ne dezbine, speculând micile sau marile noastre orgolii şi veleităţi, în bună parte au reuşit. Ceea ce face ca azi să avem două organizaţii ale foştilor deţinuţi politici şi mai multe grupări naţionaliste, din păcate antagoniste, fiecare arătând cu degetul spre celălalt şi folosind insulte, cu acelaşi limbaj pe care îl folosesc adversarii noştri.

Am uitat că suntem creştini, am uitat că dragostea şi unirea vor face puterea noastră. Regretatul Dimitrie Paceag, care s-a ocupat mult de educaţia tineretului, avea deviza „să cultivăm ceea ce ne uneşte şi să uităm ceea ce ne desparte“. Din păcate, cei care l-au urmat au continuat având grupuri separate, care vor moşteni ideile celor care se arată cu degetul. Speranţa mea este ca aceşti tineri să fie mai înţelepţi decât noi, bătrânii, să reţină numai crezul care ne uneşte şi şi-a păstrat valabilitatea. Cred că s-ar fi putut face mult mai mult pentru acest tineret, în majoritatea cazurilor respins sau uitat. Dar şi noi am uitat că îmbătrânim, că forţele şi energia ne scad şi că am fi putut să ne rezumăm numai la rolul de mentori la distanţă şi nu la acela de dădacă.

- La ora când facem acest interviu ne pregătim de alegeri prezidenţiale. Mai credeţi în clasa politică românească?

- Clasa politică românească actuală este putredă din cap până în picioare. Putredă, coruptă, vicioasă, mincinoasă, interesată doar de binele personal, total străină de binele poporului. Speranţe sunt, dar nu imediat şi mai ales nu recuzându-ne. Avem obligaţia şi datoria să votăm. Nu absenteismul şi resemnarea şi dezamăgirea ne vor salva. Spre asta suntem intenţionat dirijaţi, pentru că îi favorizează pe actualii politicieni.

Din 1989 încoace, nu am dat un vot masiv majoritar decât lui Iliescu şi PSD-ului, ajutându-i să-şi sporească miliardele, să ne calce în picioare drepturile, legea şi Constituţia. În două ocazii, am votat la limită Convenţia Democratică sau Alianţa DA. Probabil că alta ar fi fost situaţia dacă le-am fi dat un vot majoritar. Vina este numai a noastră. Oamenii care ar merita încrederea noastră trebuie să îi găsim şi să îi cernem noi din pleava celor care se numesc politicieni. Asta cere timp şi răbdare. Un om providenţial nu va apărea din senin; el trebuie de asemenea găsit, promovat şi votat. Ştiu că este dezamăgitor ca an de an să votezi împotriva celor care nu vrei să iasă, an de an să alegi dintre două rele, răul cel mai mic. Nu avem încotro, asta este satanizarea post-comunistă, împotriva căreia trebuie să luptăm cu răbdare şi inteligenţă, pentru a ajunge la liman. Neexercitându-ne drepturile cetăţeneşti, este o dovadă de dezinteres, abandon şi laşitate.

Referitor la preşedinte, eu merg la vot. Nu ştiu cine va ieşi, dar ştiu cine nu vreau să fie preşedinte. Şi mai ales ştiu că nu vreau să am un preşedinte care merge clandestin, în plină cam-

panie electorală, la vecinii din răsărit pentru a cere sfaturi şi ajutor, gajând cu interesele ţării. De asemenea, votez pentru un parlament unicameral şi pentru reducerea numărului de trântori.

- Sunteţi un om din Biserică şi unul care nu se dă în lături de la contribui cu tot ce poate pentru ca adevărul să fie cunoscut. Biserica a trecut printr-o prigoană de 50 de ani, în care, pentru a supravieţui, a făcut şi destule compromisuri, dar acum suntem în liberate şi putem să ne purtăm fără nici un fel compromis. Cum vă apare imaginea Bisericii şi mai ales miezul ei de credinţă şi de acţiune?

- Biserica a avut, are şi va avea mereu o mare influenţă în viaţa oamenilor. Şi mai ales a cetăţenilor unei ţări creştin- ortodoxe. Cu toate vicisitudinile celor 50 de ani de comunism care au distrus multe, credinţa strămoşească a rămas pe locul ei nezdruncinată. Desigur, pădure fără uscături nu există, am avut şi cazuri când feţe bisericeşti au cedat. Ei vor răspunde la judecata supremă. Dar am avut preoţi, monahi şi arhierei martiri, care au mers la moarte pentru Hristos sau care, jertfindu-se cu noi în puşcărie, timp de 10, 15, 20 ani, cu toate riscurile, au slujit pentru noi la toate sărbătorile, liturghiile. Ei ne-au dat curaj şi speranţă. În trecut, cu toate persecuţiile, am simţit Biserica mult mai aproape de noi decât astăzi. Avem un partiarh pomenit ca mare om de afaceri, şi mă întreb dacă nu am avea mai mare nevoie de un păstor care să fie aproape de cler, de noi şi de sufletele noastre. Cu ajutorul lui Dumnezeu, mai avem o pleiadă de adevăraţi voievozi ai ortodoxiei, adevăraţi duhovnici, mulţi dintre ei trecuţi prin iadul gulagurilor, care fac faima bisericilor, schiturilor şi mănăstirilor noastre. Uitaţivă la tineret, uitaţi-vă la miile de credincioşi, care de câteva ori pe an, în diverse localităţi ale ţării, înfruntă toate greutăţile – frig, ploi, cozi –, pentru a se închina la moaştele unor sfinţi, convinşi fiind că rugăciunile le vor fi ascultate.

Lupta împotriva Bisericii, din păcate, se dă azi atât din interior, cât şi din afara Bisericii. Nu cu un limbaj de lemn, „politic corect“ sau ecumenic, putem pune stavilă sectarismului şi homosexualităţii sau batjocoririi Sfintelor Icoane şi atacurilor asupra familiei. În această luptă, pentru a fi eficienţi, avem nevoie de sprijinul ierarhiei Bisericii Ortodoxe Române şi de solidaritatea organizaţiilor civice creştine. Noi recunoaştem şi respectăm credinţa şi religiile compatrioţilor noştri de alte confesiuni şi nu ne amestecăm în tradiţiile exercitate în bisericile, catedralele sau templele lor. Totodată îi rugăm să ne acorde şi nouă aceeaşi înţelegere, lăsându-ne să ne rugăm liniştiţi în bisericile noastre.

- Care e mesajul esenţial pe care ar trebui să-l transmită generaţia dvs. generaţiilor noi?

- Din nefericire, nu avem o presă de specialitate care să se adreseze tinerilor pentru a le completa lacunele. Noi avem *mass-media* politizată la extrem, care nu se pricep şi nu au căderea să vorbească tinerilor şi mai ales celor de la sate. De aceea, trebuie să ne asumăm răspunderea până când această lacună va dispărea, să ne adresăm lor şi să-i ajutăm. Generaţiile viitoare ar trebui să înveţe, înainte de toate, că nu tot ce zboară se mănâncă. Ar trebui din copilărie să îi învăţăm să silabisească uitatul şi românescul abecedar al celor şapte ani de acasă. Este o nevoie elementară, a cărei lipsă se simte la semenii noştri, de la cei mici la cei cu barbă albă. Numai înţelegând ce înseamnă adevăr, cinste, dreptate, onoare, credinţă, respect, ţară vom putea înţelege mai uşor că a fi cetăţean înseamnă a avea un lot de drepturi şi o tonă de îndatoriri. Numai respectând aceste drepturi şi datorii poţi deveni cu adevărat cetăţean al unei naţii pe care trebuie să o iubeşti, să o serveşti şi să faci front comun cu ea. Înainte de a vorbi de politic, generaţiile viitoare trebuie să ştie că cel mai valoros bun pe care îl au este libertatea, care trebuie menţinută cu preţul unor jertfe şi care se pierde foarte uşor. Noi, bătrânii, datorită unor împrejurări independente de voinţa noastră, am pierdut-o şi mai luptăm încă şi astăzi, după 50 de ani, pentru a o recuceri pe deplin. Despre democraţie, trebuie să spun că nu este un concept fix, este ceva ce poate fi îmbunătăţit mereu.

Politica nu este nici un mijloc de a face carieră şi nici de a te îmbogăţi. În politică devii un soldat al Ţării tale şi un servitor al celor care te-au ales.

A consemnat **Horia Brad**

La douăzeci de ani de la revoluția română

Reflecții despre curaj şi jertfă

„Cavaleri ai unui ev apus, noi înfruntăm de fapt o lume întreagă. Am fost lipsiți de realism şi de spirit de conservare, am fost neînțelepți şi am intrat în gura lupului, dar ce puteam face altceva? Am fost anticomunişti, antiburghezi şi antinazişti. Suntem acuzați că am fost şi antisemiți, dar noi îi iubim în Hristos pe evrei" (Ioan Ianolide)

„La révolution sera spirituelle, ou elle ne sera pas" (Charles Péguy)

Alexandru Racu

România Mare a murit la sfârşitul lunii iunie a anului 1940, atunci când a cedat Basarabia şi Nordul Bucovinei, Uniunii Sovietice, fără să tragă un foc de armă. Am fost nu doar uciși, ci şi îngenunchiați, astfel încât, nu moartea în sine a reprezentat catastrofa, ci felul în care am murit. Decesul României a fost întâi de toate un deces moral şi abia apoi unul teritorial.

Aproape cincizeci de ani mai târziu, România a reînviat, atunci când pe străzile Timişoarei şi Bucureştiului s-a strigat: „Vom muri şi vom fi liberi!". Moartea celor care au înfruntat tancurile lui Ceauşescu a reprezentat o jertfă de răscumpărare a acelui moment de laşitate colectivă din vara lui 1940, perpetuat în laşitatea cotidiană în care marea majoritate a românilor s-a complăcut timp de patruzeci şi cinci de ani. În vara lui 1940, românii erau chemați să-şi găsească libertatea prin moarte, înfruntând asemeni polonezilor atât agresiunea Germaniei naziste şi a Italiei fasciste, cât şi pe cea a Uniunii Sovietice. Erau chemați să se desființeze ca stat, pentru a-şi păstra integritatea morală ca popor. Românii au ales însă să supraviețuiască, şi ironia sorții face că nici aceasta nu au făcut-o cum trebuie, cel puțin dacă e să ținem cont de o serie de decizii politice şi strategice nefericite din timpul războiului, ale lui Antonescu, în special decizia de a continua războiul după eliberarea teritoriilor ocupate de sovietici. În chip fatal, lipsa de eroism inițială a populației s-a combinat cu lipsa de pragmatism ulterioară a conducătorului providențial, chemat să suplinească deficitul de curaj al poporului. Am fi trebuit să fim un popor eroic cu un conducător pragmatic. A fost însă invers, iar consecințele au fost catastrofale.

Soarta României Mari ne arată faptul că un popor nu poate trăi pe seama jertfei înaintaşilor, în cazul de față, jertfa celor care au murit în războiul de reîntregire a neamului. Jertfa zidește, dar mai devreme sau mai târziu totul se va prăbuşi fără reactualizarea jertfei, fără retrăirea concretă de către noile generații a momentului întemeierii prin jertfă. Soarta României contemporane va fi aceeaşi sau poate chiar mai rea decât cea a României Mari, dacă va continua să trăiască pe seama jertfei celor uciși în Revoluție. Sângele vărsat nu numai dă viață, ci şi osândeşte. Nu numai pe asasini, ci şi pe cei care profită de pe urma jertfei, fără să şi-o asume.

Cel care nu este dispus să moară pentru libertate nu o merită. Mai mult chiar, libertatea îi este o povară căreia nu îi poate face față, îi este pricină de sminteală şi de pierzanie. Am pierdut Kosovo pentru că nu-l meritam, îmi spunea un sârb astă vară la Muntele Athos. Lăsând la o parte păcatul convertirii la cultura fără de Dumnezeu a Occidentului modern, pe care îl invoca Sfântul

Nicolae Velimirovici atunci când medita asupra cauzei ocupării Serbiei de către Germania Nazistă, păcat pe care şi România interbelică, la fel ca toate celelalte state ortodoxe, l-a săvârşit, ne putem întreba totuşi: dacă acesta este cazul sârbilor, care, la o populație de mai puțin de jumătate din cea a României, au pierdut mai mult de două milioane de oameni în două războaie mondiale, care să fie oare cazul românilor, unde cifrele sunt cu mult mai subțiri, datorită talentului nostru înnăscut de a fenta istoria? Meritam (meritǎm) noi Basarabia pentru care n-am fost în stare, atunci când istoria ne-a chemat să o facem, să murim cu demnitate? Mai mult decât atât. Meritǎm noi libertatea câştigată cu preț de sânge în decembrie 1989? În aceste zile de comemorare, avem cu toții datoria unui examen de conştiință.

Tot ce a urmat cedării fără luptă a Basarabiei şi Bucovinei de Nord, pierderile teritoriale ulterioare, defularea prin pogrom a frustrării cauzată de modul nedemn în care am pierdut aceste teritorii, aventura militară iresponsabilă a lui Antonescu (care nu a ştiut unde să se oprească), umilința de la 23 August şi mizeria morală în care zacem de atunci încoace, toate acestea par să se înscrie într-un lanț al fatalităților. Atunci când în cele din urmă am intrat în război, aliați cu un criminal la fel de mare ca Stalin (criminalul nazist răpindu-ne altminteri cam tot atâta teritoriu cât ne-a răpit criminalul comunist), am scornit din nefericire şi o sintagmă menită să ascundă trista realitate, în ceea ce ne priveşte. Acea sintagmă, „războiul sfânt împotriva bolşevismului”, o mai întâlneşti chiar şi astăzi în unele medii naționaliste şi creştine. Să fim însă lucizi şi sinceri cu noi înşine, căci fără adevăr jertfa se goleşte de sens. Ideea unei alianțe între victimă şi călău (al atâtor neamuri – evrei, greci, sârbi, polonezi - printre care chiar şi neamul tău) este hilară. Ideea unui „război sfânt” purtat de victimă în alianță cu călăul este de-a dreptul grotescă. Avem de-a face cu o mistificare istorică de care trebuie să ne descotorosim definitiv, dacă nu vrem să construim o Dreaptă bună doar pentru a ridica mingi la fileu ideologilor de stânga vechi şi noi. Singurul mod prin care războiul ar fi putut să fie „sfânt”, într-un anume fel (căci, în sens propriu, războiul sfânt este un concept islamic, nu creştin), ar fi fost refuzul oricărui compromis cu tiranii vremii (naziştii şi comuniştii), refuzul „realismului” specific exis-

tenței burgheze, apărarea teritoriului de ambii agresori şi ulterior rezistența armată în condiții de ocupație. Atunci, „la cald”, trebuia să fim lipsiți de realism. Acum, „la rece”, trebuie dimpotrivă, să dăm dovadă de un realism necruțător, refuzând în orice chip să ne supraestimăm, atât trecutul cât şi prezentul, pentru a avea un viitor.

Repet, nu faptul că România a fost învinsă de URSS (şi inițial şi de puterile axei) ci, felul în care a fost învinsă, a reprezentat adevărata catastrofă prin care a luat sfârşit România Mare. Iar din acest punct de vedere, singurul care contează de altfel cu adevărat, vina pentru ce s-a întâmplat cu România, în şi în urma celui de-al doilea război mondial, şi pentru ceea ce se întâmplă acum, nu o poartă vitregia sorții, ghinionul situării la răscruce de vânturi, iudeo-masoneria sau cei care ne-au vândut la Yalta. Nu este vina blestematului rege Carol al II-lea. Nu este doar vina „elitelor” sau doar „vina maselor”. Este vina poporului român în ansamblul său, vină care este amplificată de fiecare dată când, încercând să dăm seama de destinul nostru, suntem lipsiți atât de conştiință națională - înjurând aleatoriu categoria socială de care avem norocul să nu aparținem -, cât şi de conştiința creştină. Adică, suntem lipsiți de conştiința propriei responsabilități. Soarta României, de azi şi de ieri, este din vina noastră a tuturor, o vină care se aplică şi retroactiv, căci, după cum ne învață Sfântul Pavel, în Adam am păcătuit cu toți.

Însă în ochii lui Dumnezeu, nu istoria politică, ce îşi găseşte expresia în schimbări de granițe sau de regimuri contează, ci istoria profundă a spiritului. Nu contează dacă pierzi sau dacă câştigi. Contează cum te lupți. Astfel, nici un popor nu este nedreptățit de istorie căci istoria nu-şi face propria judecată ci Dumnezeu o judecă după criterii dumnezeieşti. Hristos ne învață să nu ne temem de cei care ucid trupul dar de suflet nu se pot atinge. Un popor poate fi invadat, jefuit şi împilat, independent de virtuțile sale, însă nimeni nu-i poate lua autentica libertate care se exprimă prin martiriu, altminteri, martiriul fiind singurul fapt al existenței umane care are capacitatea de a transforma timpul în eternitate şi de a răscumpăra catastrofele şi umilințele istoriei la Judecata de Apoi. Acesta este, cred eu, sensul profund al momentului decembrie 89'.

Creștinul și politica

Paul Ghițiu

Pildele ultimilor duminici ne-au vorbit despre: nemilostenie, despre moarte şi datoria faţă de cei morţi, despre milostenie şi despre sufletul-burtă; adică despre grija faţă de aproapele nostru. Multe alte Evanghelii ne amintesc şi ele de aproapele nostru şi de dragostea pe care trebuie să i-o purtăm pentru a ajunge în Împărăția lui Dumnezeu, adică pentru a face posibilă transformarea noastră, pentru a ne înălța spiritual şi a trece prin poarta morții în lumea iubirii şi a luminii.

Iisus, întrebat fiind, cu gând viclean, de către un învățător al Legii (care tâlcuia şi învăța pe alții Legea lui Moise) despre cum poate fi definit aproapele, povesteşte acestuia, şi asistenței, că un om (un om oarecare, orice om) este atacat de tâlhari şi lăsat pe drum dezbrăcat şi pe moarte. Pe lângă el trec nepăsători un preot şi un levit (reprezentanți ai puterii spirituale dar şi lumeşti). Un samarinean însă (neam disprețuit şi chiar considerat duşman de către evrei) se opreşte, îl îngrijeşte pe loc, îl ia cu el, îl lasă în grija gazdei, căreia îi plăteşte un avans şi îi promite că la întoarcere va achita şi restul. Cum învățătorul este de acord că samarineanul a fost aproapele celui căzut în necaz, Hristos îi spune: *Mergi şi fă şi tu asemenea.*

Dacă în spațiul public religios oamenii Bisericii se ocupă de ajutorul spiritual, politicienii (partidele) sunt cei care revendică în spațiul public laic grija universală faţă de ceilalți şi, atât prin accesul la guvernarea centrală şi locală, cât şi prin prezența în Parlament, participă la decizii care privesc toate fațetele existenței noastre.

Imensa majoritate a celor din politică, care îşi aleg misiunea sacră de a imagina un viitor mai bun pentru comunitatea națională şi de a organiza, precum Moise, deplasarea prin deşertul realității spre acel obiectiv, sunt, spre deosebire de acest părinte al evreilor, nişte jalnici închinători la idoli. Ei, cei care ar trebui să administreze această țară şi acest popor, destinele oamenilor şi locurilor de aici, şi care, spre deosebire de Moise, au la îndemână tot ceea ce au nevoie să ştie, pentru a o face, nu numai că abandonează de îndată grija şi responsabilitatea faţă de ceilalți, dar nici nu au avut-o vreodată.

Rare cazuri de samarineni printre politicienii noştri. Atunci când nu sunt chiar ei tâlharii la prima mână, ori trec pe lângă popor nepăsători, precum preotul şi levitul, ori se opresc, înhață ce mai găsesc, îl chinuiesc şi batjocoresc, iar la urmă îi trag şi şuturi în burtă, în coaste sau în gură – cel mai adesea. Şi asta pentru că deşi se declară creştini, au unele cunoştințe, cel mai adesea rudimentare, participă la slujbe oficiale şi la nevoie mimează îngrijorarea faţă de problemele morale cu care nația se confruntă, ei nu dau doi bani pe Dumnezeu. Idolii lor sunt trupul (burta, subburta...), hainele, maşinile, vilele, lanțurile groase de aur, manelele... adică banii şi puterea.

De aceea, ar trebui ca adevărații creştini să se intereseze şi să se implice în politică, să lupte cu luciditate pentru înfruntarea şi rezolvarea problemelor lor, fie ca cetățeni, fie ca administratori ai puterii. „Abținerea de la politică se constituite într-un mod de a face politică, tot aşa cum lupta împotriva lui Dumnezeu implică recunoaşterea existenței lui Dumnezeu. *Respingerea puterii politice de către cei buni va permite celor nevaloroşi să administreze treburile statului şi conduce la degradarea vieții politice.* Administrarea puterii politice înseamnă mii şi mii de posturi definite de responsabilități faţă de societate.

Creştinii prezenți în structurile de partid pot ajuta partidele să rămână deschise adevăratelor probleme sociale şi pot ridica mult nivelul vieții politice. Singura condiție este să nu se întâmple invers: *să nu-şi sacrifice în partid, în administrarea puterii politice, conştiința lor creştină.* Din acest punct de vedere, activitatea politică cu toată complexitatea şi multiplele ei ispite este una din cele mai dificile provocări puse în faţa creştinului“, spune părintele profesor Vasile Răducă în cursul său de morală.

Ortodoxie şi naţionalism (3)

Formarea bisericilor autocefale din Balcani

Alexandru Racu

Episcopii, monahii şi clericii greci au reprezentat una dintre principalele forţe care au participat la războiul de eliberare de sub stăpânirea otomană din 1821, fapt care a conferit Bisericii, într-o primă etapă, rolul de lider al revoluţiei din teritoriile greceşti. De altfel, momentul simbolic care marchează debutul revoluţiei este binecuvântarea drapelului revoluţionar de către Mitropolitul Gherman de Patras, după litughia slujită la praznicul Bunei Vestiri – sărbătoare devenită zi naţională a Republicii Elene. Se estimează că aproape jumătate din comunitatea monastică a Sfântului Munte Athos, la vremea aceea numărând în jur de şase mii de vieţuitori, a participat la luptele de eliberare[1].

Cu toate acestea, la cererea sultanului Mahmud, Patriarhia din Constantinopol, alături de celelalte Patriarhate din Imperiul Otoman, a condamnat oficial revoluţia, afirmând că rebeliunea împotriva suveranului legitim se identifică cu rebeliunea împotriva lui Hristos însuşi, care a spus că orice stăpânire lumească derivă de la Dumnezeu. Documentul, citit în toate bisericile din Constantinopol, în care se afirmau acestea, îl excomunica în mod oficial pe Alexandru Ipsilanti, liderul *Eteriei*. La rigoare, canoanele care interziceau clerului să participe la război fuseseră încălcate. Potrivit lui Steven Runciman, un părinte al Bisericii precum Sfântul Vasile cel Mare ar fi fost îngrozit de politica revoluţionară a episcopului de Patras[2]. Chestiunea este spinoasă şi nu se opreşte aici. În timpul ostilităţilor, atunci când grecii aveau disperată nevoie de ajutor internaţional din partea celorlalte puteri creştine, chiar dosarul de la Ferrara-Florenţa a fost întrucâtva dezgropat, Arhiepiscopul Gherman deplasându-se în 1822, în scopul obţinerii de sprijin militar la Congresul European de la Verona, unde printre altele s-a discutat chiar problema acceptării uniaţiei în schimbul mijlocirii ajutorului cu pricina din partea Occidentului[3].

Excomunicarea oficială a lui Ipsilanti şi condamnarea revoluţiei nu au reuşit să prevină spânzurarea de către Sultan a Patriarhului Ecumenic Grigore al V-lea câteva zile mai târziu, chiar în Duminica Paştelui, eveniment care a stârnit largi proteste internaţionale. Tradiţia spune că Patriarhul şi episcopii s-ar fi pocăit ulterior pentru re-

[1] Preot Claudiu Cotan, *Ortodoxia şi mişcările de emancipare naţională din Sud-Estul Europei în secolul al XIX-lea*, Editura Bizantină, Bucureşti, 2004, p. 158

[2] Steven Runciman, *The great Church in captivity- A study of the Patriarchate of Constantinople from the eve of the Turkish conquest to the Greek war of independence*, Cambridge University Press, 1968, p. 411

[3] Claudiu Cotan, *Op. cit.* pp. 161-162

dactarea respectivei enciclice, însă istoriografia oficială este sceptică. În mod cert însă, în conştiinţa elenă, Grigore a rămas atât ca un martir al Bisericii cât şi al naţiunii, fapt reflectat de o pictură expusă în muzeul Mănăstirii Marea Meteoră, unde Patriarhul martirizat prin spânzurare este încadrat de doi îngeri, unul dintre ei oferindu-i coroana de martir, iar celălalt steagul elen.

Însă, atunci când succesorul lui Grigore al V-lea, Evghenie al II-lea, la presiunea Porţii, a reiterat condamnarea oficială a revoluţiei şi apelul adresat insurgenţilor de a depune armele, răspunsul primit din Pelopones va fi o scrisoare semnată de douăzeci şi opt de episcopi şi aproape o mie de preoţi în care se proclamă libertatea Greciei, iar Patriarhul este numit „Iudă" şi „lup în piele de oaie"[4]. Altfel spus, prin reiterarea condamnării, Patriarhul din Constantinopol avea să fie perceput de către clerul revoluţionar drept un executant servil al ordinelor Porţii. De acum înainte, în teritoriile greceşti eliberate, numele Patriarhului nu va mai fi pomenit la slujbe, nu vor mai fi trimişi seminarişti la studii la Constantinopol, iar Patriarhul, la rândul lui, nu le va mai trimite rebelilor Sfântul Mir. Astfel începe o schismă în cadrul bisericii greceşti care va lua sfârşit în mod oficial, abia în 1852, însă ale cărei consecinţe vor fi resimţite până în zilele noastre.

Eliberată de sub jugul otoman, cu preţul unei schisme de Constantinopol, noua biserică independentă a Greciei nu ştia că o aşteaptă un alt jug, acela al statului secular şi al reprezentanţilor săi formaţi în Occident. Astfel, deşi în prima constituţie grecească de la 1822 se specifica (cu toate că erau tolerate oficial toate religiile) că „acei locuitori ai Greciei care cred în Hristos sunt greci", naţionalitatea identificându-se cu religia, iar Ortodoxia căpătând statutul de religie oficială[5], în timp, Biserica va începe să-şi piardă din ce în ce mai mult din autoritatea socială. După cum subliniază Charles Frazee, „vântul bătea împotriva poziţiei dominante a Bisericii în viaţa individului şi a naţiunii", şi bătea de la Apus. „Un nou spirit, care privea spre Occident, spre Occidentul secular al revoluţiilor franceză şi americană, se răspândea în Grecia, luând locul vechiului principiu al unei comunităţi ortodoxe"[6].

Dat fiind faptul că mare parte din averea sa fusese cheltuită în scopul susţinerii militare a insurgenţilor şi datorită faptului că un mare număr de preoţi şi episcopi pieriseră în luptă, biserica se afla la capătul războiului într-o stare foarte precară. La acestea se adăugau dezordinea şi incertitudinea cauzate de ruptura cu Constantiopolul, pe care noile elite seculare, în loc să încerce să o depăşească, dimpotrivă, căutau să o adâncească. Deja în 1821, părintele neo-elenismului, Adamantios Korais, afirma în comentariul său la *Politica* lui Aristotel, publicat la Paris, faptul conform căruia „clerul din teritoriile eliberate ale Greciei nu mai datorează recunoaştere autorităţii Patriarhului din Constantinopol, corupt prin poziţia sa de subordonat al unui tiran fără de lege. De-acum înainte, Biserica Greciei trebuie să fie condusă de un sfânt sinod, ales liber de către cler şi de către laicat, precum era obiceiul Bisericii din vechime"[7].

Dacă până la începutul anilor treizeci relaţiile dintre noul guvern grec şi clerul din teritoriile eliberate, pe de-o parte, şi Patriarhia din Constantinopol, de cealaltă parte, vor fi unele de tatonare, cel puţin comunicarea dintre cele două părţi fiind reluată, acestea se vor înrăutăţii dramatic odată cu aducerea pe tronul Greciei a prinţului Otto al Bavariei, minor la data respectivă, şi a regenţei bavareze care va reforma radical instituţiile greceşti. Unul dintre cei trei membrii ai regenţei, liberalul protestant Georg von Maurer, şcolit în drept în Franţa lui Napoleon, se va ocupa de reorganizarea bisericii elene, după un model altminteri complet străin tradiţiei ei, alături de un telolog autohton, Teoclit Farmakides, fidel întru totul ideilor lui Adamantios Korais. Maurer şi Farmakides vor fi autorii constituţiei bisericeşti

[4] Charles Frazee, *The Orthodox Church and independent Greece - 1821-1852*, Cambridge University Press, 1964, p. 35

[5] *Ibidem*, p. 46

[6] *Ibidem*, pp. 46-48

[7] În Charles Frazee, *Op. cit.*, p. 102

de la 1833, redactate după modelul constituției bisericeşti bavareze, dar şi după un alt model de tristă amintire pentru conştiința ortodoxă, anume modelul impus Bisericii Ruse de către Petru cel Mare. În esență, noua constituție bisericească era cât se poate de protestantă, subordonând întru totul Biserica puterii monarhice, iar ironia sorții face ca doctrina erastianistă izvorâtă din principiile lui Marsiglio di Padova să fi triumfat în Grecia la exact trei sute de ani după ce prin *The Act in Restraint of Appeals*, Henric al VIII-lea, întemeietorul Anglicanismului, impusese practic un regim identic bisericii din Anglia.

Astfel, Biserica Elenă era proclamată autocefală în mod necanonic, întrucât autocefalia nu i-a fost oferită de Biserica mamă, şi pusă sub autoritatea Regelui Greciei, care de acum înainte va numi episcopii prin decret. Ca şi în cazul sistemului petrin, era introdusă şi funcția de procurator al Sfântului Sinod, numit tot de rege, fără de care Sinodul nu putea lua nici o decizie. În plus, la recomandarea Sinodului, oficialii statului puteau transfera, supspenda sau depune din scaun episcopii. Oficial, noua constituție prevedea că în materie spirituală, singurul cap al Bisericii este Iisus Hristos, autoritatea regelui limitându-se doar la chestiunile seculare. În fapt, totul se reducea la un subterfugiu juridic. Căci, după cum bine remarca Bonald, „doar prin abstracțiune se poate separa religia interioară (adorația) de religia exterioară (cultul), la fel cum tot doar prin abstracțiune se poate separa omul fizic de cel spiritual”[8]. Ca atare, noua constituție bisericească includea în categoria acțiunilor deopotrivă spirituale şi seculare, întemeierea mănăstirilor, hirotonirile, educația clerului sau procesiunile publice, acțiuni care puteau fi astfel interzise în cazul în care autoritățile ar fi considerat că acestea din urmă dăunează interesului public. În plus, cu scopul de a elimina orice influență externă, nu doar turcească ci şi rusească, constituția le interzicea clericilor să corespondeze sau să intre în contact cu orice persoană cu funcții politice sau ecleziastice din străinătate. Astfel, potrivit lui Charles Frazee, „dacă a existat vreodată o biserică completamente deposedată de autoritate şi redusă la o totală dependență față de stat, acesta este cazul Bisericii Greciei sub constituția lui Maurer”[9]. Date fiind condițiile enumerate mai sus, doar intervenția directă a }arului l-a împiedi-

8 Louis Ambroise de Bonald, *Théorie du Pouvoir Politique et Religieux*, Union Générale d'Éditions, Paris, 1966, p. 203

9 Charles Frazee, *Op. cit.*, pp. 113-114

cat pe Patriarhul Constantinopolului să excomunice întreaga Biserică a nou formatului stat grec.

Constituția a fost criticată în termeni duri de cercurile bisericeşti conservatoare grupate în jurul lui Constantin Oeconomos, principalul adversar doctrinar al lui Farmakides, care, printre altele, va acuza noua constituție de prezbiterianism, întrucât noul regim bisericesc includea în sinod şi preoți de mir. O altă sursă puternică a opoziției era Țarul (opoziție altminteri ipocrită în mare măsură, întrucât, după cum am văzut, modelul relației Biserică-stat propus de Maurer şi cel al lui Teofan Prokopovici erau unul şi acelaşi) care, dat fiind statutul său oficial de protector al creştinilor din Imperiul Otoman, dorea să-şi mențină influența asupra Bisericii greceşti prin intermediul Patriarhiei din Constantinopol. Altminteri, emergența naționalismelor religioase din Balcani nu era văzută cu ochi buni de Rusia, întrucât acest fenomen nu putea să sfârşească decât cu subminarea proiectul ecumenic panslavist de reunificare a Bisericii Universale cu Imperiul Universal. Opoziția rusească era cu atât mai puternică, cu cât noul suveran al Greciei era catolic şi nu intenționa de fel să-şi schimbe confesiunea. Nu în ultimul rând, trebuie menționată şi puternica opoziție populară față de noile măsuri, manifestată în rândurile Bisericii de jos şi în special în rândul monahilor. Ca şi în Rusia lui Petru cel Mare, aceştia din urmă au reprezentat categoria cea mai puternic afectată de secularismul agresiv al statului construit după calapod apusean, noul guvern grec desființând patru sute douăsprezece mănăstiri ale căror proprietăți vor fi secularizate. Mii de oameni de rând se vor strânge în jurul unor figuri harismatice cu vocație profetico-revoluționară, dintre care cea mai semnificativă este aceea a unui călugăr numit Hristofor, care, în predicile sale, îl făcea Antihrist pe regele Otto, afirma că nu recunoaşte nici un alt suveran decât Țarul Rusiei şi îi îndemna pe oameni să răstoarne regimul, afirmând în plus că sinodul a încăput pe mâna unor evrei al căror obiectiv este să rupă Biserica Greciei de Patriarhia din Constantinopol.[10]

În timp, ce-i drept, militantismul lui Constantin Oeconomos a dat oarecare roade, tabăra conservatoare devenind din ce în ce mai influentă într-un sinod care va solicita din ce în ce mai insistent în anii '40 dobândirea autonomiei față de stat şi soluționarea crizei intervenite în relațiile cu Constantinopolul. Împletită cu o flexibilizare a atitudinii Patriarhiei care va începe să se resemneze în fața faptului împlinit, presiunea conservatorilor va rezulta în cele din urmă în obținerea unei soluții de compromis. Otto şi guvernul său erau de asemenea forțați să ajungă la un compromis, dat fiind faptul că numărul episcopilor, rămaşi doar opt în 1852, se micşora din ce în ce mai mult, noi epsicopi neputând fi înscăunați

canonic datorită rupturii cu Constantinopolul. În cele din urmă, prin tomosul sinodal din 16 iunie 1852, emis de Patriarhia din Constantiopol, se va reface deplina comuniune dintre aceasta din urmă, alături de celelalte patriarhate, şi Biserica Greciei, care îşi va căpăta autocefalia în mod canonic, fiind pusă sub autoritatea unui sinod permanent prezidat de Mitropolitul Atenei[11].

Prevederile tomosului au intrat în vigoare prin semnarea de către Otto la 9 iulie 1852 a le-

[10] *Ibidem*, pp. 187-190

[11] *Ibidem*, pp. 176-177

gilor 200 şi 201, prin care se revenea la vechiul model bizantin de numire al episcopilor, anume, sinodul propunea trei candidaţi dintre care suveranul alegea unul. Statul secular, păstra prin aceasta un grad semnificativ de autoritate asupra Bisericii, iar felul în care noua lege distingea între afacerile interne şi cele externe ale sinodului (în acestea din urmă statul având dreptul să intervi-

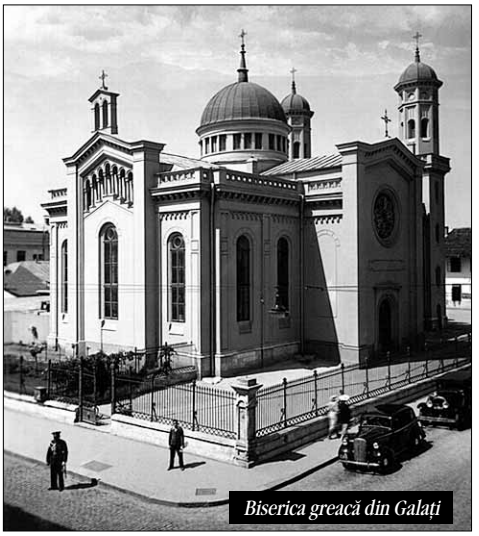

Biserica greacă din Galaţi

nă) menţinea o interpretare foarte largă a sferei de legitimă intervenţie a statului. Corespondenţa membrilor sinodului cu reprezentanţii autorităţilor politice şi ecleziastice externe continua să fie controlată de către Ministerul Cultelor. În fine, procuratorul sinodului a fost înlocuit cu un comisar regal care poseda aproape aceleaşi puteri ca şi cel dintâi, sinodul neputând să ia nici o decizie fără semnătura lui. Potrivit lui Frazee, cele două legi erau departe de prevederile tomosului, practic, constituţia lui Maurer fiind doar modificată, nu înlăturată. Însă resemnată în faţa unui stat care era ferm decis să-şi păstreze controlul asupra Bisericii Greciei, Patriarhia din Constantiopol a ales în cele din urmă să accepte reconcilierea în singurele condiţii posibile[12].

În ultimă instanţă, cazul formării Bisericii Autocefale Elene este un caz tipic de triumf instituţional al modernităţii, promovate prin vectorul statului secular asupra tradiţiei, şi de instrumentare, cu participarea (bine intenţionată şi chiar eroică, însă nu canonică) unei mari părţi a Bisericii, a identităţii religioase în scopuri străine de religia în cauză.

Exemplul de faţă ne situează dincolo de dezbaterea care opune teoria conform căreia naţiunea produce naţionalismul sau naţionalismul produce naţiunea. În fapt, avem de-a face cu o falie care separă naţiunea de naţionalism, fără ca vreunul dintre cele două elemente să-l creeze pe altul, un caz tipic, pentru a vorbi în termeni marxişti, de alienare a societăţii prin stat, printr-un stat străin de tradiţia şi cultura unui popor. Falia cu pricina reflectă falia socială care separă poporul creştinat de elita secularâ, în care poporul nu se regăseşte. Iar din punctul acesta de vedere, putem spune că în bună măsură, ca urmare a revoluţiei elene, Biserica greacă a sărit din lac în puţ. Frazee notează că „poziţia sinodului Greciei independente" vizavi de puterea politică, „nu prezenta o îmbunătăţire semnificativă"[13] în raport cu poziţia precedentă avută în cadrul imperiului păgân. Iar dacă e să purcedem la o analiză de mai mare profunzime, abordând subiectul infiltrării spiritului completamente străin de duhul Ortodoxiei, ai cărui exponenţi erau Korais şi Farmakides, în expresiile teologice şi spirituale ale vieţii bisericeşti din noul stat grecesc, putem emite un verdict chiar mai pesimist, împreună cu părintele Ioannes Romanides care, reflectând asupra subterfugiilor istoriei, afirma că „marele noroc al Ortodoxiei la vremea când adepţii lui Korais erau la putere în Grecia, a fost că statul grec nu s-a extins până la muntele Athos şi la multele mănăstiri din ceea ce rămăsese din Imperiul Otoman. Altminteri, imbecilităţile lui Adamantios Korais ar fi avut un efect şi mai distructiv asupra Ortodoxiei Romane, astăzi numită Ortodoxie Bizantină, din cauza aceluiaşi Adamantios Korais care şi-a asumat misiunea de a-i convinge pe locuitorii Vechii Grecii că nu erau şi romani, ci exclusiv greci care, chipurile, îşi uitaseră adevărata identitate naţională"[14].

[12] *Ibidem*, pp. 191-195

[13] *Ibidem*, p. 196

[14] Ioannes S. Romanides, *Franks, Romans, feudalism and doctrine*, Holy Cross Orthodox Press, 1982, p. 52

Preotul misionar în spitalul de psihiatrie

Pr. Dr. Radu Ilaş

Cu durere trebuie să recunoaştem că, în epoca în care trăim, religia şi religiozitatea omului sunt în declin.

Nu este cazul să cercetăm cauzele acestui declin, dar consecinţele lui sunt mult mai grave decât ne închipuim. Omul de astăzi îşi imaginează că fundamentele lui existenţiale sunt de ordin economic, crede că prin împlinirea nevoilor materiale şi-a creat o bază de viaţă şi un cerc de existenţă care îl scuteşte de orice alte preocupări, îşi ridică ochii spre cer şi aşteaptă de acolo mărinimia Atotputernicului. Este, pentru omul de astăzi, în cel mai fericit caz, un imperativ pe care îl satisface aşteptând binefacerile Proniei Cereşti. El exclude că în binefacerile acestei Pronii rolul său ca om şi creatură a lui Dumnezeu sunt decisive în realizarea acestei condiţii fericite aici pe pamânt. Credinţa, nădejdea şi dragostea i se par omului contemporan un bun pe care îl primeşte în dar de la Dumnezeu şi că atât este suficient pentru a-şi împlini rolul în lume şi a-şi asigura fericirea şi echilibrul cotidian.

El uită că la Dumnezeu ajung doar Sfinţii şi că omului îi este dat să se mântuiască numai dacă într-adevăr mântuirea se situează în centrul existenţei lui.

De aceea, apropierea de Dumnezeu şi dobândirea mijloacelor care îl ajută pe om să se mântuiască presupun, în primul rând, învăţătura căilor de apropiere de Dumnezeu şi a străduaniei neobosite în virtutea acestei apropieri.

Pentru împlinirea acestei apropieri, societatea a lăsat omului religia cu toate mijloacele ei de a face o pregătire a mântuirii. În virtutea acestei convingeri a corpului social s-a ajuns ca, în cadrul Bisericii şi a şcolii, elevul, creştinul să facă din religie un domeniu la fel de important ca domeniul dreptului, matematicii, fizicii şi a ori-

cărei alteia dintre comandamentele învățământului organizat după normele validate în învățământul contemporan.

De bună seamă că omului îi este îngăduit să nădăjduiască în deschiderea unui orizont capabil să-i aducă mântuirea prin desfăşurarea propriilor sale forțe sufleteşti. Dar, aceste forțe au nevoie de o îndrumare deplin inițiată în calea omului către valoarea divina.

De aceea, religia se învață în biserici şi şcoli sub inițierea unui ins, care el însuşi reprezintă un factor de cunoaştere şi înțelepciune şi care nu poate fi altul decât preotul.

Credincioşii văd în Biserică, în primul rând, un edificiu în care îşi împlinesc aspirațiile de ordin spiritual. Este de la sine înțeles că biserica presupune prezența preotului ca factor hotărâtor al aspirațiilor de ordin religios ale credinciosului, aspirații pe care este calificat să le satisfacă prin intermediul preotului. Biserica presupune un anumit exercițiu religios, în cadrul unei anumite religii. Religiile sunt variate şi ele presupun o anumită modalitate în străduania credinciosului de a se apropia de Dumnezeu.

Această străduanie presupune o anumită credință, iar credința este absolut indispensabilă în apropierea de Dumnezeu. Omul nu ar fi capabil să se apropie de Dumnezeu, dacă nu ar avea o anumită credință. Fenomenul credinței presupune, neapărat, o anumită modalitate în apropierea de Dumnezeu, care nu se poate realiza fără autoritatea preotului, dar nici fără aservirea puterilor sufleteşti în apropierea de Dumnezeu.

Aşadar, preotul deține căile acestei apropieri, dar ele nu pot fi împlinite fără aportul forțelor lăuntrice ale credincioşilor.

Preotul însuşi acționează în virtutea unei misiuni pe care şi-o îndeplineşte ca un slujbaş al Lui Dumnezeu. Această slujbă, în predicarea Lui Dumnezeu, nu este posibilă fără ca preotul, el însuşi, să fie primul credincios şi să predea credincioşilor obiectul credinței prin ajutorul anumitor metode.

Este de reținut că preotul, pentru a-şi exercita îndatoririle lui, are nevoie de stăpânirea tuturor căilor care îl fac apt să-L predice pe Dumnezeu. Toate cunoştințele care îi facilitează preotului predicarea religiei presupun, neapărat, un exercițiu datorită căruia preotul este capabil să înțeleagă toate mărturiile legate de fenomenul credinței şi să le explice credincioşilor în asa fel încât aceştia să dobândească o cunoaştere a tuturor căilor pe care le presupune o religie, astfel încât credincioşii să ajungă la o anumită intimitate cu căile care îl conduc spre Dumnezeu.

Iată de ce este necesar ca preotul să facă parte din echipa terapeutică a spitalului de psihiatrie.

Terapia ortodoxă în spitalul de psihiatrie nu este o concepție nouă în istoria medicinii şi în istoria psihiatriei.

Istoria psihiatriei româneşti se împleteşte strâns cu istoria bisericii româneşti şi se diferențiază de alte istorii ecleziastice, pentru că tradiția bisericii ortodoxe, în privința îngrijirii bolnavilor

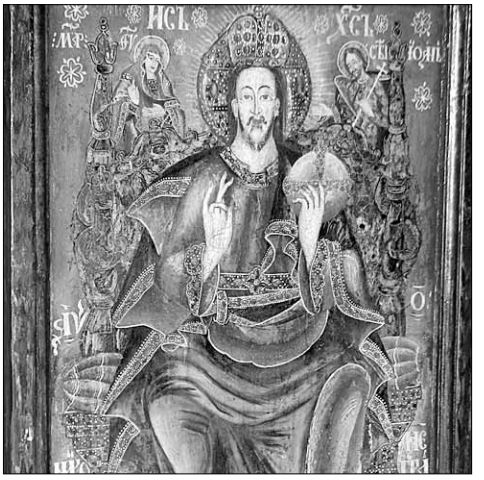

psihici, este o tradiție animată de toleranță, de oblăduire, de iubire. De asemenea, bolnițele au fost organizate pe lângă mânăstiri (încă din perioada Sfântului Vasile Cel Mare) iar bolnavii psihici erau îngrijiți în cadrul acestora.

Este firesc ca, în cadrul unui spital de psihiatrie, biserica şi medicina să conlucreze pentru a trata suferința psihică, întrepătrundere destul de dificila peste tot în lume şi este greu de imaginat aceasta fără abordarea haristica pe care o presupune şi apropierea de credință şi de biserică.

Terapia religioasă creştin-ortodoxă în psihiatrie combină antropologia medicală psihiatrică creştină, vizând restaurarea hristologică a fiecărui pacient psihiatric creştin.

Ontologia, în esența ei, nu poate fi un produs al analizei gnosologice, ci o concepție a existenței spiritului şi a lumii care premerge oricărei teorii a cunoaşterii şi există independent de conştiința individuală.

Terapia spiritual-religioasă subliniază dimensiunea religioasă a pacientului, vizând un criteriu de personalitate.

Terapia spiritual-religioasă ortodoxă este un antidot la singurătate şi stigmat prin boală, oferind o altă concepție a bolii, cea spiritual-religioasă.

Terapia spiritual-religioasă creştină ortodoxă în psihiatrie nu este o concepție nouă: în istoria medicinii şi în istoria psihiatriei întâlnim vechi referiri. Medicina, dintru început, era strâns legată de religie, de credința creştină ortodoxă, boala fiind ca o încercare, ca o cruce pe care trebuie să o poarte creştinul pentru a se mântui.

Acest concept influențează pozitiv acceptarea bolii de către pacient, vindecând reacția psihogenă determinată de conştientizarea dureroasă a bolii severe psiho (psihoze).

Este o concepție structuralistă care ține de fenomenologie-existențialism şi hermeneutică, duhovnic şi morală creştină ortodoxă, văzând în fiecare pacient psihiatric creştin ortodox o ființă unică, liberă şi responsabilă, potențial sănătoasă, prin recuperarea nivelului spiritual religios pierdut (alterat) de boală.

Terapia religioasă creştină ortodoxă se oferă, alături de celelalte terapii psihiatrice, într-un program complex de recuperare a nivelelor personalității pacientului. Ea nu se oferă ca substitut al celorlalte terapii, ci procedează gnosologic medical psihiatric, servind dimensiunile: axiological, etic şi religios a personalității umane premorbide pe care o presupune.

Scopul medicinii somatice este să ofere sănătate trupului, în timp ce scopul medicinii spirituale este vindecarea minții, liniştire, iluminare.

Terapia religioasă ortodoxă scoate în evidență dimensiunea spiritual religioasă a pacientului, vizând un criteriu de personalitate (un nivel al personalității) pe care pacientul l-a avut anterior bolii şi la care se tinde să revină prin tratament medicamentos, psihologic şi spiritual-religios.

Este o terapie pe care pacientul o urmează doar dacă în sistemul personal de valori există credința în Dumnezeu, exprimată în acest spațiu geografic românesc, prin religia creştin-ortodoxă de origine apostolică, valoare culturală, istorică şi națională a românilor.

Cu această condiție, terapia religioasă oferă un plus de speranță prin credința personală a pacientului. Este o terapie şi nu o magie, plecând de la ştiința medicală psihiatrică, ca însoțind întotdeauna terapia biologică şi, eventual, pe cea psihologică, socioterapia şi ergoterapia. Ca şi terapia psihologică, se aplică imediat după criză, în etapa a II-a terapeutică, urmând întotdeauna perioadei acute de boală, tratată biologic. Preotul insistă (terapia spirituală) ca pacientul să nu întrerupă tratamentul medicamentos şi-l ajută pe acesta să nu se stigmatizeze şi îi îmbunătățeşte imaginea şi încrederea în sine.

Tratamentul religios, alături de celelalte tipuri de tratament psihiatric, recuperează bio-psiho-socio-spiritual personalitatea, îmbunătățind timpul de remisie şi salvând nivelul profesional, familial şi social al pacientului.

Terapia religioasă ortodoxă are ca suport credința pacienților ortodocşi trăită şi conceptualizată, axul central fiind concepția creştină despre viață, boală şi moarte, dar şi relația creştină în dialogul EU-TU, îmbunătățită de valorile virtuților creştine, încununate tainic şi luminos de dragostea care niciodată nu piere.

Având ca sistem de referință concepția creştină despre boală, comportamente şi trăiri regresive ca: stigmatizarea, dependența, victimizarea, disperarea şi izolarea pacientului creştin cu personalitatea regresată post psihiatric, se pot corecta şi trata urmând o mai uşoară recuperare familială, socială şi profesională.

Terapia religioasă este o terapie sacră, săvârşită în lăcaşurile sacre din cadrul spitalelor de către preoți, fiind simbolul sănătății şi normalității spirituale şi psihice, atât de râvnite de pacienți, dar şi prin microgrupul religios format din creştini sănătoşi, pacientul considerându-se şi el mai

sănătos, încercând şi reuşind, de cele mai multe ori, să-şi uite condiția de bolnav.

Este un mod eficient de luptă cu scăderea stimei de sine, cu rutina, cu plictisul, cu apatia (simptomatologie negativă sau deficit organic, reziduală psihozei şi care rămâne întotdeauna prezentă chiar şi după cel mai modern tratament biologic, neuroleptic, atipic).

Mânăstirile şi bisericile au fost şi sunt preferate întotdeauna de pacienți. Efectele de liniştire şi de normalizare ale Sfintelor Taine şi Sfintelor Liturghii fiind unanim recunoscute de ei şi preferate spitalelor şi policlinicilor unde ei îşi trăiesc psihotraumatizant şi stigmatizant condiția de bolnav.

Efectele de liniştire şi încredere sunt atât de apreciate de către pacienți încât ei, exagerând, consideră suficient acest tratament, abandonându-l pe cel biologic.

Pentru ca această metodă terapeutică să fie urmată de pacient, este necesară prezența credinței ortodoxe în sistemul de valori personale.

Prima sarcină a duhovnicului ca şi a psihiatrului credincios este aceea de a pune diagnosticul duhovnicesc, adică este nevoie să stabilească ce componentă a suferinței are o cauza duhovnicească, nemijlocită şi se poate supune tratamentului duhovnicesc. Trebuie stabilit, totodată, care anume din suferințele lui reprezintă manifestarea unei boli sufleteşti care îşi are cauza în tulburări ale activității cerebrale sau a întregului organism şi, ca atare, cere competența medicală.

Pe măsura însănătoşirii bolnavului, ponderea ajutorului psihologic se va diminua, iar cea a ajutorului duhovnicesc va creşte.

Ca un considerent general asupra bolilor de ordin sufletesc trebuie să spunem că tratarea lor, într-o ambianță cultic-religioasă, este singura eficientă asupra modalităților de soluționare a ei, care pune un accent decisiv pe elementul material, social şi politic.

Experiența medical-educativă a dus la concluzia că participanții la opera de vindecare susținuți de un sentiment religios spiritual au mult mai multe şanse pentru recuperarea lor.

Un ins susținut de o convingere religioasă şi de un comportament corespunzător îşi va găsi mult mai uşor calea de apropiere de Dumnezeu şi de salvare a sufletului lui. 70% dintre pacienți sunt de acord asupra beneficiilor credinței şi spiritualității religioase care le da un scop bine definit în viață şi o speranță substanțială de vindecare a bolii.

Fapt de retinut este, însă, acela că femeile au mai multă înclinare religioasă decât barbații, ceea ce le acordă mult mai multe posibilități de rezolvare a situației dificile din viața lor. Acest comportament, mai propriu femeilor, le acordă o mai mică dependență față de oameni, le susține în profesie şi în îndeletnicirile lor, ca şi cum ar vorbi cu Dumnezeu.

Această dependență de Dumnezeu, le ofera femeilor o mai mare posibilitate de integrare în societate, le protejează împotriva aspirității simptomelor bolilor, a internărilor în spital şi hotărăşte sporirea bucuriei la bolnavele de ordin psihic.

S-a observat că subiectele cărora li se reduce tratamentul doar la metode psihiatrice fără sprijinirea lui pe o concepție sacra nu dau aceleaşi rezultate ca atunci când tratamentul psihiatric este dublat de o viziune religioasă.

Prin Sfânta Liturghie şi împărtăşirea cu Sfintele Taine şi, nu mai puțin, prin citirea cărților sacre, atât femeile cât şi bărbații au şansa de a se vindeca mult mai uşor în cazul unei suferințe de ordin psihiatric.

Ca atare, tratamentul orietat, în primul rând spiritual-religios, exprimat prin nivelul de revenire finală a pacientului, prezintă o importanță deosebită în adâncirea relației moral-spirituală dintre medic şi pacient. Medicului îi revine un respect constant față de orientarea religioasă a pacientului. Nu este lipsită de importanță orientarea religioasă în relația medic-pacient pentru că terapia religioasă este şi o socio-terapie datorită şi faptului că ea este veche de sute de ani, interzicerea ei în țara noastră de-a lungul perioadei comuniste fiind profund nefericită pentru bolnavii de ordin sufletesc cât şi pentru instituția medicală.

Să nu neglijăm influența defavorabilă pe care o au asupra bolnavilor sectele religioase. Ele trebuie combătute, cu energie şi pricepere, pentru a le neutraliza efectele în procesul curativ.

Prin jertfă şi iubire pentru aproapele nostru vom contribui la alinarea bolii sufleteşti.

Originile corectitudinii politice

William S. Lind*

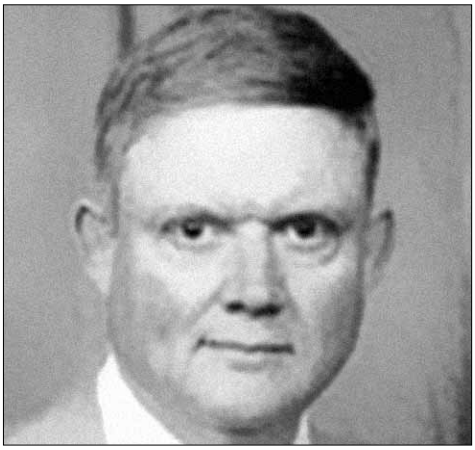

De unde ne vin toate lucrurile astea despre care auzim de ceva vreme încoace – feminismul cel persecutat, mişcarea pentru drepturile homosexualilor, statisticile inventate, istoria rescrisă, minciunile, pretenţiile şi toate celelalte? Pentru prima dată în istoria lor, americanii trebuie să se teamă de ceea ce spun, de ceea ce scriu şi de ceea ce gândesc. Ei trebuie să se teamă dacă pronunţă un cuvânt greşit, un cuvânt declarat ofensator, lipsit de bun-simţ, rasist, sexist sau homofob.

Am văzut că au existat state, cu precădere în secolul trecut, unde aşa ceva s-a întâmplat. Întotdeauna le-am privit cu un sentiment de milă şi, ca să fim cinstiţi, cu o umbră de amuzament, pentru că ni se părea extrem de ciudat ca oamenii să trăiască într-un mediu în care să le fie teamă de cuvintele pe care le vor rosti. Iar această situaţie există acum în ţara noastră. O întâlnim cu precădere în campusurile studenţeşti, dar se răspândeşte în întreaga societate. De unde provine? Şi ce este?

O numim *corectitudine politică.* La origine, numele s-a născut ca o glumă, mai precis în benzile desenate şi nici astăzi nu prea obişnuim să îl luăm în serios decât pe jumătate. În realitate, este vorba de ceva extrem de serios. Este cea mai mare pacoste a secolului, molima care a ucis zeci de milioane de oameni în Europa, în Rusia, în China şi în definitiv în întreaga lume. Este boala ideologiei. *Corectitudinea politică* nu este o glumă. *Corectitudinea politică* este extrem de gravă.

Dacă o privim analitic, dacă o privim istoric, vom înţelege imediat despre ce este vorba. *Corectitudinea politică este marxism cultural.* Marxism tradus din termenii economici în termeni culturali. Un efort care nu coboară doar până în anii ’60, cu hipioţi şi mişcări pacifiste, ci până la Primul Război Mondial. Dacă vom compara doctrina *corectitudinii politice* cu marxismul clasic, asemănările sunt frapante.

În primul rând, ambele sunt ideologii totalitare. Natura totalitară a *corectitudinii politice* nu se dezvăluie nicăieri cu mai multă claritate decât în campusurile studenţeşti, multe dintre acestea fiind, din acest punct de vedere, mici Corei de Nord cu ziduri acoperite de iederă[1], în care studentul sau reprezentantul facultăţii care îndrăzneşte să depăşească limita stabilită fie de feministe, de activişti în favoarea drepturilor homosexualilor, de grupul hispanic sau de cel al populaţiei de culoare sau de orice alte grupuri sanctificate ca „victime” de *corectitudinea politică*, poate avea serioase probleme juridice. În interiorul sistemului închis al facultăţii vor suporta acuzaţii categorice – un fel de judecată secretă – şi pedepse. Aceasta nu este decât o privire sumară asupra viitorului pe care *corectitudinea politică* îl pregăteşte societăţii în ansamblu.

Într-adevăr, toate ideologiile sunt totalitare pentru că esenţa unei ideologii (atrag atenţia că, înţeles în mod corect, conservatorismul nu este o ideologie!) este să preia o filozofie şi să spună, pe baza acesteia, că anumite lucruri trebuie să fie

* William S. Lind este reprezentant al paleoconservatorismului american şi expert în probleme militare.

1 Ivy covered North Koreas – referitor la universităţile „elitiste” nord-americane, din nord-est, cu pereţi acoperiţi de iederă

adevărate – de pildă, că întreaga istorie a culturii noastre este istoria opresiunii femeii. Întrucât realitatea contrazice această afirmație, realitatea trebuie interzisă. Trebuie interzisă cunoaşterea propriei noastre istorii! Oamenii trebuie obligați să trăiască în minciună, dar, pentru că oamenii refuză în mod natural să trăiască astfel, ei vor asculta, vor privi şi vor spune: „Stai puțin. Nu e adevărat! Văd că nu e adevărat!" În acest caz, puterea statală trebuie să fie în spatele pretenției de a trăi în minciună. Tocmai din acest motiv ideologia creează în mod invariabil un stat totalitar.

În al doilea rând, marxismul cultural al *corectitudinii politice*, la fel ca marxismul economic, are o singură explicație asupra istoriei. Marxismul economic susține că întreaga istorie este determinată de proprietatea asupra mijloacelor de producție. Marxismul cultural, sau *corectitudinea politică*, afirmă că istoria în ansamblul ei este determinată de raporturile de putere, prin care grupuri definite în termeni de rasă, sex etc. dețin puterea asupra altor grupuri. Nimic altceva nu mai contează. Întreaga literatură, la drept vorbind, este despre aceste raporturi de putere. Tot ceea ce aparține trecutului se referă doar la acest subiect.

În al treilea rând, la fel ca şi în marxismul economic clasic, anumite grupuri, adică muncitorii şi țăranii, sunt *a priori* bune, în timp ce altele, adică burghezia şi deținătorii de capital, sunt rele. În marxismul cultural al *corectitudinii politice*, anumite grupuri sunt bune – feministele (doar femeile feministe, femeile nefeministe se socoteşte că nici nu există), negrii, hispanicii, homosexualii. Aceste grupuri se hotărăşte că sunt „victime" şi, prin urmare, automat „bune", indiferent de ceea ce fac (...).

Şi, în final, ambele au o metodă de analiză care oferă automat răspunsurile dorite. Pentru marxistul clasic, este economia marxistă. Pentru marxistul cultural, este deconstrucția. În esență, deconstrucția ia orice text, îi înlătură orice semnificație şi reintroduce orice înțeles dorit. Astfel, descoperim, de exemplu, că tot ceea ce a scris Shakespeare este despre suprimarea femeilor sau că Biblia este, de fapt, o carte despre rasă şi sex. Toate aceste texte nu fac decât să le aducă apă la moară, dovedind că „toată istoria se rezumă la care grupuri dețin puterea asupra celorlalte". Similitudinile sunt aşadar foarte clare între marxismul clasic cu care eram obişnuiți în fosta Uniune Sovietică şi marxismul cultural pe care îl vedem astăzi sub forma *corectitudinii politice*.

Dar aceste asemănări nu sunt întâmplătoare şi nu au apărut din nimic. *Corectitudinea politică* îşi are istoria ei, o istorie mult mai lungă de care puțini au cunoştință, cu excepția unui mic grup de universitari care au studiat-o. Şi această istorie coboară, precum spuneam, până în timpul Primului Război Mondial, aşa cum este cazul atâtor altor boli care contribuie la declinul societății şi culturii noastre.

Teoria marxistă susținea că, în momentul în care va izbucni războiul la nivel european (aşa cum s-a întâmplat în 1914), clasa muncitoare din întreaga Europă se va ridica şi va răsturna guvernele burgheze, deoarece muncitorii aveau mai mult în comun unii cu ceilalți, pe deasupra granițelor naționale, decât aveau cu burghezia şi cu clasa conducătoare din propria țară. Ei bine, anul 1914 a venit şi nu s-a întâmplat nimic. În întreaga Europă, muncitorii s-au adunat în jurul propriului steag şi au pornit să se lupte între ei. Kaiserul Wilhelm al II-lea a strâns mâinile liderilor Partidului Social Democrat Marxist şi a anunțat că, din acel moment, nu mai există partide, există doar germani. Şi aşa s-a întâmplat în fiecare țară europeană. Aşadar ceva era greşit.

Marxiştii ştiau (altfel nu s-ar fi numit marxişti!) că nu teoria era greşită. Într-un final, în 1917, au dat o lovitură marxistă de stat în Rusia şi părea că teoria funcționează, dar s-a împotmolit din nou. Nu s-a răspândit în celelalte țări, iar încercările de a o răspândi care au urmat după război, precum revolta spartakistă din Berlin, guvernul Bela Kun în Ungaria sau Sovietul de la Munchen, nu au fost susținute de muncitori.

Aşadar, marxiştii aveau o problemă. Şi doi teoreticieni ai marxismului au început să ocupe de ea: Antonio Gramsci în Italia şi Georg Lukacs în Ungaria. Gramsci susținea că muncitorii nu-şi vor vedea adevăratele interese de clasă, aşa cum au fost definite de marxism, până când nu vor fi eliberați de cultura vestică şi, în mod special, de

religia creştină – ei fiind orbiţi de religie şi de cultură, în detrimentul propriilor interese de clasă. Lukacs, care a fost considerat drept cel mai strălucit teoretician marxist de la Marx încoace, se întreba în 1919: „Cine ne va salva de civilizaţia vestică?" Tot el a teoretizat că obstacolul suprem în crearea paradisului marxist era cultura: civilizaţia occidentală însăşi.

Lukacs are o şansă de a-şi pune în practică ideile, când, o dată cu instalarea guvernului bolşevic al lui Bela Kun în Ungaria, în 1919, este numit comisar adjunct la Cultură. Primul lucru pe care l-a făcut a fost să introducă educaţia sexuală în şcolile din Ungaria. Aceasta a generat lipsa de sprijin a muncitorilor pentru guvernul lui Bela Kuhn, populaţia fiind îngrozită de măsura respectivă, inclusiv muncitorii. Dar Lukacs realizase deja legătura care continuă să ne surprindă pe mulţi dintre noi astăzi şi pe care am considera-o ca fiind „ultima modă".

În Germania anului 1923, este întemeiat un institut de cercetări care preia rolul de a traduce marxismul din termeni economici în termeni culturali, ceea ce creează *corectitudinea politică* aşa cum o cunoaştem astăzi şi ale cărei baze le-a pus spre sfârşitul anilor '30. Aceasta s-a întâmplat deoarece Felix Weil, fiul tânăr şi putred de bogat al unui comerciant german, a devenit marxist şi avea mulţi bani de cheltuit. Deranjat de dezacordurile dintre marxişti, el finanţează ceea ca s-a numit *Prima Săptămână de Lucru Marxistă*, unde i-a reunit, timp de o săptămână, pe cei mai importanţi gânditori germani, printre care şi Lukacs, pentru a se ocupa de diferenţele doctrinare.

Şi spune: „Avem nevoie de un institut". Washingtonul este plin de institute şi ne gândim la ele ca fiind foarte moderne. În realitate, ele au ceva vechime. Weil dotează cu cele necesare un institut, asociat Universităţii din Frankfurt şi întemeiat în 1923 şi care iniţial trebuia să se numească Institutul de Marxism. Dar oamenii care l-au fondat au considerat că, pentru început, nu ar fi fost în avantajul lor să fie identificaţi în mod deschis ca marxişti. Ultimul lucru pe care îl doreşte *corectitudinea politică* este ca oamenii să conştientizeze că este o formă de marxism. În schimb, au preferat să îl denumească Institutul de Cercetări Sociale.

Felix Weil este foarte clar în privinţa scopurilor sale. În 1971, i-a scris lui Martin Jay, autorul unui importante cărţi despre Şcoala de la Frankfurt, denumirea informală sub care va deveni cunoscut Institutul de Cercetări Sociale: „Voiam ca Institutul să devină cunoscut, poate chiar faimos, prin contribuţiile la doctrina marxistă". Ei bine, a avut succes. Primul director al Institutului, economistul austriac Carl Grunberg, şi-a încheiat cuvântul de deschidere, potrivit lui Martin Jay, „afirmând fără echivoc credinţa sa personală în marxism ca metodologie ştiinţifică". A mai spus că marxismul va fi principiul dominant al Institutului şi acest lucru nu s-a schimbat niciodată.

La început, munca de la Institut era mai degrabă convenţională, dar, în 1930, a venit un nou director, pe nume Max Horkheimer, ale cărui viziuni erau foarte diferite. Horkheimer a fost un marxist renegat. Oamenii care creează şi formează Şcoala de la Frankfurt sunt marxişti renegaţi. Ei continuă să fie marxişti în gândire, dar s-au distanţat de linia partidului. Moscova se uită la ceea ce fac ei şi spune: „Hei! Asta nu ne reprezintă, nu are binecuvântarea noastră!"

Erezia iniţială a lui Horkheimer consta în interesul său deosebit pentru Freud, iar cheia traducerii marxismului din termeni economici în termeni culturali este dată de faptul că l-a combinat cu freudismul. Din nou, Martin Jay notează: „Dacă se poate spune că, în primii ani ai istoriei sale, Institutul s-a preocupat în principal de analiza sub-structurii socio-economice a societăţii burgheze" (şi atrag atenţia că Jay este foarte favorabil Şcolii de la Frankfurt; nu citez aici dintr-un critic), „în anii care au urmat după 1930, preocupările principale s-au îndreptat către suprastructura culturală. Într-adevăr, formula marxistă tradiţională privind relaţia dintre cele două a fost adusă în discuţie de *teoria critică*".

Lucrurile despre care auzim de ceva vreme încoace – feminismul radical, departamentele de studii despre femei, despre homosexuali, despre negri – toate sunt ramuri ale *teoriei critice*. În mod esenţial, ceea ce face Şcoala de la Frankfurt este ca, în anii '30, folosindu-se atât de Freud, cât şi de Marx, să creeze *teoria critică*. Termenul este ingenios, pentru că eşti tentat să întrebi: „Care

este teoria?" Teoria constă tocmai în a critica. Teoria este calea de a răsturna cultura occidentală şi ordinea capitalistă, fără a stabili o alternativă. Şcoala de la Frankfurt refuză în mod explicit să facă acest lucru. Reprezentanţii acesteia susţin că nu se poate face aşa ceva, că nu ne putem imagina cum va arăta o societate liberă (conform propriei definiţii a societăţii libere). Atât timp cât trăim sub represiune – represiunea unei ordini economice capitaliste care creează (în teoria lor) condiţia freudiană, condiţiile pe care Freud le descrie la indivizii reprimaţi – nu putem nici măcar să ne imaginăm aşa ceva. Ceea ce face *Teoria critică* este doar *să critice*. Apelează la cea mai distructivă critică din câte sunt cu putinţă, în toate modurile posibile, pentru a răsturna status-quo-ul. Şi, bineînţeles, când auzim din partea feministelor că societatea în ansamblul ei oropseşte femeile şi aşa mai departe, acest tip de critică este un derivat al *teoriei critice*. Totul începe în anii '30, nu în anii '60.

Alţi membri importanţi care s-au alăturat în acea perioadă sunt Theodore Adorno şi, în special, Erich Fromm şi Herbert Marcuse. Fromm şi Marcuse introduc un element central pentru *corectitudinea politică*, anume *elementul sexual*. Şi mai ales Marcuse, care, în propriile lucrări, militează în favoarea unei societăţi de „perversitate polimorfă", aceasta fiind definiţia sa privitoare la viitorul lumii pe care doresc să o creeze. În anii '30, Marcuse scrie o serie de lucruri foarte radicale privind *necesitatea eliberării sexuale*, care este valabilă pentru întregul Institut. La fel se întâmplă cu cele mai multe teme ale *corectitudinii politice*, tot din primii ani ai deceniului patru al secolului trecut. În viziunea lui Fromm, masculinitatea şi feminitatea nu reprezentau reflecţii ale unor diferenţe sexuale „esenţiale", aşa cum considerau romanticii. Acestea erau derivate, în schimb, din diferenţe în funcţiile vitale, care sunt determinate în parte social. „Sexul este un construct; diferenţele sexuale sunt un construct".

Un alt exemplu este accentul pus pe mediul înconjurător. „Materialismul, de la Hobbes încoace, a condus către o atitudine manipulatoare şi dominantă faţă de natură". Acestea sunt cuvintele scrise de Horkheimer în 1933 în Materialismus und Moral (Materialism şi morală). Potrivit lui Martin Jay, „tema dominaţiei omului asupra naturii va deveni o preocupare centrală a Şcolii de la Frankfurt în anii următori". „Antagonismul lui Horkheimer faţă de fetişizarea muncii (aici se vor distanţa în mod clar de marxismul ortodox) a arătat o altă dimensiune a materialismului său, revendicarea unei fericiri umane, senzuale". Într-unul dintre cele mai tranşante eseuri ale sale, *Egoismul şi mişcarea pentru emancipare*, scris în 1936, Horkheimer „a problematizat ostilitatea faţă de satisfacţia personală, inerentă culturii burgheze". El s-a referit favorabil la Marchizul de Sade, datorită „protestului său împotriva ascetismului în numele unei moralităţi superioare".

Cum de ne-am pomenit cu toate aceste lucruri aici? Cum de au ajuns în universităţi şi, la drept vorbind, în vieţile noastre de zi cu zi? Membrii Şcolii de la Frankfurt sunt marxişti, dar au, totodată, şi origine evreiască. În 1933, naziştii au preluat puterea în Germania şi, deloc surprinzător, au închis Institutul de Cercetări Sociale. Membrii săi au fugit. Ei au luat drumul New York-ului, reînfiinţând aici Institutul, în 1933, cu sprijinul Universităţii Columbia. Deşi majoritatea reprezentanţilor Institutului a continuat să scrie în limba germană, gradual, pe parcursul anilor `30, aceştia şi-au îndreptat atenţia dinspre *teoria critică* a societăţii germane, critică distructivă a fiecărui aspect al acelei societăţi, către *teoria critică* îndreptată asupra societăţii americane. O nouă şi foarte importantă tranziţie s-a realizat odată cu începutul celui de-al Doilea Război Mondial. O parte a acestora a început să lucreze pentru Guvernul american, printre aceştia Herbert Marcuse, figură emblematică a OSS (predecesorul CIA), în timp ce alţii, incluzându-i pe Horkheimer şi Adorno, s-au mutat la Hollywood.

Aceste origini ale *corectitudinii politice* nu ar fi însemnat prea mult pentru noi astăzi dacă nu ar fi existat două evenimente ulterioare. Primul a fost revolta studenţilor de la mijlocul anilor '60, determinată în principal de opoziţia faţă de recrutare şi faţă de războiul din Vietnam. Dar studenţii rebeli aveau nevoie de o teorie de un anumit fel. Nu puteau pur şi simplu să apară şi să strige în gura mare: „În niciun caz! Noi nu vom

Membrii Şcolii de la Frankfurt

merge în Vietnam!" Studenţii aveau nevoie de o explicaţie teoretică pentru a legitima o asemenea atitudine. Foarte puţini erau interesaţi să parcurgă Capitalul lui Marx. Marxismul economic clasic nu este chiar la îndemâna oricui, iar majoritatea rebelilor acelor ani nu erau foarte profunzi. Din fericire pentru ei şi din nefericire pentru ţara noastră astăzi, şi nu doar în spaţiul universitar, Herbert Marcuse a rămas în Statele Unite şi după ce Şcoala de la Frankfurt s-a reîntors la Frankfurt după război. Şi, în timp ce domnul Adorno era îngrozit de revolta studenţilor izbucnită pe pământ german – în momentul în care rebelii pătrund în sala de clasă unde preda Adorno, acesta cheamă poliţia care îi arestează –, Herbert Marcuse, care a rămas în SUA, a privit revolta studenţească din anii '60 ca pe o mare oportunitate. A văzut în aceasta şansa de a face din munca Şcolii de la Frankfurt teoria *Noii Stângi* americane.

Una dintre cărţile lui Marcuse a fost cartea de căpătâi, devenind practic „biblia" SDS[2] şi a studenţilor revoltaţi din anii `60. Această carte a fost Eros şi civilizaţie. Marcuse argumentează că, în ordinea capitalistă (Marcuse minimalizează aici marxismul, subtitlul lucrării fiind: *O anchetă filozofică asupra lui Freud*, dar cadrul rămâne marxist) represiunea este esenţa acestei ordini şi ne oferă persoana pe care o descrie Freud – persoana cu toate complexele şi nevrozele ei, datorită reprimării instinctelor sexuale. Doar dacă vom distruge această ordine asupritoare ne putem crea viitorul, în care să eliberăm erosul, să eliberăm libidoul, în care să avem o lume a „perversităţii polimorfe" şi în care să faci ce te taie capul. Şi, apropo, în această lume nu va mai exista muncă, ci doar joc. Ce mesaj extraordinar pentru radicalii de la mijlocul anilor `60! Aceştia erau studenţi, *baby-boomer*-ii, care au crescut fără a fi nevoiţi să se preocupe vreodată de altceva decât, eventual, de a obţine o slujbă. Şi acum apare un tip care scrie într-un stil foarte accesibil lor. Nu sunt nevoiţi să citească prea mult din marxismul dur şi li se spune tot ceea ce doresc să audă, ceea ce este esenţial: „Faci ce te taie capul!", „Dacă te simţi bine, fă-o!" şi „Nu va mai trebui să munceşti vreodată!" Apropo, tot Marcuse a creat fraza: *Make love, not war!* („Faceţi dragoste, nu război!"). Revenind la situaţia cu care oamenii se confruntă în campusurile universitare, Marcuse defineşte *toleranţa eliberatoare* ca fiind *intoleranţa pentru orice vine dinspre Dreapta şi toleranţă faţă de tot ceea ce vine dinspre Stânga*. Marcuse s-a alăturat Şcolii de la Frankfurt în 1932 (dacă îmi amintesc bine). Aşadar, totul derivă din anii 1930.

În concluzie, America de astăzi este în mijlocul celei mai mari şi mai cumplite transformări din istoria sa. Statele Unite devin un stat ideologizat, o ţară cu o ideologie oficială aplicată de către puterea statală Prin *hate crimes* (crimele din ură), avem cetăţeni închişi pentru concepţiile politice. Iar Congresul se pregăteşte să extindă şi mai mult această categorie. *Acţiunea afirmativă* este parte din acest sistem. Teroarea la care este supus orice disident de la *corectitudinea politică* în campusuri este parte din acest sistem. Este exact ceea ce am văzut că s-a întâmplat în Rusia, în Germania, în Italia, în China, iar acum vine pe pământ american. Şi e greu de recunoscut, pentru că o numim *corectitudine politică* şi râdem mult pe seama ei. Mesajul pe care îl transmit astăzi este că nu e o glumă. *Corectitudinea politică* este aici, este în continuă creştere şi va distruge, în cele din urmă, aşa cum urmăreşte, tot ceea ce am definit ca libertatea şi cultura noastră.

Traducere realizată de **Dragoş Moldoveanu**

[2] SDS – *Studenţii pentru o Societate Democratică*, mişcare activistă a studenţilor în anii '60, promotoare a ideilor *Noii Stângi*

Eroii uitați

Daniel Focșa

26 *noiembrie 2009*. Am revăzut de curând, după mulți ani, acel episod din „Memorialul durerii" închinat lui Tudor Greceanu, unul dintre cei mai buni piloți de vânătoare români și singurul supraviețuitor al singurei evadări de la Aiud.

La ora când scriu textul acesta, suntem în preajma alegerilor și mass-media vuiește de aceleași refrene ale pustiului, ale neputinței sforăitoare, ale relei-credințe și minciunii crase. Cuvintele lui Greceanu îmi sună straniu.

Evadarea de la Aiud... Un eșec, dar un gest simbolic. Dintre cei trei participanți, Greceanu este prins imediat și călcat în picioare. Dar scapă cu viață. Valeriu Șirianu și Gheorghe Spulbatu sunt și ei găsiți în câteva zile. În final, ultimii vor fi asasinați de Securitate (Îndeplinirea condamnării la moarte prin împușcare? În mașină sau la marginea șanțului?), iar Greceanu va închide ochii, la câțiva ani de la „Revoluție", cu sufletul greu de dezamăgire. La scurt timp, soția sa Lia va muri în condiții suspecte, arzând într-un incendiu în propria ei casă.

Epoca începută la 6 martie 1945 se prelungește, într-un mod insidios, până azi. Sunt lucruri evidente, banale poate, dar să nu obosim să le repetăm: *Revoluția a fost furată*, Securitatea n-a dispărut, ci s-a metamorfozat. Autenticilor eroi și adevăratelor victime ale comunismului nu li s-a făcut dreptate nici până în ziua de astăzi. România este condusă de o clasă politică jalnică și odioasă, descendentă directă din nomenclatura comunistă ceaușistă și dejistă. În vreme ce foștii activiști și foștii securiști au acaparat în bună măsură economicul, politicul, mass-media, în care proliferează cancerigen de douăzeci de ani încoace, odraslele lor își fac doctorate prin Occident și se pregătesc pentru cariere la fel de strălucite și de urât-mirositoare ca și părinții și bunicii lor.

Cine le va face vreodată dreptate lui Tudor Greceanu și soției sale Lia, ori tatălui ei, Ioan Tobă Hatmanul, vânător de partizani în Crimeea, condamnat de bolșevicii sovietici și de cei români, trecut prin toate lagărele „marii noastre vecine de la Răsărit"? Dar Adrianei Georgescu – traumatizată pe viață –, bătută și violată în detenție doar pentru că fusese secretara lui Nicolae Rădescu? Dar Smarandei Brăescu, care a dus faima României pe două continente, înainte de război, ca aviatoare și parașutistă – hăituită de Securitate până și-a dat duhul, răpusă de cancer în 1948 și îngropată pe ascuns, sub o identitate falsă? Dar lui Ion Profir, cel mai bun pilot român de bombardament, care s-a sinucis la Paris după război, fiindcă dezamăgirea cântărea insuportabil de greu? (Nu, el nu a fost o victimă directă a regimului comunist – vor obiecta unii. Fie-mi îngăduit să-i pomenesc totuși numele și să mă rog pentru sufletul lui). Dar generalilor Nicolae Macici și Radu Korne, străluciți comandanți pe frontul de est, omorâți în bătaie în pușcăriile noii „democrații populare"? Cât cântărește sângele lor?

Oare odraslele de activiști, azi politicieni onorabili, simt mirosul urât din îndepărtatul și rafinatul Occident, de acolo de unde își fac doctoratele ?

Sunt sigur că nu.

În momentul în care domnii care conduc trusturi de presă, mari companii, partide politice ori servicii secrete, vor arunca al miilea zâmbet disprețuitor, vor rosti al miilea discurs mincinos, vor încheia al miilea contract gras ori vor mânji pentru a mia oară cuvântul „România" (prin simpla rostire), le recomand să-și amintească cine sunt. Ei, părinții și bunicii lor. Și să observe că sângele lui Șirianu, Spulbatu, Macici, Korne și al altor câtorva sute de mii de români nu s-a uscat încă.

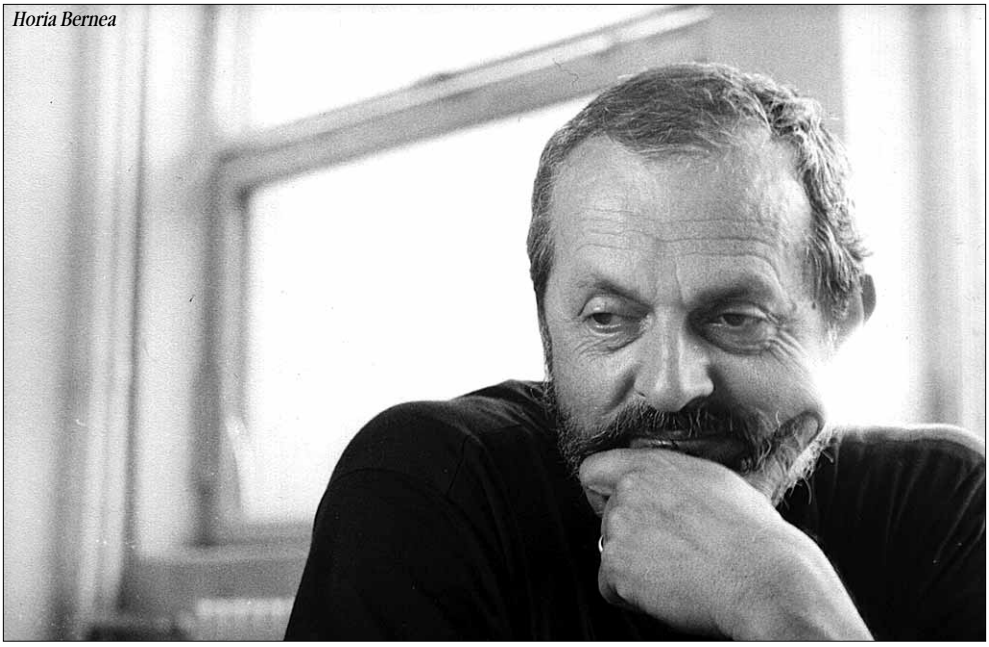
Horia Bernea

Amintiri din cetatea nevăzută (3)

Horia Bernea şi ţara din vis[1]

Teodora Roşca

4/5 decembrie 2009, Sfântul Ioan Damaschin

Cartea de care mi-am amintit am găsit-o întocmai, acolo unde o lăsasem, în acel departament al bibliotecii cu albume de iconografie şi scrieri de suflet. Am deschis-o la dedicaţie, rememorând momentul firesc în care, în urmă cu vreo douăsprezece ani, intram în grabă la domnul Horia Bernea în birou, doar ca să-l văd şi să-mi scrie ceva pe albumul său. Ştiu că s-a uitat atent şi mi-a spus: „Nu fii tristă", deoarece, contrar firii mele, se pare că în acel moment vedeam o situaţie fără soluţii. Privindu-mă, întrucât aveam sentimentul că priveşte omul în ansamblu şi contextual, chiar ca pe o extensie a fiinţei sale, m-a întrebat scurt: „De unde ai asta?"; iar eu credeam că se referea la crucea de Pădureni de la gât. Dar nu, el se referea chiar la cămaşa simplă pe care o purtam, cu broderie mecanică, dar în care pictorul a descoperit crucea, împletită într-un decor vegetal. Era acea cruce pe care Horia Bernea, născut chiar de Înălţarea Sfintei Cruci, o vedea peste tot. Şi nu pentru că ar fi forţat cunva nota, ci pentru că pur şi simplu era un om extrem de atent la detalii şi care descoperea cu bucurie sursa, cred, a bucuriei sale.

Pot spune că părea un om inaccesibil, dar de fapt era un om exigent cu el însuşi, atent însă la cei din jur, chiar dacă întâlnirea dura doar un minut, spre exemplu. Şi iubea sinceritatea. O extin-

[1] 14 septembrie 1938, Bucureşti – 4 decembrie 2000, Paris; pictor, director al Muzeului Ţăranului Român (1990-2000), fiu al cunoscutului etnolog Ernest Bernea

Horia Bernea

sese chiar ca normă a țăranului român văzut de Horia Bernea. Acesta era un țăran care îl iubea pe Dumnezeu, care cunoştea rânduielile firii şi era sincer în arta sa, în raportarea la obiect în sine. De aceea muzeul lui devenise, într-un anume sens, țara mea. Țara din vis, aşa cum Horia Bernea o văzuse şi prin care mie îmi plăcea mult să mă plimb. Îmi amintesc de ziua în care Horia Bernea fusese ghid în țara mea. Am parcurs o parte din muzeu şi ne-am oprit la icoane. El iubea icoana țărănească, ce uneori ascunde sau descoperă, depinde cum te raportezi la subiect, amănunte duhovniceştri într-o înțelegere concretă a lumii. Masa Raiului este un astfel de subiect.

Pentru Horia Bernea, muzeul său se organiza într-o viziune apofatică, o revelație a tainei, în care dincolo de obiect, în cazul acesta, se deschide o altă poveste. Acest sistem de raportare la ştiința muzeului, deşi contestat după canoanele uzuale ale sus-numitei ştiințe, permite o raportare axiologică la frumusețea umană. A nu se înțelege greşit că se făcea o distincție între obiecte frumoase şi urâte; nicidecum. Este vorba despre modul în care dincolo de estetic, fiecare obiect are o frumusețe a sa, un rost al său.

Gândit în perioada dintre cele două războaie mondiale ca muzeu al artei populare şi construit în acest scop, transformat apoi în muzeu al partidului, recuperat şi redenumit de către Bernea, în 1990, Muzeul Țăranului Român, cred că titlul extraordinar de Muzeu European al Anului, acordat în 1996 şi pentru prima dată unei țări din Est, a venit ca o recunoaştere din partea culturii europene a identității României frumoase. Pentru că în muzeul lui Bernea despre asta este vorba: o Românie frumoasă. Care este totodată şi bună şi adevărată.

În acest fel, mi s-a reconfirmat părerea că lumea are nevoie de frumos şi are nevoie de poveste. Pentru că, de fapt, opera sa de maturitate, acest muzeu, spune o poveste lumii întregi. Trebuie doar să doreşti, fără prejudecăți, să intri în ea.

De la plecarea sa au trecut 10 ani. Dar el, deşi a murit la Paris, s-a întors în vecinătatea muzeului pe care l-a iubit atât de mult, în curtea bisericii Mavrogheni. Crucea sa este asemeni celor pe care le mai puteți întâlni pe cuprinsul țării din vis.

Iar eu închei aici, cu un citat al său, din cartea pe care o am alături: „Obligați să asistăm neputincioşi la devastarea morală şi fizică din jur, «avangarda» în sensul ei «tradițional» a trebuit să-şi schimbe direcția, metodele şi scopul. Într-un context agresiv, unde se încearcă cu ură şi metodă desfigurarea noastră, rațiunea de a exista a artei rămâne aceea de a ne ajuta să supraviețuim spiritual, de a viza dincolo de ea pentru a ne ajuta să credem în cele ce nu se văd... O avangardă «a rebout»... Într-o lume de nebuni şi ticăloşiți cel mai curajos şi nonconformist gest este de a te păstra om «normal»!“[2]

[2] Din art: „*Avantaje spirituale ale unui artist din Est*”, p.79, Horia Bernea, septembrie 1990, în : Muzeul Național de Artă al României, Departamentul de Artă Contemporană, *Horia Bernea*, Bucureşti 1997.

Ce preț are un lucru?

„Voluptatea se uită şi se reface. De aceea e din nou posibilă. De aceea n-ar mai trebui să fie niciodată posibilă. Dacă nu rezistă nici în memorie, ce preț are un lucru?” **(C. Noica)**

Paul-Gabriel Sandu

Nici cea mai intensă plăcere, cea mai riguroasă şi deplină bucurie nu sunt absolvite de necesitatea de a-şi conține propriul sfârşit. Există în orice mişcare sufletească, oricare i-ar fi adâncimile şi crestele, un apex dincolo de care nu mai este posibilă decât coborârea. Apoi, în cele din urmă, voluptatea care a pus stăpânire pe noi cade în uitare. Ca şi când nici n-ar fi fost. Şi nu neapărat pentru că ni se întâmplă ceva din afară, ci pentru că ființa umană nu poate suporta tensiunea şi incandescența voluptății decât pentru durate scurte de timp. Voluptatea este posibilă pentru că se reface mereu, pentru că poate fi recucerită, cu prețul de a fi din nou pierdută. Însă condiția ei de posibilitate, este, în acelaşi timp şi în mod paradoxal, „condiția imposibilității ei”.

Ce fel de voluptate este aceea care se dizolvă şi se topeşte în amintire? Ea nu mai poate fi nicicum sustrasă fulgerătoarei clipe, ci coboară, deodată cu ea, în uitare, fără să lasă nici o urmă. Prezența ei fulgurantă se refuză oricărui fel de posesie. O nouă voluptate nu este o formă de recuperare a celei trecute, ci o formă de refuzare şi negare a ei, un mod de infirmare al acesteia din urmă. Voluptățile infirmă voluptatea, făcând-o cu putință într-un mod privativ. Nu putem niciodată trăi până la capăt voluptatea, iar posibilitatea retrăirii ei ne este luată prin uitare. Şi atunci ce fel de voluptate este aceasta? Care este prețul unei bucurii trecătoare, oricât de intense ar fi ea, dacă „nu rezistă nici în memorie”?

Este aici, în gândul acesta neterminat al lui Noica, o întrebare încă mai radicală, o întrebare care se ridică tocmai în fața provizoratului şi precarității condiției ontologice umane ca „ființă a intervalului”. Omului i se refuză orice formă deplină de posesie, trebuind să se mulțumească mereu cu ceea ce nu-l poate mulțumi. Devenirea nu pare a putea fi, în vreun fel, recuperată „întru ființă”. „Ce preț are orice lucru?” poate fi întrebarea căruia Noica i-a opus un model ontologic, în încercarea de a o soluționa pozitiv. De aceea filosoful a gândit devenirea individualului uman ca pe una orientată, iar nu ca pe o rătăcire în interval; de aceea îndemnul lui a fost acela de a face ca toate determinațiile să țină laolaltă şi să fie puse în slujba unui scop, de a nu lăsa nimic la întâmplare, de a recupera mereu în prezent, trecutul prin proiectele viitoare.

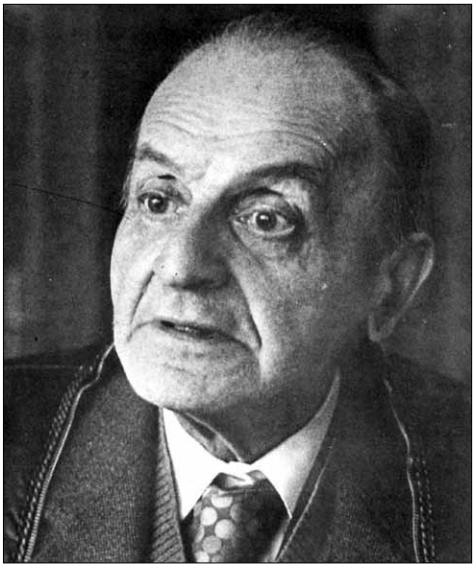

Devenirea întru ființă este posibilă – acesta este răspunsul nicasian la întrebarea de mai înainte, valoarea unui lucru este dată de construcția din care face parte, de scopul căruia îi este subsumat. Însă este vreun mod de a justifica scopul ca atare, altfel decât prin acest „a fi pe drumul” către el? Nu este acest „a fi pe drum” adevărata şi singura valoare justificabilă, singurul răspuns posibil în fața „imposibilei întoarceri”?

Centenar Noica - Eugen Ionescu

Constantin Mihai

Anul 2009 a stat sub semnul festiv al centenarului Constantin Noica - Eugen Ionescu, un moment de prestigiu pentru cultura română, prin aniversarea a două personalități pe care se sprijină indelebil spațiul intelectual modern. Alăturarea lor nu este deloc întâmplătoare dacă ne gândim că ambii erau membri de marcă ai grupării Criterion, fondată în anul 1932 – din păcate, cu o existență mult prea scurtă (toamna anului 1934) –, grupare din care făcea parte majoritatea *tinerei generații* interbelice sau a *generației'27*: Petru Comarnescu, Mircea Vulcănescu, Mircea Eliade, Emil Cioran, Arşavir şi Haig Acterian, Mihail Polihroniade, Ion I. Cantacuzino, Alexandru Christian Tell, Henri H. Stahl şi mulți alții. În plus, prietenia dintre Noica şi Eugen Ionescu se cimentase în cadrul Criterionului, într-un grup de apropiați, unde mai regăsim pe Petru Comarnescu, Dan Botta, Horia Stamatu, Mircea Nicolau – aşa cum descrie P. Comarnescu, în *Jurnalul* său.

Mircea Vulcănescu, unul dintre liderii generației'27, în faimosul său text programatic *Spiritualitate*, publicat în revista „Criterion" (anul I, nr.2, 1 noiembrie 1934, pp.3-4) – a nu se confunda această revistă de arte, litere şi filosofie, *Criterion*, revistă apărută din octombrie 1934 până în februarie 1935, cu gruparea cu acelaşi nume, care a funcționat anterior, deşi o parte dintre membrii săi se regăsesc printre semnatarii revistei – plasa pe Noica şi Eugen Ionescu în a doua categorie a conceptului de *spiritualitate*, ce cuprinde grupurile ce pun accentul pe a doua accepție a cuvântului, cea culturală. Potrivit teoriei lui Mircea Vulcănescu, Noica se înscrie în curentul *neoclasicismului umanist*, în care „prima şi a doua accepție a spiritualității (interioară şi duhovnicească) sunt admise numai ca *forme antropologice*, fiind respinse în ceea ce ele pretind a avea irațional şi ireductibil". De altfel, în acest grup regăsim pe Dan Botta, Ion Cantacuzino, Petru Comarnescu şi Mihail Sebastian, în prelungirea antecesorilor săi Tudor Vianu, Camil Petrescu, şi poate chiar Şerban Cioculescu – deşi, acesta este adversarul neînduplecat al oricărei spiritualități religioase. În schimb, Eugen Ionescu se înscrie în curentul majoritar al unei *spiritualități noi, revoluționare*, având cap de afiş pe Mircea Eliade şi continuând cu Emil Cioran, Ilarie Dobridor, Petru Manoliu, Mihail Ilovici etc. În contrapunct cu „intransigența dogmatică a Ortodoxiei, cu materialismul istoric marxist, cu particularismul doctrinei naționaliste şi cu caracterul rotund şi definit al neoclasicismului", acest curent manifestă vădite predilecții interioare. Trăsăturile distinctive ale acestui tip de *spiritualitate agonică* sunt „luciditatea, negația şi tragicul unei îndoieli care se vrea depăşită în recunoaşterea unui om nou, care încă nu se arată".

În 1934, trei tineri autori sunt premiați pentru debut editorial: Constantin Noica, pentru volumul *Mathesis sau bucuriile simple*; Eugen Ionescu, pentru volumul *Nu*, iar Emil Cioran, pentru volumul *Pe culmile disperării*. Din comisia de premiere făcea parte şi Mircea Vulcănescu, care intuise calitățile extraordinare ale mai tinerilor săi confrați, girând, astfel, parcursul lor intelectual, lucru pe deplin confirmat de devenirea lor ulterioară. În descendența filosofiei creştine a lui Mircea Vulcănescu din *Existența românească*, operă pe care ilustrul filosof şi sociolog român nu a mai apucat s-o desăvârşească, din cauza unor timpuri extrem de dure sfârşite pentru el tragic – moartea sa martirică de la Aiud (28 octombrie 1952) –, Noica oferă în *Rostirea filosofică românească* un răspuns şi o continuare a lucrării vulcă-

nesciene. Filosofia ființei și a firii începută de Mircea Vulcănescu, în paradigma sa creştină, este dusă mai departe şi aprofundată sistemic de Noica, într-un context ideologic defavorabil oricărei libertăți creative. Urmând modelul *akademos* - ului magistrului său Nae Ionescu, Noica încearcă să pună bazele unei adevărate şcoli care să stimuleze gândirea liberă, originalitatea, personalitatea, o şcoală riguroasă a filosofiei, unde filosofarea să devină un serios act de trăire. Cu alte cuvinte, Noica a vrut să fondeze o şcoală a elitei în care filosofia să depăşească cadrul strâmt al scientismului, al raționalității endemice, morbide şi să se altoiască pe dimensiunea umanului, a dăruirii de sine, a acelei deschideri ființiale care nu limitează, ci dimpotrivă transcende contingența. De la logica lui *Hermes*, o replică a logicii scientiste, dăunător de formalizate la ontologie, la filosofia ființei şi a firii, Noica realizează o operă majoră pentru cultura română, prin profunzimea şi originalitatea sa.

De la poziția sa iconoclastă din volumul de debut Nu, confesiunea unui tânăr care îşi punea problemele vieții literare interbelice, într-un stil de *o febrilitate perfect adecvată şi cu dese scăpări de adâncire psihologică* (Ion I. Cantacuzino), Eugen Ionescu evoluează spre arta dramatică a absurdului, devenind unul dintre reprezentanții săi. Precum Beckett, Eugen Ionescu extrage din problematica filosofică şi din critica limbajului o operă oarecum clasică, amplă şi reînnoită, alimentată de o inspirație spontană şi susținută de o practică a structurilor de expresie. Dramaturgul român trece de la un anti-teatru limitat la jocurile limbajului şi la oglinzile interiorității la o punere în discuție a existenței. El se detaşează de realismul psihologic şi social, în favoarea dimensiunii metafizice a viziunii, a transgresării istoricității. Temele sale majore gravitează în jurul evanescenței, a luminii, a lentei dispariții în timp a ființei, a morții, precum şi a inerției, a apăsării şi a durității ca expresii ale brutalității, urii şi intoleranței. Disponibilitatea existentului de a se afirma într-un proces permanent de metamorfoză permite reconcilierea contrariilor. Întreaga creație ionesciană se află sub semnul metaficiului, al problematizării sale în vederea depăşirii

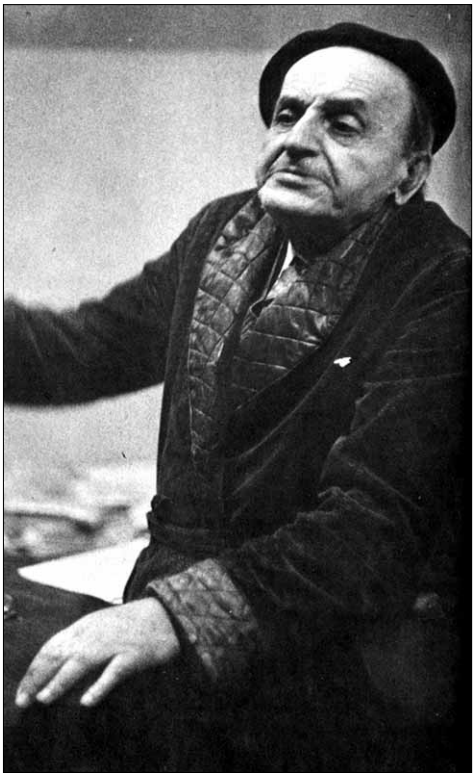

tuturor canoanelor şi convențiilor formaliste, un exercițiu al asumării propriei libertății umane, ca posibilitate permanentă de alegere.

Aceste două personalități ale culturii române au făcut şi dovada caracterului lor uman, prin asumarea unor poziții tranşante împotriva ideologiei comuniste, criminale şi atee: dacă Eugen Ionescu a fost obligat să aleagă calea pribegiei, devenind una dintre vocile semnificative ale exilului românesc anticomunist, prin atitudinea sa fermă şi fără echivoc împotriva diavolului roşu, prin implicarea în cadrul unor acțiuni articulate ale intelectualității româneşti, Noica a ales calea martiriului din temnițele comuniste, alături de elita mărturisitoare a colegilor săi de generație, trecută prin teribile experimente de dezumanizare. Acest ceas aniversar, unul al excelenței culturale româneşti, se reclamă a fi continuat prin restituirea integrală a tradiției intelectuale şi spirituale interbelice, prin revalorizarea sistematică a operelor lor, rostuitoare de semnificație în planul creației.

Sf. Antipa de la Calapodeşti

Floarea pustiei

Monahul Iustin

Unul din Sfinții pământului românesc, care se cuvine a fi prețuit mai mult în țara noastră, este Sfântul Antipa de la Calapodeşti. Prăznuit pe 10 ianuarie şi cinstit ca sfânt în mod deosebit de părinții athoniți şi de cei din Lavra Valaamului, Cuviosul este aproape necunoscut multor români, chiar şi celor din împrejurimile satului natal, Calapodeşti, comuna Dealu Morii, județul Bacău.

Drumul, care urcă şi coboară dealurile de răsărit ale județului, poartă călătorul într-o altă lume, liniştită, ferită de tulburarea vieții cotidiene. Simplitatea oamenilor şi peisajul pitoresc ajută pelerinul să se transpună în timpul copilăriei Sfântului. Singura piedică în calea acestei interiorizări este freamătul maşinilor care transportă muncitorii şi materialele de construcție necesare ridicării schitului închinat atât Sfântului Antipa, cât şi Tuturor Sfinților Români. Pentru că în acest loc Episcopia Romanului a hotărât de cațiva ani să ridice o mănăstire în cinstea Cuviosului, ale cărui moaşte[1] se află la Mănăstirea Valaam. O inițiativă lăudabilă, care trebuia să-şi fi avut începutul mult mai devreme şi a cărei realizare, astăzi, se desfăşoară anevoios din cauza lipsei viețuitorilor şi a sprijinului financiar. Să sperăm că în viitor, prin rugăciunile Sfântului, acest loc va deveni unul de sihăstrie autentică, unde să se înalțe necontenit rugăciuni către Dumnezeu.

Învrednicindu-mă să mă închin părticelei din sfintele sale moaşte, care răspândeşte o mireasmă puternică, precum şi crucii sale de călugărie – adusă de niște călugari de la Valaam care, dorind să meargă pe urmele părinteşti ale Cuviosului, au ajuns şi în satul lui natal – m-am întristat şi eu ca şi aceştia, de lipsa de interes pentru Sfântul Antipa. Dumnezeu ne-a binecuvântat cu multe lucruri care ne întăresc credința, şi ne ajută în lupta duhovnicească, dar depinde şi de noi să le descoperim şi să le valorificăm. Nădăjduim ca acest articol să trezească interesul pentru acest mare Cuvios, care nu-şi merită „anonimatul".

Tânărul Alexandru. Copilăria şi dorința vieții pustnicești

La începutul secolului XIX, se naşte dintr-o familie evlavioasă, Alexandru, viitorul Ieroschimonah Antipa. Tatăl său, Gheorghe al lui Constantin Luchian, diaconul bisericii din sat, şi mama sa, Ecaterina a lui Atanasie, devenită ulterior schimonahia Ecaterina, şi-au dorit foarte mult copii, dar Dumnezeu nu le-a ascultat dorința decât după îndelungi rugăciuni. Dar nu numai că le-a împlinit cererea stăruitoare, ci i-a şi binecuvântat cu un băiat, care va ajunge pe înalte culmi duhovniceşti. Se spune că Alexandru era un copil simplu, nepriceput şi cam neîndemânatic, dar Dumnezeu, care urăşte cele semețe ale lumii, avea să-l proslăvească în chip deosebit, rânduindu-l în ceata sfinților.

Fiind dat la şcoală, deşi arătându-se râvnitor spre studiu, nu putea asimila materia, încât dascălul său l-a povățuit să renunțe şi să deprindă un meşteşug. Însă tânărul Alexandru, rod al rugăciunii, odraslă aleasă, se încăpățâna să învețe a citi, făgăduind că dacă va reuşi se va dedica lecturilor duhovniceşti ale dumnezeieştilor cărți şi întărit de Duhul Sfânt, Alexandru a izbutit. Pe când era încă în şcoală, tatăl său a murit, prin aceasta, transferându-i partea sa de responsabilități. A fost silit să deprindă un meşteşug, anume cel al legătoriei de cărți, şi nu după multă vreme, rezolvase problemele băneşti ale familiei. Însă inima lui suferea de o mare apăsare. Ceva lipsea, se simțea gol pe dinăuntru, şi negăsindu-şi liniştea su-

[1] O părticică din aceste moaşte se află, şi la Calapodeşti

Sf. Antipa de la Calapodeşti

fletească în cele materiale, a căzut cu lacrimi în faţa lui Dumnezeu, cerându-i ajutorul. Se spune că la varsta de 20 de ani, aflat în rugăciune, inima i-a fost cuprinsă de o mare bucurie, iar mintea i s-a luminat. A simţit „ceva", a simţit chemarea dumnezeiască. Un glas tainic l-a chemat şi de acum înainte totul i s-a desluşit. Ascultând glasul Evangheliei, va lepăda deşertăciunea şi dulceţile pământeşti şi va lua „jugul lui Hristos", lucrându-şi pământul mântuirii. Desfătarea şi-o va găsi în înfrânare şi asceză; bogaţia, în sărăcie; hrana, în rugăciune, iar prin lacrimile sale îşi va curăţi nă-vălirea patimilor. Sosise vremea urcusului său duhovnicesc, spre Împărăţia Cerurilor. Într-o noapte, pe furiş, părăsi casa părintească îndrep-tându-se spre mănăstirea Neamţului. Ajungând aici şi rugându-se în faţa icoanei făcătoare de minuni a Maicii Domnului, perdeaua care acope-rea icoana s-a tras singură într-o parte, în biserică nemaifiind nimeni. Era primul semn al ocrotirii Maicii Domnului, care a primit lacrimile vărsate de părinţii lui, în special de mama sa. Dar căile Domnului sunt întortocheate. Tânărul Alexandru nu-şi va găsi locul în Mănăstirea Neamţului, stareţul rămânând neînduplecat la stăruinţele acestuia de a fi închinoviat acolo. Paşii l-au purtat spre o mănăstire din Muntenia[2], unde a dus aspre nevoinţe, condiţiile fiind sărăcăcioase. Viaţa lui aspră, desăvârşita lepădare de sine, postul, privegherile, însoţite de rugăciunea tainică pe care a deprins-o de la un schimonah, Ghedeon, din apropierea Mănăstirii, l-au făcut remarcat în obşte astfel încât duhovnicul l-a îndrumat către Sfântul Munte Athos. Totuşi, simţind nevoia con-firmării din partea unui Bătrân îmbunătăţit, tâ-nărul Alexandru a alergat la Părintele Dimitrie[3], stareţul Mănăstirii Brazi, cunoscut pe atunci ca un iscusit duhovnic. De obicei, acesta oprea pe cei ce

[2] Este vorba de Mănăstirea Căldăruşani

[3] Însemnare despre Cuviosul Dimitrie: În acea vreme, arhimandritul Dimitrie, stareţul Mănăstirii Brazi, din Moldova, avea faimă pentru înalta lui trăire duhovnicească şi faptele alese. Înainte de a fi stareţ, el a trăit viaţă pustnicească aspră într-o pădure mare, unde din întâmplare a găsit îngropat un vas mare plin cu bani de aur. În vas a găsit şi o însemnare, unde se spunea că aceşti bani sunt ai Mitropolitului Teodosie al II-lea, care i-a ascuns acolo, prevăzând sfârşitul său mucenicesc din mâna turcilor. În însemnare se mai spuneau şi acestea: „Cine va găsi aceşti bani este îndatorat să zidească din ei o mănăstire şi trei schituri" şi că „la terminarea de zidit a celui din urmă al treilea schit, va afla şi moaştele mele". Înştiintând pe Mitropolitul de la Iaşi despre această min-unată descoperire şi primind de la el binecuvântare, arhimandritul Dimitrie a început cu râvnă să împlinească ultima dorinţă a fericitului Mitropolit Teodosie II: a fost înălţată o mare biserică precum la Neamţ, iar în urmă, s-a terminat şi construirea celui de-al treilea schit, unde arhimandritul Dimitrie a rânduit ca în ograda lui să se sape şi pentru dânsul un mormânt. Pentru că groapa se tot dărâma, părintele Dimitrie a poruncit sa se sape în prezenţa lui şi, săpându-se, s-a găsit sicriul cu moaştele fericitului Mitropolit Teodosie II, ale cărui moaşte le-a sărutat şi Părintele Antipa şi care, conform acestuia, aveau un miros foarte plăcut. Mitropolitul Teodosie II a fost omorât de tătari, fiindu-i tăiat capul, şi îngropat noaptea de către nişte creştini.

doreau să meargă în Sfântul Munte, însă acum, spre mirarea multora, a acceptat, nu înainte de a-l tunde în monahism, cu numele de Alimpie. De-acum înainte, viitorul ieroschimonah Antipa îşi va lucra virtuţile în pământ străin, dar cu inima aţintită mereu spre cele de sus, capătul călătoriei pământeşti a fiecăruia.

În Athos, printre străini, dar în grija Maicii Domnului

Ajuns în Sfântul Munte a vrut să intre ucenic la doi călugări români, ieroschimonahul Nifon şi ieroschimonahul Nectarie, dar aceştia au hotărât să-şi facă ucenicia într-o mănăstire grecească. Aşadar, timp de 4 ani, monahul Alimpie va avea ascultare la bucătăria mănăstirii Esfigmenu. Să nu credem cumva că în toţi aceşti ani, Sfântul Antipa va fi fost ferit de ispite. Din contră, a suferit mari încercări, dar marea evlavie în Preasfânta Născătoare de Dumnezeu, ocrotitoarea lui, l-au ferit de deznădejde. După acest timp de ucenicie în mănăstirea Esfigmenu, Părintele Nifon l-a luat ca ucenic, schimnicindu-l cu numele de Antipa. Acest fapt nu este chiar întâmplător. Părintele Nifon[4] era frământat de ideea ridicării unui schit românesc în Sfântul Munte şi avea nevoie de ajutor. Văzând în Alimpie un om de nădejde, s-a gândit că va fi tocmai omul potrivit pentru a ajuta la împlinirea acestui gând măreţ. Însă Părintele Nifon a fost silit să-l lase pentru o vreme pe schimonahul Antipa să meargă la pustie, îndeplinindu-i-se vechiul său vis. Totuşi, nu i-a dat nimic pentru cele de trebuinţă, aşa încât Sfântul Antipa se va lovi de noi încercări, pe care le va depăşi prin mijlocirea şi intervenţia directă a Maicii Domnului, în care şi-a pus de la început încrederea. Iată ce-avea să se întâmple. Afundându-se în munte, a ajuns la o chilie dărăpănată, cu pereţii căzuţi, care abia se mai ţineau. Aici a găsit pe o poliţă o icoană cu Maica Domnului, dar fiind veche şi deteriorată, abia i se mai distingea chipul. Părintele Antipa s-a bucurat de găsirea icoanei şi alergând la un pictor pe care-l cunoştea, ucrainean de origine, ierodiaconul Paisie, l-a rugat s-o cureţe cu mare băgare de seamă. Dar spălând pictorul icoana, aceasta s-a curăţat de la sine, strălucind mai mult decât una nouă, iar în scurt timp se va arăta şi făcătoare de minuni. De această icoană, Sf. Antipa nu s-a despărţit niciodată, ea rămânând la Mănăstirea Valaam, în biserica mare a mănăstirii, cu hramul Sfinţilor Părinţi făcători de minuni Serghie şi Gherman, în partea stângă, pe stâlpul micului iconostas.

În chilia dărăpănată nu se putea locui, dar Maica Domnului a rânduit ca Sfântul Antipa să se întâlnească „din întâmplare" cu un alt pustnic de la care va primi 5 galbeni, pentru cele ce va socoti de trebuinţă: „Părinte, nişte oameni buni mi-au dat 5 galbeni, rugându-mă să-i dau vreunui pustnic sărac al Muntelui şi eu, rugându-mă Domnului, m-am hotărât să-i dau celui dintâi cu care mă voi întâlni. Aşadar, i-ai sfinţia ta, poate îţi vor fi de trebuinţă." Schimonahul Antipa a primit cu bucurie, şi slăvind pe Dumnezeu pentru o faptă minunată ca aceasta a chemat un dulgher să facă reparaţii. Dar după câteva săptămâni, muncitorul s-a îmbolnăvit, căzând jos în apropierea chiliei. Părintele Antipa, neavând putere să-l ducă înăuntru a aşezat icoana Maicii Domnului undeva în apropierea bolnavului, iar el s-a retras în desişul pădurii, pentru a se ruga. O Preasfântă Fecioară, de Dumnezeu Născătoare, cine nu te va ferici pe tine sau cine nu va lăuda preaslăvitele tale minuni, că grabnică ajutătoare eşti spre cei ce aleargă la tine şi izbăvitoare din nevoi a celor ce strigă către tine, Împărăteasa Cerului, a monahilor ocrotitoare şi a oamenilor mijlocitoare! Cu siguranţă asta va fi exclamat Sfântul Antipa, când, întorcându-se de la rugăciune l-a găsit pe dulgher deja lucrând şi complet vindecat. „Icoana ta este făcătoare de minuni şi ea m-a vindecat. Că fiind eu lungit ca un mort, deodată am simţit venind de la icoana Împărătesei cereşti o adiere caldă şi dătătoare de viaţă, care m-a încălzit desăvârşit, şi făcându-mă sănătos, m-am sculat şi m-am apucat de lucru" a mărturisit cel ce mai înainte căzuse jos răpus de boală. Aşadar, după acest eveniment,

[4] Părintele Nifon (1807-1901), fost ucenic al Cuviosului Irinarh Roseti (vestit stareţ al mănăstirii Horaiţa şi ctitor al Mănăstirii Tabor - Palestina) este ctitorul Schitului Românesc Prodromu, din Sfântul Munte. După un timp a fost descoperit cu moaşte, care există şi acum spre închinare în Mănăstirea Marea Lavră din Sfântul Munte, Mănăstirea de care aparţine Schitul Românesc Prodromu.

în urma intervenției Maicii Domnului, părintele Antipa va avea o chilie unde se va nevoi toată viața, așa cum își dorise. Sau cel puțin așa părea, pentru că în tot acest timp, strădania Părintelui Nifon de a ridica un schit al românilor în Sfântul Munte a început să prindă contur. Mai întâi s-a cumpărat un metoc în Iași, apoi s-a obținut un teren pe care să se ridice clădirile, iar numărul monahilor creștea. Atunci, bătrânii români s-au gândit să ceară ajutorul părintelui Antipa, iar acesta, făcând ascultare a acceptat. L-au rânduit chelar, ascultare de care se îngrijea cu strictețe, iar mai târziu, a fost rânduit duhovnic, dându-i-se în seamă grija schitului, Părintele Nifon fiind plecat vreo 3 ani în România, după ajutoare. Metocul din Iași având nevoie de un iconom a fost rânduit pentru acest lucru Părintele Antipa, care avea să se despartă pentru totdeauna de locurile sfinte ale Athosului, și să vină în țară.

În România, la metocul din Iași

Iată-l părăsind liniștea Sfântului Munte pentru un oraș agitat, stresant cum am spune noi astăzi. Însă chiar dacă a schimbat locul, Părintelui

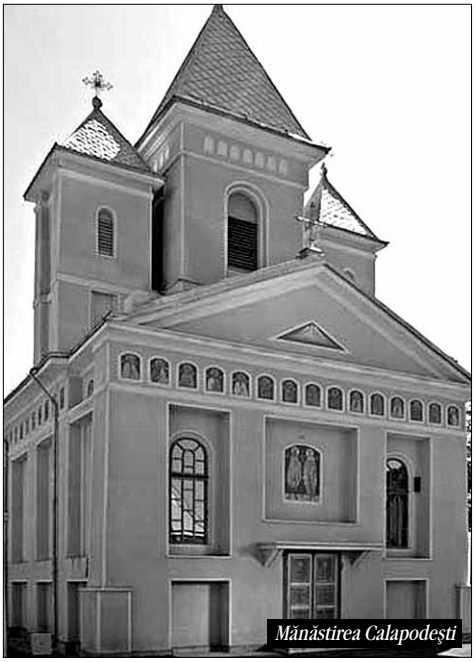

Mănăstirea Calapodești

Antipa nu i-a scăzut nici râvna față de cele duhovnicești, nici dorul de pustie, de care se va învrednici mai târziu. După cum l-a sfătuit și Părintele Nifon, nu a renunțat nici la rânduiala schimnicească. Postul aspru (nu mânca nimic cu zilele), seriozitatea, râvna, dragostea, smerenia și blândețea (chiar și când mustra, și o făcea ori de cate ori era cazul) au atras pe cei din jur, ajungând să fie iubit de toți, indiferent de stare. Toți se bucurau de sfatul lui și primeau cu smerenie mustrarea, știindu-l un mare nevoitor. Se spune că mai ales Mitropolitul Moldovei, Sofronie Miclescu îi purta un respect deosebit, iar acest respect era reciproc. Dar dragostea față de Părintele Antipa nu se rezuma doar la mulțimea de oameni care-l înconjura cu diverse ocazii, ci se vedea și în bunul mers al metocului. Câștigul era astfel de două ori mai mare, pentru că Părintele Antipa reușea nu numai să strângă ajutoare pentru Schitului Românesc Prodromu din Sfântul Munte, dar lucra și la zidirea sufletelor celor ce alergau la el. Totuși, dragostea pentru pustie nu-i dădea pace...

Părintele Nifon, fiind pe deplin mulțumit de strădania ucenicului său, dar totodată văzând că cele strânse sunt insuficiente, s-a gândit să meargă în Rusia după ajutoare și să ia cu sine și pe smeritul și înțeleptul Antipa. La aflarea acestei vești, Părintele Antipa a simțit că odată ajuns pe meleagurile Rusiei, va rămâne acolo pentru totdeauna.

În Rusia, printre alți străini, dar tot aproape de Dumnezeu

Găzduit fiind la niște oameni evlavioși din această țară, va găsi un loc liniștit, o căsuță cu livadă, unde se va dedica rugăciunii și nevoinței, loc pe care-l va părăsi foarte rar. Chiar și așa, colecta mergea foarte bine, pentru că oamenii evlavioși din acele părți aflând de dânsul, au adus singuri daruri și bani. Mai ales când au auzit că e vorba de a se face o biserică nouă, fiecare se întrecea în a aduce darurile cele mai bine plăcute. Însă o mare ispită era pe cale să se întâmple. Din motive numai de Dumnezeu știute și îngăduite, corabia care transporta odoarele s-a scufundat în Marea Neagră. În acea noapte, Părintele Antipa,

când se afla în rugăciune, a auzit spărgându-se cu mult zgomot şi fără nici un motiv sticla icoanei Maicii Domnului, cea pe care o avea din Sfântul Munte. A înțeles din aceasta că trebuie să se aştepte la o nenorocire, lucru care s-a şi întâmplat. Toți s-au mâhnit, numai el şi-a păstrat nădejdea. În scurt timp a adunat o altă sumă însemnată de bani, cu gândul de a o trimite în Sfântul Munte, dar pentru aceasta, banii trebuiau schimbați în aur, iar pe atunci, liberarea aurului din casierie era oprită. Aflat în impas, Părintele a alergat unde în altă parte decât la Maica Domnului, nădejdea celor fără de nădejde şi celor biruiți ajutătoare. În timpul rugăciunii, a auzit în minte un glas stăruitor: „Asta-i treaba Mitropolitului". Şi într-adevăr, prin intervenția Prea Sfințitului către Ministerul de Finanțe, s-a reuşit schimbarea banilor în aur pentru Sfântul Munte, iar după puțină vreme, credincioşii au uitat de scufundarea vasului şi au început din nou să adune daruri de mult preț.

Viața sa aspră pe care şi-o însuşise de la început nu a putut să nu atragă atenția celor din jur, impresionați de asceza şi înfrânarea Cuviosului, precum şi de dragostea pentru rugăciune şi viața duhovnicească. Un respect deosebit îi purtau Mitropoliții Isidor al Petrogradului şi Filaret al Moscovei, oameni de o foarte înaltă ținută duhovnicească la rându-le, cel de-al doilea fiind canonizat şi prăznuit la 19 noiembrie. Sfântul Antipa s-a învrednicit chiar să participe la aflarea moaştelor Sfântului Tihon din Zadonsk, invitat la această procesiune de către Mitropolitul Isidor.

La Valaam, în singurătate

Dorul de liniște l-a însoțit mereu pe Părintele Antipa, iar gândul pustiei îl urmărea stăruitor. De aceea, încă din primele zile ale stabilirii în Rusia, el a vizitat Mănăstirea Valaam, îndrăgind din toată inima colibele netulburate din acel pustiu. Iar după terminarea colectei ce-l mai împiedica să se dedice ascezei în aceste locuri netulburate? Pravila şi-o făcea în limba română şi pe lângă canonul de pustnic (schimnic) şi postul aspru, Părintele mai citea două acatiste ale Maicii Domnului şi pomenea pe cei trecuți în pomelnicul său, care era foarte lung. Era însetat de rugăciune atât de mult încât se plângea mereu că nu-i ajunge timpul pentru cât ar vrea să se roage. Şi era atât de pătruns de cuvintele rugăciunii încât nu de puține ori, frații l-au auzit plângând şi suspinând. De la biserică era nelipsit, considerând despre aceasta că: „Multe mănăstiri am văzut eu

Mănăstirea Calapodeşti

în Rusia şi peste graniţă, zidite cu multă bătaie de cap, dar bătaia de cap şi zidirea lor sunt treburi mireneşti pline de griji. Viaţa monahului este în biserică, iar îndeletnicirea lui, pravila călugărească". Aşadar, rugăciunea în biserica este de mare preţ, dar acest lucru nu se va putea face fără împlinirea pravilei de chilie, după cum însuşi a dat pildă. Altădată, fiind întrebat ce este de trebuinţă cel mai mult pentru desăvârşirea în rugăciune, a răspuns: răbdarea. Paştele, Învierea Domnului este învăţătura şi sărbătoarea fundamentală pentru orice creştin, iar rânduiala Postului Mare, premergător acestui praznic al praznicelor este una deosebită. Este deosebită atât prin asprime, cât şi prin frumuseţea liturgică. În prima şi ultima săptămână a acestui Post, Părintele Antipa nu gusta nimic, nici mâncare şi nici băutură. Aceiaşi rânduială de post desăvârşit, o avea în fiecare luni, miercuri şi vineri de peste an, precum şi în ajunul Naşterii şi Botezului Domnului. În restul zilelor de marţi, joi, sâmbătă şi duminică gusta ceva la prânz şi doar atât. Deoarece el vieţuia în schit, când venea în mănăstire (de 3 ori pe an) se supunea rânduielii mănăstireşti, care era mai puţin aspră. De asemenea, deşi îi răpeau din timp, Cuviosul primea la el pe oricine-i cerea sfatul. Odată, unul dintre ucenicii din mănăstire l-a întrebat cum poate împăca postul aspru din schit cu pogorămintele mănăstirii, dictate mai ales de întâlnirea cu mirenii. Sfântul a răspuns din Epistola către Filipeni a Sfântului Apostol Pavel: „...întru toate m-am învăţat să fiu şi sătul şi flămând, şi în belşug şi în lipsă" (Filipeni 4, 12). Chilia lui era cu desăvârşire goală. N-avea decât un analog şi o strană, iar în loc de pat avea doar o pătură aspră, întinsă pe jos. Nenăzuind spre nimic pământesc, îşi dedica tot timpul rugăciunii, smerindu-se şi mustrându-se pe sine, ceea ce îl făcea plăcut în faţa lui Dumnezeu, dar îl evidenţia şi în faţa celorlaţti monahi, care îi purtau un respect deosebit.

Aproape de sfârşitul său pământesc

În anul în care a părăsit lumea noastră trecătoare, el a văzut în biserică, în Sâmbăta Mare, nişte monahi necunoscuţi, ale căror chipuri străluceau puternic, într-un mod pe care Sfântul Antipa nu-l putea descrie, pentru că nu-l mai întâlnise. În toamna acelui an, pe când se ruga, icoana Maicii Domnului a plecat singură de la locul ei şi i s-a aşezat pe piept, în timp ce celelalte au căzut jos. Bătrânul a aşezat icoana la locul ei, iar această întâmplare minunată a destăinuit-o doar cu trei zile înainte de sfârşitul său pământesc şi numai unuia dintre cei mai apropiaţi ucenici ai săi.

Măsura duhovnicească la care a ajuns Sfântul Antipa reiese nu numai din cele petrecute până în momentul descris mai sus, ci şi din următorul: aflat pe patul de moarte, cu două zile înainte de sfârşitul său, înconjurat de cei apropiaţi, călugări şi laici deopotrivă, a cunoscut cu duhul că un frate de mănăstire, ţăran bătrân, cuprins de apoplexie a căzut mort în biserica mănăstirii, aflată la 5 km depărtare. Acest lucru a fost adeverit mai târziu de un monah care tocmai ajunsese în schit.

În data de 10 ianuarie 1882, la vârsta de 66 de ani, iubitorul pustiei şi odrasla României, Părintele Antipa, s-a mutat la cele veşnice.

Prezenţa Stareţului la Calapodeşti, după moarte

Iată viaţa împresionantă a Sfântului Antipa, care, alături de Părinţii Nifon şi Nectarie, poate fi considerat ctitorul Schitului Athonit Prodromu din Sfântul Munte Athos, unde mulţi monahi şi mireni, români sau de alte naţionalităţi, şi-au găsit mântuirea. Prin viaţa sa, Părintele Antipa a dovedit că omul sfinţeşte locul şi a confirmat valoarea universală a ortodoxiei, diversitatea în unitate, cum spunea un gânditor rus. Dumnezeu este acelaşi peste tot şi ascultă rugăciunea noastră oriunde ne-am afla. Postul, credinţa nestrămutată în Maica Domnului şi nu în ultimul rând rugăciunea, au fost armele de care s-a folosit Sfântul Antipa pentru a birui ispitele de multe feluri, de la oameni sau de la draci, unelte cu care şi-a „croit" drum prin deşisul ispitelor vieţii pământeşti. Dintre tot ce putem oferi lui Dumnezeu, numai dragostea nu poate fi măsurată. O spune Sfântul Apostol Pavel în binecunoscutul capitol

13 al Epistolei către Corinteni: „De aş grăi în limbile oamenilor şi ale îngerilor, iar dragoste nu am, făcutu-m-am aramă sunătoare şi chimval răsunător. Şi de aş avea darul proorociei şi tainele toate le-aş cunoaşte şi orice ştiinţă, şi de aş avea atâta credinţă încât să mut şi munţii, iar dragoste nu am, nimic nu sunt. Şi de aş împărţi toată avuţia mea şi de aş da trupul meu ca să fie ars, iar dragoste nu am, nimic nu-mi foloseşte. Dragostea îndelung rabdă; dragostea este binevoitoare, dragostea nu pizmuieşte, nu se laudă, nu se trufeşte. Dragostea nu se poartă cu necuviinţă, nu caută ale sale, nu se aprinde de mânie, nu gândeşte răul. Nu se bucură de nedreptate, ci se bucură de adevăr. Toate le suferă, toate le crede, toate le nădăjduieşte, toate le rabdă. Dragostea nu cade niciodată. Cât despre proorocii - se vor desfiinţa; darul limbilor va înceta; ştiinţa se va sfârşi; [...] Şi acum rămân acestea trei: credinţa, nădejdea, dragostea. Iar mai mare decât acestea este dragostea." Ori, Părintele Antipa a dat dovadă de dragoste nefăţarnică, profundă, autentică. A dat dovadă de dragoste când a luat jugul lui Hristos, când a fugit de acasă pentru a se călugări, când a fost rânduit iconom şi în general, în toată viaţa sa duhovnicească - dragoste faţă de rugăciune, dragoste faţă de împlinirea poruncilor, dragoste faţă de Dumnezeu şi de aproapele, dragoste pentru tot lucrul bun. Iar Dumnezeu i-a răsplătit înmiit dragostea, rânduindu-l cu moaşte plăcut mirositoare. Sfântul Antipa a semănat dragoste şi a cules veşnicia în Iubirea Absolută; a dat voinţă şi a luat putere, a renunţat la plăcerile egoiste şi trecătoare, iar acum se bucură de dumnezeiasca slavă şi se desfătează de glasurile îngerilor, cu care aduce laudă lui Dumnezeu în Ceruri. Rugăciunea nu este din această lume, iar prin rugăciune, Sfântul Antipa s-a mutat, treptat, în lumea cealaltă. Întâi s-a mutat cu gândul şi cu dorirea, iar apoi sufletul său a moştenit viaţa veşnică.

În urma sa, pe locurile natale, s-a ridicat o mică aşezare dedicată lui, a cărui stareţ, este Părintele Pahomie, originar din Comăneşti, vieţuitor şi el pentru un timp în Sfântul Munte. Acesta, cu ajutorul unor binecredincioşi din Bucureşti a reuşit să îmbrace cu argint crucea de călugărie a Sfântului, adusă de călugării ruşi, oferindu-i cinstirea cuvenită. Această cruce a rămas la diferite persoane până când Sfântul a rânduit să se înfiinţeze acest schit unde sa fie oferită spre închinare. Un preot de mir, în posesia căruia s-a aflat pentru o bucată de timp, a mărturisit că luând-o la el cu ocazia diferitelor procesiuni, a adus multă alinare celor de faţă. Există chiar şi cazul fericit al unei femei dintr-un sat apropiat, care a fost vindecată de o ceaţă pe ochi după ce s-a rugat Sfântului şi s-a atins de această cruce.

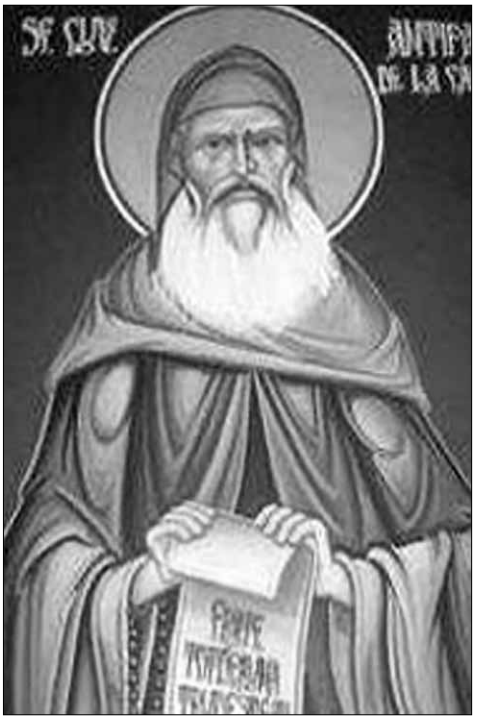

De asemenea, Părintele Pahomie mărturiseşte că a simţit de la bun început prezenţa sfântului pe acele meleaguri şi nădăjduieşte că, în viitor, zona se va umple mai ales de monahi iubitori de nevoinţă, asemeni Cuviosului Antipa, sau măcar de oameni simpli, care să treacă pragul mănăstirii pentru a înălţa un cuvânt de laudă către Dumnezeu, cel minunat întru Sfinţii Săi. Cu siguranţă, Sfântul Antipa de la Calapodeşti este un sfânt al neamului românesc a cărui cinstire trebuie să sporească, mai ales în zonele învecinate: Bacău, Adjud, Bârlad, ai căror binecredincioşi locuitori sunt datori să cunoască Sfântul de lângă ei.

Alegeri la USR

Uniunea Scriitorilor şi „Cazul Goma“

Flori Bălănescu

Acum câteva zile îi răspundeam dlui Liviu Ioan Stoiciu la un mesaj colectiv, prilejuit de apariția textului Domniei Sale „Manolescu reales? Goma, preşedinte de onoare”, în ziarul „Cotidianul”[1]. Între timp, au avut loc alegerile pentru preşedintele USR. De atâția ani mă ocup de redactarea şi editarea cărților lui Paul Goma în România şi nu mă lasă indiferentă felul în care este tratat scriitorul de ai lui.

Stimate Domnule Stoiciu,

După cum bine ştiți, nu sunt membră a USR. Ceea ce nu mă împiedică să (mă) întreb de ce nu este Paul Goma membru al USR. Pentru că nu ştiu, vă întreb pe Dvs.: poate fi propus şi ales preşedinte de onoare al unei instituții cineva care nu are calitatea minimală de simplu membru?[2]. În cazul în care este viabilă această posibilitate, întrebarea următoare: este posibil să fie remunerat în vreun fel anume preşedintele de onoare? Pentru că aici nu vorbim despre vreun Nicolae Manolescu – despre care ştim câte funcții şi venituri are –, ci despre un om fără venituri, lăsat pe drumuri şi fără cetățenie de statul român (comunist şi „de drept”).

Îmi pare rău că trebuie să spun: breasla Domniilor Voastre s-a mulțumit să considere că Paul Goma este „prea...” şi „prea...”, să ia de bună afirmația de circar a lui Dinescu: „i-am primit, bă, pe toți înapoi”[3], precum şi răspunsurile contradictorii ale oamenilor USR-ului, cum că Paul Goma ar fi primit imediat după instalarea lui Dinescu o scrisoare „personală” prin care era anunțat că a fost repus în drepturi..., apoi că nu s-a găsit nimic în arhiva etc. etc. Tot aşa cum scriitorii se mulțumesc să afirme că pe Paul Goma nu l-au dat afară din USR colegii săi, ci numai Partidul & Securitatea. Este una din veşnicele noastre probleme: nici usturoi n-am mâncat, nici gura nu ne miroase.

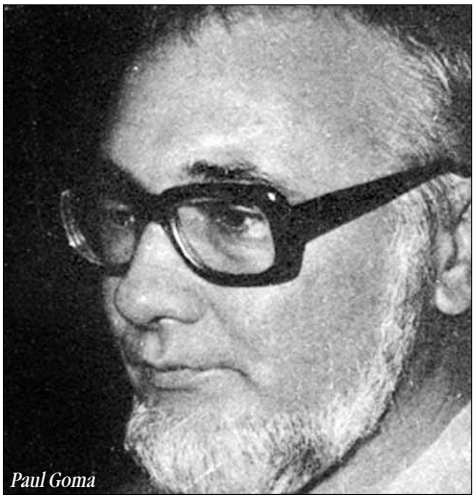

Paul Goma

[1] Apărut în 22 noiembrie 2009. În acel articol, scriitorul L.I. Stoiciu reaminteşte: „Mai grav, singurul simbol românesc al disidenței scriitoricești, Paul Goma, care ar fi putut să dea strălucire USR azi, nu numai că n-a fost repus în drepturi (el trăieşte din 1977 din mila statului francez, ca refugiat politic), dar sub preşedinția lui Manolescu a fost diabolizat în stilul cel mai nedemn cu putință!” şi cere: „După 20 de ani de decadență scriitoricească, lui Goma trebuie să i se facă dreptate: să fie ales azi preşedinte de onoare al USR! El ar da credibilitate morală USR.”

[2] Înaintea Conferinței Naționale a USR, din 23 noiembrie a.c., un grup de scriitori au făcut un apel public pentru alegerea lui Paul Goma ca preşedinte de onoare al Uniunii Scriitorilor din România.

[3] Mircea Dinescu susține că, atunci când era preşedinte al USR, imediat după revoluție, i-a reprimit în Uniune pe toți cei excluşi pe motive politice.

De aceea, ca om din afara acestei Uniuni, văd situaţia altfel: Paul Goma să redevină membru al USR, aşa cum sunteţi şi Domniile Voastre, membru cu drepturi depline.

De 20 de ani, ne-am pierdut şi candorile şi răbdările, de acum, dacă vrem să se mai schimbe ceva în bine, nu trebuie decât să încercăm să facem lucruri mărunte şi normale.

Toate cele bune,

Flori Bălănescu

P.S. *din 24 noiembrie 2009:*

Lucrurile rămân la fel şi după alegerile pentru preşedinţia USR, de ieri. Tocmai am primit un mesaj de la dl Stoiciu. Îmi retransmite mesajul unui scriitor venerabil, care a preferat să nu răspundă întregului grup căruia se adresase dl Stoiciu. De aceea, nu-mi permit să îi dau numele, însă, indirect, răspunsul mi se adresa, pentru a clarifica, pesemne, parte din „nedumeririle" mele. Realesul preşedinte al USR, Nicolae Manolescu, secondat de scriitorul (şi omul politic liberal!) Varujan Vosganian, la interpelarea poetului Liviu Ioan Stoiciu, a negat că Paul Goma este membru al USR. Este o declaraţie făcută în plenul unei adunări, deci, este o poziţie publică. Dl Manolescu a mai spus că Paul Goma, nefiind membru al USR, nu are cum să primească pensie, ajutor etc. A doua parte a afirmaţiei se referă la o ciudată încăpăţânare a conducerii acestei instituţii, care o ţine langa de 20 de ani, că scriitorul refugiat politic la Paris a refuzat constant invitaţia de a reveni ca membru. Răspunsul lui Paul Goma (pe care, de altfel, îl ştim, fiindcă l-a spus-scris de foarte multe ori) este: *„Nu am primit niciodată, nici un fel de hârtie prin care să mi se confirme ca aş fi fost reprimit în Uniune. DAR ASTA AM MAI SCRIS-O... Care este „statutul" meu? NU ŞTIU! AM MAI SCRIS despre „contradicţiile" Blandienei cu Manolescu - faţă de „docomentul" publicat de mine în Culoarea... [curcubeului] - unde se spune limpede că fusesem exclus".*

Presa îl citează şi pe dl Varujan Vosganian: „...«Nu pot să-l bag cu forţa în Uniune», a tranşat Vosganian disputa". Aserţiunea este corectă în formă şi falsă în conţinut. Îl rog pe dl Vosganian să dea publicităţii „actele doveditoare", să ne luminăm odată. Altfel, este nefiresc ca un foarte prizat scriitor ce trăieşte în afara ţării să afirme că Paul Goma „**este** membru al Uniunii: ca şi mine ca şi alţii **din afara ţării**" [sublinierile îi aparţin], singura problemă a Domniei Sale fiind teama că va fi reales Nicolae Manolescu. Reacţia mea la epistola electronică a dlui Stoiciu se referă la îngrijorarea pentru Paul Goma, nu mă interesează cine este şeful scriitorilor, cu atât mai puţin cu cât pe scriitorii care-şi trimit reprezentanţii să voteze nu-i interesează.

***

Dl George Onofrei este inginer şi locuieşte în Galaţi. M-a contactat recent, la câţiva ani după ce a aflat de „Apelul Goma". Este revoltat de felul în care este tratat Paul Goma de către cobreslaşi. Ştiind că nu are putere reală (cine, în afară de aceia cărora vrem să le atragem atenţia are?), a încercat ceva aflat la îndemână. A găsit pe site-ul USR o adresă de contact, de la Departamentul de Externe al USR. Sună foarte... diplomatic, nu? La 1 martie 2009, îi scrie pe e-mail dnei Irina Horea:

„Stimată doamnă Irina Horea,

Cu totul întâmplător, astăzi, am dat de site-ul Uniunii Scriitorilor şi am avut plăcerea să constat că la rubrica de contacte US există şi un departament de externe. Am consultat lista cu unele CV-uri ale unor scriitori şi ce-am constatat: sunt membri persoane care au publicat doar câteva rânduri în câte o revistă şi, hop!, s-au trezit scriitori peste noapte. Nu am pregătirea să judec valoarea lor, dar cum puteţi dormi liniştită, stimată doamnă, când lui Paul Goma de douăzeci de ani i se refuză dreptul, legitim în fond, de a fi membru în US?

Ştim că vă este comod să primiţi o leafă şi să nu deranjaţi pe marele Dvs. şef: Nicolae Manolescu. Am văzut ce-a scris despre Goma în *Istoria Critică a Literaturii Române*: un erou prea mic pentru un razboi atat de mare!!! Dar despre faptul că Goma are zeci de cărţi publicate, unele dintre ele publicate şi în străinătate, ce părere aveţi? Aţi ridicat vreodată această problemă? Sau proveniţi şi Dvs. din rândurile oculte ale unor structuri de vreo 20 de ani apuse şi reînviate?

Este strigător la cer ce se întâmplă. Se comentează pe posturi despre opoziția scriitorilor de pe alte meleaguri, dar despre ai noştri nimic. Ca şi cum nici n-ar exista. Să nu credeți că nu sunt oameni în țara asta care nu se lasă prostiți. Consider că nu vă faceți treaba, atâta timp cât un scriitor de talia lui Goma este încă în exil şi nu este nici acum membru al US. Cine, stimată doamnă, spunea înainte de 89 despre Goma că nu este un scriitor de valoare? Securitatea! Deşi zilnic cărțile lui erau comentate pe larg la Radio Free Europe de către Monica Lovinescu şi Virgil Ierunca. Poate nu ştiți, şi atunci vă spun eu, că până în aprilie 1977 Goma a fost membru al US şi a fost exclus cu ajutorul confraților lui de breaslă, pe criterii politice. De asta revin: cum puteți sta liniştită când aveți de soluționat un astfel de caz? Acum, că sunteti la curent cu toate acestea, cum o să reacționați?

O să las un timp, după care vă voi face publică, prin media, lipsa Dvs. de reacție. Bănuiesc ca n-o să vă puneți rău cu şeful, ca să dezbateți acest caz atât de delicat.

Cu stimă,
George Onofrei, Galați"
[scrisoare publicată cu acordul autorului]

Răspunsul vine destul de prompt, la 5 martie. Citäm numai ce ne interesează, considerând că este de interes public: „Paul Goma n-a fost exclus de colegii lui din USR, ci printr-o decizie a conducerii PCR nesupusă votului Consiliului USR, neconsultat în această privință. În 23 decembrie 1989, la propunerea noii conduceri, interimare, a USR, lui Paul Goma i s-a trimis o scrisoare în care îi era reconfirmată calitatea de membru al USR. Paul Goma a refuzat. N-a revenit asupra refuzului nici până astăzi".

Să înțelegem că noua gardie iacobină a Uniunii a smuls inima feudalismului roşu din pieptul USR în chiar prima zi a preluării puterii şi primul gest pe care l-a făcut a fost acela de a reda demnitatea scriitorilor oprimați de Fiara Comunistă? Să-i acordäm un mic credit dlui Mircea Dinescu şi să admitem că toate aceste fapte de vitejie nemaiauzită se petreceau sub tirul teroriştilor kaghebişti, că Poşta Română era încă în dispozitivul de interceptare al Securității şi multinvocata scrisorică s-a „perdut"... Însă, de câte decenii mai este nevoie pentru ca făuritorii politicii de la USR să se pună de acord asupra strategiei mediatice în vederea unui răspuns credibil? Un refuz din partea lui Paul Goma în decembrie 1989 – când îşi aştepta România şi românii cu inima la gură – este absolut NEVEROSIMIL.

Dl Onofrei revine, pe bună dreptate, nemulțumit (la fel de retoric, neavând interlocutor): „[...] De 19 ani urmăresc ceea ce se întâmplă cu Goma şi pot să mărturisesc că relativ recent am înțeles deplin ceea ce se întâmplă de fapt cu intelectualii din țara noastră. În mod normal, ar fi trebuit ca schimbul de opinii să-l am cu Dl. Nicolae Manolescu, dar el face parte din sistemul care l-a exclus pe Goma. N-are cum să fie imparțial. Dvs. *trebuie* să fiți imparțială, pentru că funcția publică vă obliga. Uniunea Scriitorilor nu se poate considera o castă închisă, care deține adevărul absolut. Un intelectual trebuie să se îndoiască. În acest caz aveți o mare răspundere. Şi acum mă întreb: de ce nu v-ați documentat temeinic atunci când mi-ați dat răspunsul la scrisoare? Ați afirmat că lui Goma i s-a trimis o scrisoare prin care i s-a confirmat statutul de membru al US şi că acesta a refuzat. Ați văzut Dvs. această scrisoare? Mă îndoiesc. Păi, ia gândiți-vă şi Dvs. logic: cine se gândea să-i redea lui Goma, pe 23 dec. '89, acest drept, când Ceausescu era încă prin țară?

De doi ani, eu şi Goma ne scriem şi puteți consulta pe site-ul lui în *Jurnalul* pe 2009 care a fost răspunsul său. Sunteți din interior şi ştiți foarte bine cum stau lucrurile cu Goma atunci când se pomeneşte despre el (cine îndrăzneşte!). În 19 ani nu s-ar fi făcut public refuzul lui Goma?

În '90 relațiile dintre Goma şi intelectualii din țară erau bune. Dacă în '77 scriitorii n-au avut curajul să protesteze, ceea ce nu-i cu totul condamnabil, de ce în anii '90 n-au manifestat vehement în favoarea înapoierii cetățeniei lui Goma? Păi nici n-aveau cum, pentru că ei erau preocupați de cum să-l reabiliteze pe Iliescu după mineriadă!

Pot să vă scriu argumentat pagini întregi despre comportamentul discutabil al scriitorilor

după ´90. Trebuie să ştiţi că sunt intelectuali în această ţară care nu mai sunt dispuşi să înghită la nesfârşit minciuni. Dacă suntem unde suntem este şi pentru comportamentul nostru. Goma nu este pus de mine pe un piedestal numai că i-am citit romanele şi pentru că a înjurat (meritat) intelectualii din ţară. Goma este un simbol pe care îl avem şi de care ne batem joc. Pentru ca acest popor să poată spune că a avut şi el un Soljeniţîn, Goma şi-a pus totul în joc: viaţa, familia, cariera, ţara în care trăia, relaţiile cu prietenii, totul! Puteţi contesta acest lucru cu argumente solide? Doamnă, mie mi-a fost teribil de frică de Securitate fără să am nici o legatură vreodata cu ei. Am cunoscut umilinţa teribilă a intelectualului care nu se poate exprima liber în ţara lui. Şi acum, că-l avem pe al nostru, noi ce facem? De asta, doamnă, vă scriu, pentru că n-am avut curajul să strig, n-aţi avut curajul să strigaţi, dar măcar să-l punem la locul pe care îl merită. Este revoltător!

Că nu vă place de Goma pot să înţeleg, dar nu înţeleg de ce a trebuit să mînţiţi în legatură cu acea scrisoare din 23.12.1989. Acum vă pot spune cu certitudine că, dacă nu indicaţi sursa acelei presupuse scrisori, va trebui să daţi socoteală în presă. De ce aveţi obligaţia să furnizaţi sursa? Citiţi, vă rog, obiectivele US, conform cu Statutul: *asociaţie profesională de utilitate publică* şi are ca scop sprijinirea literaturii, a intereselor profesionale, economice, sociale şi *morale* ale scriitorilor.

Să nu consideraţi că apelul meu este tendenţios, dar în această situaţie, Dvs. chiar aveţi o problemă!

Cu deosebită consideraţie,
Ing. *George Onofrei*, Galaţi, 14.09.2009"
[scrisoare publicată cu acordul autorului]

***

Indiferent cine o conduce, instituţia trebuie să funcţioneze normal, în scopul sprijinirii „literaturii, a intereselor profesionale, economice, sociale şi *morale* ale scriitorilor".

Ar fi onorant, nu pentru Paul Goma, ci pentru dl Nicolae Manolescu să limpezească această situaţie. E normal să poată (putem) face distincţia între criticul literar şi managerul care trebuie să fie preşedintele USR. Venise timpul, de dinainte de a da publicităţii verdicte (despre relaţia cu Paul Goma, despre turnătorii de la USR, despre natura de prozator îndoielnică a unor scriitori celebri etc. etc.), pentru ca dl Manolescu să ia decizii în sprijinul unor principii universale şi profund umane, având legătură cu literatura şi cu scriitorii ei. Ne-am fi bucurat dacă cele declarate mai an ar fi avut urmări pozitive de substanţă, în aşa fel încât USR să nu se mai hrănească din aceeaşi mentalitate a jocurilor de interese, sub pancarta unei prăvălii dichisite unde găseşti şi marfă de calitate, şi produse de mâna a doua, şi expirate. „Ştim aşadar că cel puţin unul din doi scriitori din conducerea U.S.R. este curat. Deocamdată. [...] Cred că a venit timpul să privim cu mai mult optimism viitorul trecutului nostru: numărul celor care au semnat angajamente la Securitate este cu mult mai mic decât ne-am închipuit la un moment dat. Aflaţi sub şocul unor dezvăluiri îngrozitoare (Doinaş, Paleologu, Caraion, Uricaru), începusem să ne temem pentru onoarea breslei literare. Se pare că ne putem redobândi încrederea. Nu toţi am fost turnători". (Nicolae Manolescu, *Scriitorii şi Securitatea*, „România Literară", Nr. 51-52/ 2008)

Dacă pe vremuri folclorul spunea că unul din trei români care se întâlneau la o şuetă era turnător, iată, unul din doi membri ai Consiliului USR a deţinut înalta calitate.

După cum tot constatăm de 20 de ani încoace, unele arhive ale Securităţii sunt scoase la iveală numai dacă interesul „naţional" o cere. Însă, în graba de a dosi ori distruge probe rămân întotdeauna urme. Una dintre acestea este o notă-raport olografă a securistului Victor Achim, din 9 aprilie 1977, ce rezumă o şedinţă a „Comitetului Asociaţiei Scriitorilor din Bucureşti". A fost reprodusă în *Culoarea curcubeului '77. Cod „Bărbosul"*. Documentul confirmă pregătirile pentru excluderea scriitorului din USR, în aprilie 1977, pe când era torturat la Rahova. O analiză circumstanţială relevă că dl Goma are dreptate. Cine a citit (multă) memorialistică de închisoare recunoaşte stilul Securităţii şi verosimilitatea

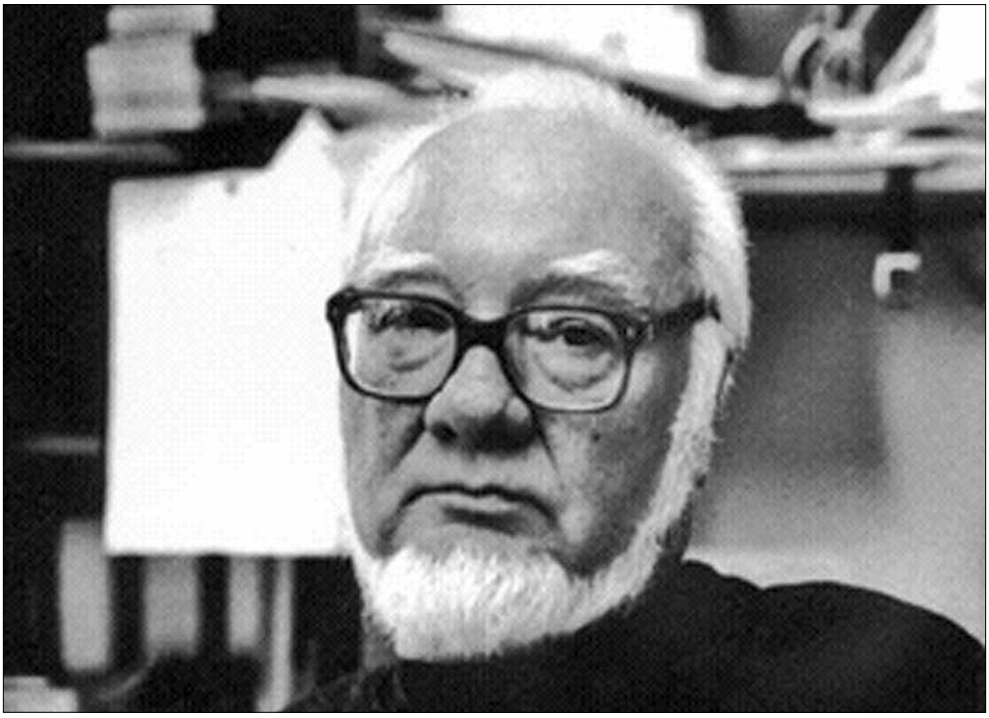

celor rememorate de Paul Goma în legătură cu ancheta de la Rahova: „14 APRILIE [...]

Pe la ora nouă a intrat Grenadă [Vasile Gheorghe]. Cămaşă proaspătă, cravată veselă – el însuşi grozav de vesel:

– Ei, Goma, acu' poa' să-ți faci rugăciunea dupe urmă! Eş' ter-me-nat, sempaticule! – o mai auzisem, de astă dată era chiar vesel. Ia te uită!, a arătat o hârtie. Actul de deces! Deces fără glorie... (...) Trăgem linie şi făcem adunarea: eşti pe mâna noastră, ancheta-i pe 'fârşite, ai două capete de acuzare babane, «Europa» se face că plouă, nici un cuvințel despre tine, Uniunea Scriitorilor te-a exclus...

– Noutate veche... M-a exclus de acum câteva luni...

– Te înşeli, frumosule! Te-a dat afar' ieri...(...)

– Cine m-a exclus: Hobană?

– Nu băiete, Consiliul te-a exclus – eşti mort şi livid!"

Paul Goma revine în ediția electronică a cărții cu o notă din 2008: „În dosarul meu figurează o «hârtie» manuscrisă (reprodusă aici, în secțiunea «Bărbosul» de la pag. 408). O «hârtie» dactilografiată este reprodusă în «Memorialul Durerii» realizat de Lucia Hossu-Longin în anul 2000 pentru Televiziune Română.

Ce anume neagă Ana Blandiana, N. Manolescu, Fănuş Neagu? Existența «hârtiei» care dovedeşte actul de vânzare-de-frate? «Hârtia» există. Ca şi fapta".

Iată „hârtia":

„151/A.V/ 9-04-1977

N O T Ă - R A P O R T

Azi a avut loc şedința Comitetului Asociației scriitorilor din Bucureşti în care principalul punct al ordini [!] de zi a fost pregătirea alegerii viitoarelor organe.

Cu această ocazie s-a pus în discuție şi problema excluderii lui Paul Goma din Uniunea Scriitorilor.

[propoziţiune ştearsă, înlocuită cu: iar la punctul diverse s-a pus în discuție PAUL GOMA]

Au fost prezenți şase din cei nouă membri ai Comitetului. A [!] lipsit NINA CASSIAN, EUGEN JEBELEANU şi MARIN PREDA, deşi au fost anunțați şi se găsesc la Bucureşti. Au mai participat Virgil Teodorescu, preşedintele Uniunii,

Dumitru Ghişe, vicepreşedinte la C.C.E.S., Vasile Nicolescu, Directorul Direcţiei culturale din C.C.E.S. şi I. BUCUROIU, activistul secţiei care răspunde de Uniune.

Cînd s-a discutat «Cazul Goma», tov. George Macovescu, secretarul Asociaţiei, a făcut o scurtă informare în care a arătat pe scurt activitatea infracţională a lui GOMA PAUL.

La acelaş [!] lucru s-a referit şi Dumitru Ghişe.

Propunerea excluderii a fost votată în unanimitate conform articolului [două cuvinte şterse] fiind acuzat că a încălcat articolul 9 din Statutul Uniunii.

În încheierea discuţiilor Fănuş Neagu, membru al Comitetului, a propus ca procesul verbal prin care s-a luat această hotărîre să fie semnat şi de cei trei membri care au lipsit de la această şedinţă. Propunerea a fost aprobată".

Cât de moral li se pare tuturor celor care au ţinut frâiele USR după 1989 ca unii precum Nina Cassian sau Fănuş Neagu să binemerite de la scriitorimea şi poporul român [şi chiar de la Institutul Cultural Român], tot aşa cum generalul securist Nicolae Pleşiţă a binemeritat până mai ieri, când a trecut la veşnica odihnă?

Scriitorii (chiar trebuie să spun mereu: unii scriitori?) l-au înjunghiat pe la spate când anchetatorii îl zdrobeau în bătăi, otrăvindu-l, pentru a se asigura că moare în câteva zile „de moarte bună", iar Pleşiţă îl umilea trăgându-l de barbă, „prieteneşte"...

De ce argument o fi nevoie pentru a convinge conducerea USR că trebuie să facă un gest absolut firesc faţă de Paul Goma?

De ce argumente o fi nevoie pentru statul român de drept să recunoască public demnitatea şi statura morală a lui Paul Goma, dintr-o vreme în care noi, cu puţinele excepţii ce nu fac decât să confirme regula tristă a laşităţii, tăceam şi „rezistam" te miri cum şi pentru ce?

De ce vrea statul român – să îl numim pe Traian Băsescu, preşedintele care a condamnat comunismul, pentru că nu îl costă nimic! – să îl umilească pe Paul Goma?

De ce Monica Macovei – de la care toţi am aşteptat schimbări fundamentale în Justiţie – l-a trimis să facă cerere de redobândire a cetăţeniei?

Mulţi s-au trezit vorbind limba de lemn a corectitudinii politice, spunând că şi ei au făcut o asemenea cerere. Dar să facă cerere cine a vorbit mereu limba de lemn a corectitudinii ideologice. Paul Goma a rupt rândul şi ne-a arătat că libertatea este posibilă şi începe cu fiecare dintre noi, pe când noi stăteam în linie. Cine face asemenea afirmaţii se compară cu Paul Goma, şi nu este cazul.

De ce dovezi o fi nevoie (precum în cazul condamnării comunismului!?) aşa încât reprezentanţii noştri să înţeleagă că nu avem nevoie să ne împăunăm cu eroi după ce au murit, avem nevoie să fim o societate normală, cu reflexe sănătoase, avem nevoie să recunoaştem demnitatea şi calitatea de orice natură a unui om în timpul vieţii sale. Paul Goma nu este doar „disidentul", „cel mai mare şi mai cunoscut opozant al comunismului din România", „un Soljeniţîn român", „marele scriitor" sau „controversatul/ netalentatul scriitor" etc., este şi un om în vârstă, bolnav, lipsit de mijloace financiare, care a suferit pentru noi şi care, azi, în 25 noiembrie 2009, trăieşte în refugiu politic la Paris, cu familia sa, care îi împărtăşeşte soarta şi statutul.

Paul Goma nu este o arhitectură efemeră, un simbol de hârtie, este un om viu.

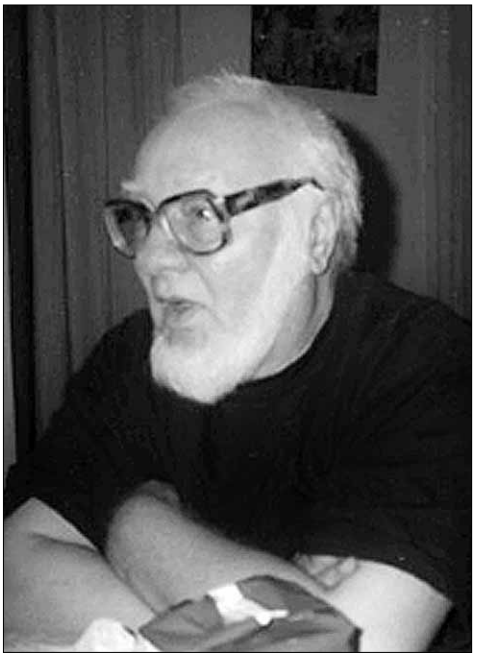

Bioetica tehnologiei informaționale

„Revolution doesn't happen when society adopts new technologies – it happens when society adopts new behaviors"[2].
(Clay Shirky)

Pr. prof. dr. Mihai Valică*

În ultimele decenii a apărut o serie de noi fenomene şi procese ce caracterizează evoluția societății umane în ansamblu ei[3], care subliniază faptul, că ne aflăm într-o perioadă de mutații profunde ce definesc tranziția[4] de la societatea industrială, la societatea de tip informațional. Aceasta se manifestă sub forma unei crize a modelului capitalist de dezvoltare şi prin apariția unor concepte noi neexplicate suficient[5].

Tehnologia, între transcendental și imanent

Unii prezintă tehnologia nu numai ca instrument sau unealtă[6], ci şi ca activitate socială, şi chiar simbolică prin care omul a învățat şi va învăța să-şi exprime identitatea creatoare. Totuşi, teologia nu poate fi de acord cu această opinie, întrucât tehnologiile, inclusiv cele informaționale, la fel ca şi ştiința, inventariază progresele în procesul de cunoaştere omenească, acestea fiind doar instrumente ale cunoaşterii şi nu reprezintă cunoaşterea însăşi. Cred că această concepție stă la baza confuziei, care face ca societatea informa-

* Universitatea Albert Ludwig, Freiburg, Germania

1 Prescurtare de la Radio Frequency Identification Device.

2 „Revoluția nu se întâmplă atunci când societatea adoptă noi tehnologii, ci atunci când societatea adoptă noi comportamente".

3 De exemplu: dezvoltarea tehnologiei de vârf (hi tek), explorarea cosmosului, ingineria genetică, etc.

4 Această tranziție s-a materializat pe plan internațional în următoarele fenomene şi procese majore: globalizarea fluxurilor de schimburi materiale şi nemateriale (financiare şi informaționale) dublată de integrarea regională, pe plan național prin reînnoirea interesului statelor pentru dezvoltarea durabilă, privită sub cele trei aspecte definitorii (economică, ecologică şi socială), şi pentru edificarea unei societăți (informaționale) a cunoaşterii, iar la nivelul individului prin căutarea unei noi identități. Vezi Gabriela Lucia Sabău, *Premise ale procesului tranziției de la societatea industrială la socitatea cunoaşterii* în: http://209.85.129.132/search?q=cache:mRwJIFtrPcMJ:www.acad.ro/pro_pri/doc/st_g03.doc+Mumford+despre+critica+tehnologiei&cd=8&hl=de&ct=clnk.

5 Idem, ibidem.

6 Analizând evoluțiile tehnologice, o serie de savanți (M. Heidegger, 1962, L. Mumford, 1964, M. Foucault, 1972, D. Bohm, 1983, I. Prigogine, I. Stengers, 1984) au demonstrat că, de fapt, progresele tehnologice se bazează pe avansuri mai largi, de natură epistemologică şi ontologică şi nu invers.

ţională să fie identificată cu societatea cunoaşterii[7].

Tehnologiile informaţionale[8] se dezvoltă pe baza ştiinţei fundamentată în era modernă. Acestea constituie vehicule pentru diseminarea cunoaşterii ştiinţifice şi perpetuează ordinea şi explicaţiile „ştiinţifice" specifice acestei ere[9] şi nicidecum nu au rolul de a înrobi pe om sau a-i limita acestuia libertatea.

Preeminenţa tehnologiei informaţionale în faţa individului riscă să sacrifice individul în numele ştiinţei, a societăţii, a binelui mondial, a popoarelor etc. Preeminenţa conştiinţei ştiinţifice, care pretinde că numai oamenii de ştiinţă sunt chemaţi să emită norme etice[10] este total inacceptabilă, mai ales atunci când este vorba de destinul hristic al omului şi de conştiinţa lui religioasă.

Spengler spune în acest sens, că omul, dacă nu este atent, poate deveni din stăpân al lumii în sclav al maşinii, adică al tehnologiei[11].

Este cunoscută publicului larg critica „clasică" a tehnologiei, care o consideră în general periculoasă şi chiar dăunătoare omului. Această opinie este susţinută de mari gânditori: Oswald Spengler[12], Martin Heidegger[13], Friedrich Juenger[14], Lewis Mumford[15], Jacques Ellul[16], Olivier Clement[17] şi mulţi alţii[18], iar mai recent Ovidiu Hurduzeu în cartea *Unabomber, profetul ucigaş*[19] sau în *Sclavii fericiţi*[20], precum şi Adrian Stoica, cercetător în agenţia spaţială NASA[21], susţin păreri similare.

Unii dintre ei consideră că tehnologia, ca şi cunoaşterea, are şi o dimensiune transcendentală, un „domeniu al ideilor", fiind legată de sistemele de credinţe, de valorile şi preferinţele aso-

7 Vezi Gabriela Lucia Sabău, Premise ale procesului tranziţiei de la societatea industrială la socitatea cunoaşterii, în:http://209.85.129.132/search?q=cache:mRwJIFtrPcMJ:www.acad.ro/pro_pri/doc/st_g03.doc+Mumford+despre+critica+tehnologiei&cd=8&hl=de&ct=clnk.

8 Vezi Igor Cojocaru, Tehnologiile Informaţionale şi de Comunicaţii, în: www.akademos.asm.md/.../%20čç%20Academos+1+2009%2022%20**TEHNOLOGIILE**%20INFORMAŢIONALE%20 Tehnologiile informaţionale reprezintă un domeniu foarte important în dezvoltarea economică şi culturală a oricărei societăţi. Aplicarea largă şi multilaterală a acestora în activitatea omului impune civilizaţiei moderne noi posibilităţi calitative care la rândul său contribuie la formarea societăţii informaţionale. Vezi pe larg: http://www.bitplus.moldinfonet.md/ro/about/

9 Vezi Inglis, A., Ling, P., Joosten, V., Delivering Digitally: *Managing the Transition to the Knowledge Media*, Kogan Page, London, 1999.

10 Vezi Dr. Pavel Chirila, Pr. Mihai Valica şi Dr. Madalina Popescu, *Piste false în bioetica modernă*, în: http://www.crestinortodox.ro/morala/91063-piste-false-in-bioetica-moderna.

11 Spengler, O., *Der Mensch und die Technik. Beitrag zu einer Philosophie des Lebens*, München, 1931, p. 31.

12 Vezi Spengler, O., *Der Mensch und die Technik. Beitrag zu einer Philosophie des Lebens*, München, 1931.

13 Heidegger, M., Being and Time, Oxford, Blackwell, 1962.

14 Juenger, Friedrich Georg, *Die Perfektion der Technik* (traducere în engleză: *The Failure of Technology: Perfection without Purpose*, Henry Regnery Company, 1949.

15 Mumford, L., *The Pentagon of Power: the Myth of the Machine*, London, Secker and Warburg, 1964.

16 Ellul, Jacques, *L'Apocalypse: architecture en mouvement* (traducere în engleză: *Apocalypse, A Crossroad Book*, 1977; Ellul, Jacques, *Le bluff technologique* (traducere în engleză: *The technological bluff*, William B. Eerdmans Publishing Company, 1990).

17 Vezi *Adevăr şi libertate. Ortodoxia în conteporaneitate. Convorbiri cu Patriarhul Ecumenic Bartolomeu I*, trad. rom. Mihai Maci, Ed. Deisis, Sibiu, 1997.

18 Vezi şi: Postman, Neil, *Technopoly. The Surrender of Culture to Technology*, Vintage Books, New York, 1992; Picard, Max, Flucht von Gott (traducere în engleză: *The Flight from God*, Regnery Gateway, 1951; Postman, Neil, *Technopoly. The Surrender of Culture to Technology*, Vintage Books, New York, 1992; Davis, Erik, *Technosis. Muth, Magic and Mysticism in the Age of Information*, Three Rivers Press, 1998; Bohm, D., *Wholeness and the Implicate Order*, London, Ark, 1983; Prigogine, I., Stengers, I., *Order out of Chaos: Man's New Dialogue with Nature*, New York, Bantam Books, 1984; Foucault, M., *Histoire de la Folie a l'Age Classique*, Paris, Gallimard, 1972.

19 Ovidiu Hurduzeu, *„Unabomber, profetul ucigaş"*, Editura Logos, Bucureşti, 2007.

20 Ibidem, *Sclavii fericiţi. Lumea văzută din Silicon Valley*, ediţie completă, Iaşi, 2005.

21 Vezi Dr. ing Adrian Stoica, *Da, trebuie să ne temem de tehnologie, dar să nu intrăm în panică*, în Ziarul Lumina, sâmbătă, 18 iulie 2009, pp. 8-9.

ciate acestora, ce inhibă sau validează anumite acțiuni[22]. Atunci când tehnologia nu ține cont de acest lucru şi se dezvoltă neluând în calcul complexitatea persoanei umane, ar putea duce la ceea ce Olivier Clément numea „fatalitatea tehnocratică"[23] şi astfel se produce ruptura între om şi tehnologie, care îi poate deveni potrivnică şi chiar dăunătoare[24]. În acest caz „transcendența" tehnologiei se pierde şi se poate uşor transforma într-un instrument de distrugere.

Jacques Ellul afirmă că tehnologiile moderne formează un Sistem: „un ansamblu de elemente interconectate, aşa încât evoluția unuia provoacă evoluția ansamblului, iar fiecare modificare a ansamblului se răsfrânge asupra fiecărui element în parte"[25].

În *teoria sistemică*[26], omul este considerat o maşină productivă, care răspunde unor necesități tehnice. Nevoile sale omeneşti sunt luate în considerație, numai atâta timp cât satisfacerea lor respectă un protocol tehnic, iar individul, în rolul său de „sclav specializat", contribuie la sporirea eficienței. Munceşti într-o corporație, ai o „poziție", un „venit", eşti un *„sclav fericit" al sistemului*. Ai paşaport cu cip, eşti liber să vizitezi Disneyland-ul, Las Vegas-ul, ai dreptul să munceşti în UE. Te opui? *Eşti un nimeni fără identitate*. Deci sitemul totalitar al catagrafierii biometrice sau al tehnologiei fară limite morale, ar putea confisca şi fura identitatea socială a persoanei umane. Potrivit celor ce susțin tehnologia fără granițe, orice considerente etice sau religioase, care se opune satisfacerii necesităților tehnologiei sau ar interfera în mod „parazitar" cu logica ei, trebuie extirpate din „sistemul total", sau, adaptate „factorului tehnologic"[27]. În acest mod apare evidentă subordonarea omului noilor tehnologii, eliminându-l, astfel, din categoria ființelor libere şi transformându-l din persoană în instrument necesar sistemului.

Imago Dei – ontologia iconică a omului

În filosofia elenă, la Platon, la stoici si mai târziu la neoplatonici[28], tema „Chipul lui Dumnezeu" (eikon – imago Dei) reprezintă un termen fundamental, iar în Vechiul Testament constituie însuşi nucleul antropologiei. În Noul Testament termenul se îmbogățeşte cu un conținut

[22] Vezi şi Strange, S., *An Eclectic Approach* în C. Murphy and R. Tooze (eds.) *The New International Political Economy*, Boulder, Co., Lynne Rienner, 1991.

[23] Olivier Clément, *op. cit.* p. 39.

[24] De exemplu sistemul biometeric este foarte vulnerabil şi nesigur. Citirea cu multă uşurință, de către oricine deține un computer perfermant, a datelor cu caracter personal (nume, prenume, CNP, naționalitate, vârstă, etc.); citirea datelor cu caracter biometric (amprenta digitală, amprenta facială, amprenta retinei); clonarea cip-urilor; modificare datelor şi ataşarea lor la un alt paşaport; urmărirea individului purtator de act electronic cu cip; sustragerea datelor personale şi biometrice din bazele de date Schengen; citirea datelor cu caracter personal într-un mod extrem de facil şi citirea datelor cu caracter personal folosind dispozitive compatibile GSM. Vezi Matthias Becker, *„Position ist Identität"*. Der US-amerikanische Geograph Jerome Dobson warnt vor Gefahren der Ortungstechnik. Drohen durch GPS-Technik neue Formen der Sklaverei? În: http://www.geog.ku.edu/peoplepages/Dobson_D.shtml.

[25] Jacques Ellul, *Le systčme technicien*, Calman-Lévy, Paris, 1977, p.158; Despre tehnologie ca sistem integrat vezi de asemeni volumele *Sclavii fericiți* (mai ales eseul „Angrenajul tehnologic") şi *Unabomber, profetul ucigaş*, ambele de Ovidiu Hurduzeu.

[26] Vezi pe larg *Structuralismul şi teoria sistemică*, în: http://www.esnips.com/doc/8ca75e47-96af-41d0-9af8-3f6a751d1a42/6.-structuralismul-si-teoria-sistemica

[27] Ovidiu Hurduzeu, *Au voie ortodocşii să critice tehnologia? Sau Lupta Părintelui Iustin cu ciberantropii*, în http://proortodoxia.wordpress.com/2009/04/25/au-voie-ortodocsii-sa-critice-tehnologia/.

[28] Vezi H. Willms, *Eikon. Eine begriffsgeschichtliche Untersuchung zum Platonismus. 1. Philo von Alexandria mit einer Einleitung über Platon und die Zwischenzeit*, Münster, 1935; G. Kittel, *Theologisches Wörterbuch zum Neuen Testament, 2*, pp. 386-387; P. Aubin, *„L´image de l´oevre de Platon"*, in *Recherches de science religieuse*, 41 (1953), pp. 348-379. H. Merki, „Ebenbildichkeit", in *Reallexicon für Antike und Christentum*, 4, 1959, pp. 459-479. Aceeasi idee o gasim la Sf. Macarie Egipteanul: "intre Dumnezeu si om exista cea mai mare inrudire", Omilia XLV, in *Scrieri (Omilii duhovnicesti)*, trad. de Pr. Prof. Dr. Constantin Cornițescu, Bucureşti, 1992, p. 266.

hristologic, dând astfel noi dimensiuni antropologiei. După Sfântul Apostol Pavel, Iisus Hristos „este chipul Dumnezeului celui nevăzut”[29]. Omul nu este numai „limbajul lui Dumnezeu”[30], ci chiar imago Dei[31], deci „chipul şi asemănarea Lui”. În literatura patristică imago Dei este axa în jurul căreia se structurează cosmologia, antropologia şi însăşi hristologia[32].

Expresia *Imago Dei* în om, după Sfinții Părinți, este tratată în consens unanim, atunci când e vorba de ontologia chipului şi a asemănării omului cu Dumnezeu, întrucât aceştia exclud orice concepție substanțialistă despre „chip şi asemănare”. *Imago Dei* constă în mod funcțional, deci practic, în manifestarea vieții sale spirituale, ca nevoie primordială şi centrală. Primatul vieții spirituale activează aspirația ființei noastre umane spre absolut, spre arhetipul ei divin, spre Dumnezeu.

Tema *imago Dei* reprezintă temelia antropologiei ortodoxe[33]. Acest lucru face foarte greu de explicat - şi cu atât mai greu de înțeles - natura „chipului lui Dumnezeu”, adică omul. Conform Revelației divine, el este creat din trup şi suflet. Trupul este din materia comună Cosmosului, iar natura sufletului are o înrudire specială cu Dumnezeu. „Omul este înrudit cu Dumnezeu”[34], spune Sfântul Grigorie de Nyssa. El explică de ce natura omului se sustrage considerației teoretice – atheoretos –, adică nu poate fi cuprinsă într-o formulare definitivă, sau o definiție clară a „chipului”. El argumentează că „din moment ce Dumnezeu este necuprins, este cu neputință ca «chipul» Lui din om să nu fie şi el de necuprins”[35]. Din acest motiv, tot el spune, este mai uşor să cunoşti cerul decât pe tine însuți. Omul rămâne un mister şi devine preotul întregului cosmos: „în calitate de pământ, sunt legat de viața de jos, dar fiind şi o părticică dumnezeiască, eu port în mine dorința vieții viitoare”[36]. Deci chiar prin actul creației omul participă la Existența divină, este „neamul lui Dumnezeu”[37], şi din acest motiv „chipul” anticipează îndumnezeirea[38].

Termenul de *imago Dei* este îmbogățit de Sfinții Părinți ai Bisericii prin diverse păreri teologice. Sfântul Ioan Damaschin scrie: „în câte moduri se foloseşte expresia «după chip»? După faptul că omul are rațiune, intelect şi libertate; după faptul că mintea omului naşte cuvânt şi emite duh; după calitatea de stăpân a omului....”[39]. Sfântul Epifanie al Ciprului crede că chipul lui Dumnezeu în om este în toată ființa umană şi „unde anume este sau unde se împlineşte chipul lui Dumnezeu în om este cunoscut numai de Dumnezeu însuşi, Cel care a dat prin har omului existența Sa după chip”[40]. Sfântul Macarie Egipteanul consideră că chipul lui Dumnezeu ar fi liberul arbitru, sau comuniunea cu Dumnezeu[41].

[29] *Coloseni* 1, 15.

[30] Elie Wiesel, *Chassidimus – ein Fest für das Leben. Célebration hassidique*, Seuil, Paris, 1972, p. 94.

[31] *Facerea 1*, 26-27.

[32] Vezi Vladimir Lossky, *Essai sur la théologie mystique de l' Église d'Orient*, Paris, 1944, pp. 109-129.

[33] Antropologia creştină ortodoxă cuprinde şi noțiuni ca: *homoiosis, syngeneia, charis, hyothesia, theotis*, care vin în completarea noțiunii de *imago Dei.*

[34] Sfântul Grigorie de Nyssa, *Oratio catehetica, 5*, citat de Pr. Tache Sterea, *Dumnezeu, Omul şi Creația în teologia ortodoxă şi în preocupările ecumenismului contemporan*, Teză de doctorat, în *Ortodoxia* XLIX nr. 1-2, ianuarie-iunie, 1998, p. 65. Vezi şi Pr. Dr. Vasile Răducă, *Antropologia Sfântului Grigorie de Nyssa*, Editura Institutului Biblic si de Misiune al BOR, Bucureşti, 1996, pp.109-113.

[35] Sfântul Grigorie de Nyssa, *Despre alcătuirea omului* 11, PG 44, 153D-156B, *apud* Panayotis Nellas, *Omul – animal îndumnezeit, Perspective pentru o antropologie ortodoxă*, Editura Deisis, Sibiu, 2002, p. 60. Vezi si R. Leys, *L'image de Dieu chez S. Grégoire de Nysse. Esquisse d'une doctrine*, Bruxelles-Paris, 1951, pp. 77-78.

[36] Paul Evdokimov, *L'Orthodoxie*, Paris, 1965, p. 80.

[37] *Fapte 17*, 28-29.

[38] Vezi Paul Evdokimov, *op. cit.*, p. 80.

[39] Sfântul Ioan Damaschin, *Despre cele doua vointe in Hristos* 30, PG 95, 168B, *apud* Panayotis Nellas, *op. cit.*, p. 60.

[40] Sfântul Epifanie al Ciprului, *Panarion* 70; PG 42, 344B, apud Panayotis Nellas, *op. cit.* p. 60.

[41] Sfântul Macarie Egipteanul, *Omilii duhovniceşti*, ed. cit. pp. 82-83.

Sfântul Maxim Mărturisitorul vorbeşte despre o „reciprocitate între Dumnezeu şi om". Ontologic, această reciprocitate se referă la relația Arhetip şi imaginea Sa, care trebuie să devină evidentă la nivel existențial, printr-o dublă mişcare: mişcarea lui Dumnezeu spre om, *prin întrupare*, şi mişcarea omului spre Dumnezeu pentru *îndumnezeire* (theosis).

Asemănarea omului cu Dumnezeu „priveşte nivelul existențial"[42], deci nu ontologic: devenim astfel dumnezei prin har, luând parte la viața Dumnezeirii, îndumnezeindu-ne prin participare la viața divină[43]. Pe scurt, „sensul îndumnezeirii", constă desigur într-un „aspect supranatural, însă acesta e mai mult precondiționat decât un efect"[44].

Chipul omului - redus de la sacru la profan

Deci omul este înțeles de Părinții Bisericii „în mod ontologic numai ca ființă teologică. Ontologia lui este iconică"[45].

Din păcate există o tendință vizibilă în societatea contemporană de a reduce persoana umană la condiția de instrument şi coborâtă de la *imago Dei* la imago *oeconomicus* şi la homo *cipicus*. Mesajul care ni-l transmite Sf. Apostol Pavel este mai actual ca oricând: „Şi să nu vă potriviți cu acest veac, ci să vă schimbați prin înnoirea minții, ca să deosebiți care este voia lui Dumnezeu, ce este bun şi plăcut şi desăvârşit"[46].

Personal consider următoarele acțiuni, ca fiind imorale şi nedemne de ființa umană[47]:

a. colectarea şi stocarea datelor personale cu scopul de a fi livrate unor organizații suprastatale, care invocă terorismul şi alte scopuri mondialiste;

b. identificarea frauduloasă a unei persoane fără ştiința ei, mai ales în locurile unde ea nu este obligată să se prezinte;

c. *înregimentarea* electronică biometrică a omului, care îl acuză *a priori* ca posibil infractor şi îl clasează în categoria mărfurilor, a ființelor necuvântătoare înjosind astfel demnitatea teologică şi umană a persoanei[48];

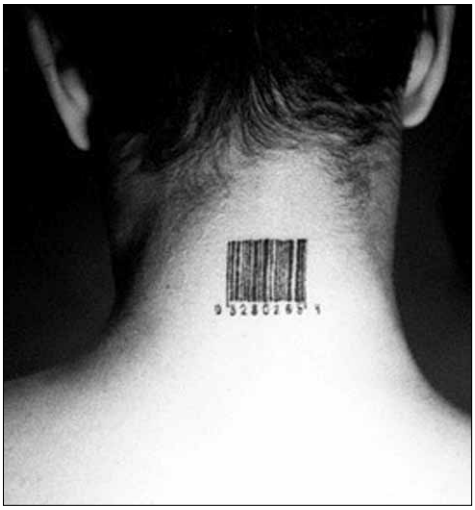

d. creerea unei baze de date biometrice centralizată la nivel mondial, având în vedere vulnerabilitatea acesteia de a fi decodificată de persoane rău intenționate sau de servicii secrete;

e. legiferarea implantului medical, care conform H.G. 55/2009 permite controlul proceselor

[42] Pr. Tache Sterea, *op. cit.*, p. 67.

[43] Vezi pe larg Pr. Dr. Mihai Valică, *Eine heutige Philanthropiewissenschaft und Diakonietheologie im Kontext der Orthodoxen Lehre und der Tradition der Rumänisch-Orthodoxen Kirche*, lucrare de doctorat, ed. Christiana, Bucureşti, 2008, pp. 206-216. Lucrarea este publicata în limba germana, în format PDF, si pe site-ul Universitätsbibliothek Freiburg, la adresa http://www.freidok.uni-freiburg.de/volltexte/5713/.

[44] Lars Thunberg, *Man and the Cosmos, The Vision of St. Maximus the Confessor*, Crestwood, 1985, p. 62, *apud* Pr. Tache Sterea, *op. cit.*, p. 67.

[45] Panayotis Nellas, *Omul – animal îndumnezeit. Perspective pentru o antropologie ortodoxă*, Ed. Deisis, Sibiu 2002, p. 69.

[46] Romani 12, 2.

[47] Vezi pe larg studiul despre cipuri al pr. dr. Mihai Valică, din cartea *Vindecarea*, a prof. univ. dr. Pavel Chirilă, ed. Christiana, pp. 235-248.

[48] Prin *demnitate teologică* se înțelege destinul hristic si procesul de îndumnezeire al omului, iar prin *demnitate umană* se înțelege doar dimensinea lui imanentă.

fiziologice normale ale organismului uman şi controlul concepției umane (proceerea).

E vizibil faptul, că toate aceste acțiuni încalcă flagrant drepturile fundamentale ale omului, ale conştiinței creştine şi au o amprentă malefică dusă la extrem.

Prin aceste acțiuni omul poate fi redus sau degradat la nivel existențial, din punct de vedere al demnității teologice, umane şi sociale, adică moral şi civic, de la *imago Dei* în om, la un simplu număr sau cip electronic prin înscrierea sa într-o evidență biometrică, întrucât cel care nu va figura într-o bază de date biometrice nu există. Practic el nu va exista din punct de vedere social.

Deşi prin înregistrarea şi prelucrarea datelor personale biometrice, omul nu poate fi nicidecum redus sau deteriorat din punct de vedere ontologic, totuşi nu cred că e moral sau etic să fie înjosită şi manipulată latura existențială a *imago Dei*[49] în om.

Ontologia teologică a omului este iconică, are o identitate taborică[50], adică este în relație *„față către față"* cu Dumnezeu, în demnitate, cinste şi slavă dumnezeiască. Acesta este şi modelul convețuirii sociale a omului. Astfel, omul este creat să trăiască în raporturi de dialog personal cu semenii săi şi nu poate fi folosit, reducându-l la o identitate numerică impersonală, în sensul apocaliptic ca „număr al omului"[51], aşa cum se tinde cu frenezie, parcă pentru a împlini întocmai profeția apocaliptică chiar sub ochii noştri...

Omul, între ipocrizie și tehnologia manipulării

Se protestează că paşapoartele biometrice ne transformă într-un număr, deşi noi înşine reducem totul la cifre şi funcții. Este deranjant faptul că poliția de frontieră ne ia drept obiect de inventar, ne scanează după iris şi retină. Însă, se scapă din vedere, că în societatea modernă nu contează decât ființa noastră măsurabilă, scanabilă, cu scopul de a fi „înregimentată" şi pusă la treabă în folosul sistemului creat de cei ce vor să stăpânească total omul şi nicidecum să-l conducă...

De exemplu CV-ul nostru „la zi" nu ar putea oare fi considerat un preambul la paşaportul biometric pentru a ne branşa la sistem? Nu se acceptă cu prea multă uşurință, de către unii, să furnizeze date standardizate celor care dețin puterea economică pentru a fi eficientizate la maximum resursele fizice şi intelectuale ale persoanei umane? Nu este oare comportamentul nostru, în acest context, o autoînvoire tacită pentru terorismul tehnocratic? Sau poate fi considerată inconsecvența omului ipocrizie, viețuire în sistem de bunăvoie sau un pact pentru supraviețuire, inconştiență, neprincipialitate, necredință, autotrădare, resemnare sau cedare la şantajul sistemic? Sau poate însemna şi faptul că omul nu ştie ce vrea sau vrea ce nu ştie?

Un lucru este sigur, că pentru cei care îl gândesc pe *homo religiosus* în termenii lui *homo economicus* sistemul evidenței biometrice nu este malefic, ci semnifică bunăstare, civilizație, cultură, ştiință, modernitate şi chiar libertate...!

Din punctul lor de vedere biometria este greu de combătut şi greu să i te împotriveşti, întrucât în societatea secularizată de astăzi, mai nimic nu a rămas „extra-tehnic"[52]. Tehnologia in-

[49] Este vorba despre dimensiunea comunitară a Sfintei Treimi.

[50] Vezi Matei 17, 1-8.

[51] Apoc. 13, 18

[52] Ovidiu Hurduzeu, *Au voie ortodocşii să critice tehnologia? Sau..Lupta Părintelui Iustin cu ciberantropii*, în http://proortodoxia.wordpress.com/2009/04/25/au-voie-ortodocsii-sa-critice-tehnologia/.

formațională contemporană nu mai ține cont de Dumnezeu, Adevăr, Har, Persoană sau firesc, ci își extrage înțelesul din propria substanță și nu se lasă criticată „din afară" și nu mai ține cont de nimeni și de nimic. În numele cui și cum să te împotrivești unei forțe ce-și arogă prerogativele divinității?, întreabă retoric Ovidiu Hurduzeu[53].

Provocările recente ale tehnologiei informaționale

Fără îndoială, știința și tehnologia folositoare omului sunt o „străduință spre Creație", în vreme ce religia creștină este o „străduință spre Creator" spune părintele telegrafiei fără fir, fizicianul Edouard Branley[54]. Ele trebuie să lucreze sinergic pentru om. Cei ce contestă rațiunea, știința și tehnica în slujba omului, găsindu-și refuzul doar în revelație, stiu foarte bine că cele două sunt complemenatre, nu se exclud. *Eșecurile științei sau folosirea tehnologiei împotriva omului de către unii, nu pot discredita sau incrimina știința sau tehnologia însăși.*

Însă acțiunea de introducere a documentelor biometrice, această nouă provocare a tehnologiei recente este evident împotriva omului, întrucât biometria presupune conectarea la un sistem central de supraveghere a omului, care merge mult prea departe[55]. Se știe că introducerea lor în actele de identitate, este o etapă înaintea implantării acestor date în corpul nostru. Aceasta se pratică deja în multe țări din lume[56].

A permite ca, chipul nostru să fie „clonat electronic" și înregimentat în cipuri și apoi manipulat după bunul plac al cuiva, înseamnă a „amaneta" ceea ce nu ne aparține și a *diminua identitatea noastră iconică*, care este unică, la un număr într-o *bucată de plastic sau într-un server.*

Ar fi de dorit ca, Biserica să ia atitudine morală împotriva acestei tendințe de a diminua identitatea taborică a persoanei umane, adică a arhetipului divin și să sancționeze moral „știința" imorală, mondialismul despotic și tehnologia totalitară și înrobitoare, care transformă pe om într-un număr sau instrument, și să atenționeze profetic atunci când știința sau tehnologia nu mai slujesc omului, ci unui grup de interese, fie „științific", economic, financiar, politic, mondialist etc., și care *urmărește să organizeze creația ca o totalitate închisă, în care omul este micul ei Dumnezeu*[57].

Unii spun, că oricum putem fi urmăriți, cu sau fără cipuri. Că oricum putem fi urmăriți este adevărat, dar se caută perfecționarea acestor mijloace de suraveghere cu orice preț.

Nu este suficient argumentul celor ce spun: *oricum avem cipuri în carduri, telefoane mobile* etc., de ce ne-ar deranja unul în plus în actele de identitate? Afirmația nu ține cont de faptul că actele de identitate sunt lucruri indispensabile, le folosim toată viața și suntem foarte atenți să nu le pierdem, pe când telefonul mobil și cardurile nu sunt indispensabile, poți renunța la ele, dacă vrei să nu fii controlat și urmărit. Pe această „grijă" deosebită se bazează și cei ce doresc controlul total asupra omului...

De aici și până la dictatura biometrică nu e dacât un pas, dictatură, care va condiționa existența omului de supunerea oarbă și discreționară de o persoană, de un sistem sau de o ideologie totalitară, așa cum este profețit în Apocalipsa 13-14.

Precizez faptul că, acțiunea în sine de punere în practică a catagrafiei biometrice, sau numărul 666 precum și documentele biometrice nu trebuie demonizate, întrucât nu au o valoare ontologică în sine, ci ele au o funcție preventivă din punct de vedere teologic, deoarece prin proorocile biblice sunt deconspirate de Duhul Sfânt ca fiind acțiuni ale lui Antihrist. Dacă toate acestea ar avea o valoare ontologică reală, atunci atribuim răului o existență ontologică. Or, răul este doar un accident în creație. Lucrarea de amăgire a lui antihrist nu se poate reduce doar la un nu-

53 Idem, ibidem.

54 Vezi Daniel Vernet, *Biblia și Știința*, în: colecția Glasul Îndrumătorului Creștin, nr. 48, Paris, 1986, p. 12.

55 Vezi dr. Cristian Cobeli și pr. Dr. Mihai Valică, *CIPURILE RFID – QUO VADIS*, în: Dictatura biometrică. Cipul controlului total, edit. Fundația Petru Vodă și Asociația Civic Media, Botoșani, 2009, pp. 76-85.

56 Vezi pe larg: : http://video.google.co.uk/videoplay?docid=-2029681589148358971&hl=en

57 Vezi studiul Pr. Dr. Mihai Valică, *România – un posibil loc de început al pecetluirii apocaliptice?* în: http://apologeticum.wordpress.com/2009/01/31/audio-pr-prof-mihai-valica-studiu-asupra-microcipului/

măr, la această stocare electronică sau la tehnologia informațională şi nu înseamnă că, dacă le-am evita sau refuza, am scăpa definitiv de el şi ne-am mântui pur şi simplu. Ea trebuie privită doar ca una din acțiunile nenumărate ale celui rău, care finalmente urmăreşte umilirea şi controlul total asupra omului şi nimicirea lui.

Propuneri și perspective

Lăsând la o parte orice panică şi tulburare, care nu fac cinste creştinilor, pot afirma cu toată convingerea, că introducerea cipurilor este, fără îndoială un scandal, o jignire, o umilință şi o lipsă de respect adusă persoanei umane.

Neacceptarea cipurilor biometrice nu trebuie privită ca o reacție de fanatism religios ci, ca una firească de apărare împotriva unei înregimentări electronice forțate într-un sistem de supraveghere suspect, ocult şi periculos.

Nu propun o *contra tehnică* sau o *contra cultură* a modernizării, întrucât tehnologia şi modernizarea în general nu conduc neapărat la secularizare sau la înjosirea demnității umane[58], ci propun o bioetică a tehnologiei în general şi a tehnologiei informaționale în special, care să țină cont nu doar de valorile umane sau economice, ci şi de cele creştine, care să apere în mod unitar şi holistic persoana uamnă.

Toate argumentele teologice, etice, juridice, politice, civice, sociale, ştiințific-academice, din domeniul IT şi cele juridic-naționale şi internaționale prezentate în diferite studii de numeroşi autori[59], ne îndreptățesc eclesial dar şi civic, să ne exprimăm poziția noastră clară şi să sancționăm moral fără echivoc acțiunea scandaloasă şi discreționară de utilizare a cipurilor în documentele personale, precum şi a implaturilor medicale RFID în viața românilor, introduse brutal fără o dezbatere publică prealabilă şi să intervenim pe lângă autoritățile publice europene şi româneşti pentru:

a) respectarea Cartei Drepturilor Fundamentale ale Omului şi a Constituției României, întrucât impunerea documentelor biometrice este o încălcare flagrantă a libertăților fundamentale ale ființei umane, a dreptului de opinie în problemele care privesc viața noastră şi un afront adus Creştinilor din România şi din întreaga lume;

b) dezbaterea publică a ordonanțelor şi hotărârilor de guvern (O.G.U. 94/2008[60], H.G. 1566/2008[61], O.G. 207 din 04/12/2008[62]) privind impunerea obligativității actelor de identitate cu

[58] Vezi Hans Joas, *Führt Modernisierung zur Säkularisierung?* în: Gottesrede in postsäkularer Kultur, Hrsg. Peter Walter, Verlag Herder, Freiburg, 2007.

[59] Vezi John Williams, Director, MIT Auto-ID Labs at the RFID Academic Convocation, (2006); ***, *Internet of all things – from wikipedia*, http://en.wikipedia.org/wiki/Internet_of_Things; Kurt Monse, *The relationship between RFID policy and RFID adoption in the EU a win-win situation?*, Conference „Towards a European Policy on RFID", Brussels, 19 September (2008); RFID Journal Events, http://www.rfidjournalevents.com; Charles Mutigwe and Farhad Aghdasi, http://www.rfidresearch.net/documents/RFIDResearchTrends.pdf; Klaus Pavlik, *The why and how Cornerstones for a EuropeanRFID research policy*, Conference „Towards a European Policy on RFID", Brussels, 19 September (2008); ***, *VeriChip RFID Implants in Mexican Attorney General's Office Overstated*, http://www.spychips.com/press-releases/mexican-implant-correction.html, 29 November (2004); Birgit Gampl, Véronique Corduant, *Guidelines and legislation - The regulatory side of RFID*, Conference „Towards a European Policy on RFID", Brussels, 19 September (2008); Michael Glazkov, *Totale Uberwachung, Ausweise mit biometrischen Merkmalen*, FSU Jena, 07 July, (2008); O. Vermesan, *RFID Sensing and Interacting Technology Fusions*, Joint EC/EPoSS Expert Workshop 2008 Beyond RFID - The Internet of Things, Brussels, Belgium, 11 - 12 February (2008); ***, *Scandal: Wal-Mart, P&G Involved in Secret RFID Testing*, November 10, (2003), http://www.spychips.com/press-releases/broken-arrow.html; Aura Bolboasa, Mihaela Stoica, *Paşapoartele cu cip, siguranță sau furt de identitate?* VIDEO, Ziarul Adevărul, 18 mar (2009), http://www.adevarul.ro/articole/pasapoartele-biometrice.html; Melanie R. Rieback Bruno Crispo Andrew S. Tanenbaum, *Is Your Cat Infected with a Computer Virus?*, IEEE International Conference onPervasive Computing and Communications, Pisa - Italy, 4, 13-17 March (2006); Steve Range, *RFID marks dawn of 'Internet of things*, 21 November (2006), http://www.ted.com/talks/pattie_maes_demos_the_sixth_sense.html; *Dictatura biometrică. Cipul controlului total*, Botoşani, 2009, pp. 76-85.

[60] *Publicat in Monitorul Oficial, Partea I nr. 485 din 30/06/2008.*

[61] *Publicat in Monitorul Oficial, Partea I nr. 842 din 15/12/2008.*

[62] *Publicat in Monitorul Oficial, Partea I nr. 831 din 10/12/2008.*

cip biometric şi a H.G. 55/2009[63] privind introducerea implanturilor medicale, precum şi a codurilor juridice, care printre altele, dezincriminează incestul, prostituţia, homosexualitatea etc.;

c) obligativitatea statului român de a nuanţa legile de mai sus pe motive de conştiinţă religioasă şi de a elibera documente de identitate fără cip pentru cei ce doresc acest lucru, însă nu doar pentru o perioadă provizorie de 6-12 luni, ci pe o perioadă de valabilitate identică cu cele care conţin datele

personale biometrice pe cip. Eliberarea documentelor biometrice să se facă numai la cererea expresă a persoanelor care le solicită.

Concluzii

Tehnologia în slujba omului are şi o dimensiune transcendentală, un „domeniu al ideilor", fiind legată de sistemele de credinţe, de valorile şi preferinţele asociate acestora şi poate astfel, uşura viaţa omului oferindu-i timp suplimentar pentru a se ocupa de mântuirea sufletului.

Atunci când tehnologia nu ţine cont de complexitatea persoanei umane şi de destinul hristic al omului şi se susţine preeminenţa tehnologiei în faţa individului, se produce ruptura între om şi tehnologie, devenindu-i astfel, potrivnică şi chiar distrugătoare. În acest mod tehnologia se transformă într-un instrument malefic.

La fel, ştiinţa biometrică, care reduce persoana umană la o simplă tehnologie şi suport electronic de emiţătoare şi implanturi, având ca punct de referinţă doar interese economice şi control total al omului, poate deveni un instrument de tortură socială, psihologică şi morală.

Tehnologia biometrică actuală reduce pe Om de la *imago Dei*, la un simplu număr sau cip electronic, întrucât din punct de vedere al evidenţei biometrice, cel care nu va figura într-o bază de date nu va exista din punct de vedere social şi astfel va fi lipsit de toate drepturile. În acest caz Biserica şi în general Teologia are menirea de a apăra „firea omului" şi condiţia lui psiho-socială în toată normalitatea ei personală şi nu pe bucăţele, ci unitar şi holistic.

Ontologia omului este iconică şi are o identitate taborică, deci faţă către faţă în demnitate, cinste şi slavă dumnezeiască şi nu o identitate numerică impersonală, în sensul apocaliptic ca „număr al omului"[64].

Neintervenţia promptă a Bisericii şi a societăţii civile pentru a evita această sumbră perspectivă, va da impresia că, muţenia a devenit o stare de fapt atât în Biserică, cât şi în întrega Românie de azi. Cei responsabili eclesial şi civic, care nu iau atitudine, ar putea fi acuzaţi de slugărnicie, pasivitate, resemnare sau chiar trădare...

A îndrăzni pentru a birui lumea[65] nedreptăţii şi a păcatului este semnul de recunoaştere a unei Biserici lucrătoare în iubire şi a unei succesiuni apostolice depline nu numai în har ci şi în acţiune şi ar contura o ţare normală şi încă vie...

Creştinul este chemat să arate firescul credinţei lui, într-o lume în care creştinismul a devenit pentru unii atât de nefiresc şi chiar o piedică pentru cei ce vor să stăpânească lumea şi pe om în mod totalitar. A renunţa la această chemare, înseamnă a renunţa la chipul şi asemănarea noastră cu Dumnezeu, deci la *imago Dei* în noi şi aceasta ar marca sfârşitul libertăţii noastre şi începutul sclaviei antihristice.

Sper să nu fim noi generaţia care trăieşte ultima filă din istoria libertăţii umane şi în acelaşi timp cred cu tărie, că Bunul Dumnezu va interveni la momentul oportun.

[63] *Publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 112 din 25/02/2009.*

[64] Apoc. 13, 18

[65] Ioan 16, 33.

Memoriile unui maestru uitat

Linu-Dragu Cătălin Popian

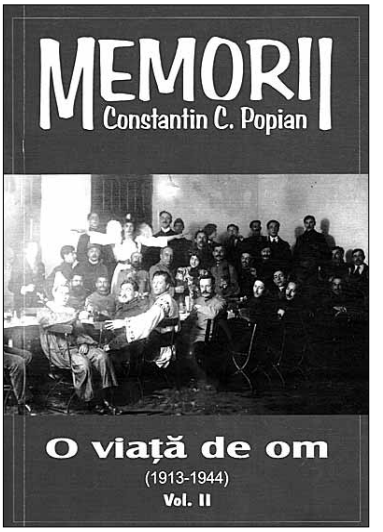

Editura Agnos din Sibiu a lansat, în colaborare cu Mănăstirea Crasna – Prahova, primele două volume din *Memorii*, de Constan-tin C. Popian (1882-1969).

Popian este numele unui mare artist, maestru, apostol şi părinte, a cărei rază, chiar şi de peste vremi, poate străluci vederii noastre şi fi de folos sufletelor, României şi conştiinței universale.

Numele lui nu este îndeajuns de cunoscut opiniei publice la nivel național şi internațional. Totuşi, Constantin C. Popian, pentru toți cei ce l-au cunoscut şi văzut, (zeci de mii de persoane, între 1900-1969) a fost un Maestru şi om de teatru demn de Maestrul său, Constantin Nottara, precum şi de colegii lui de Conservator, Ion Manolescu, Tony Bulandra, Velimir Maximilian, Storin sau Petre Lăcusteanu. Originalitatea chemării şi a misiunii lui C.C. Popian este următoarea: acesta a oferit Episcopiei Râmnicului un primat absolut în lume. Este vorba de organizarea oficială a unei echipe de teatru a eparhiei, formată nu numai din amatori, ci şi din specialişti, caz unic în Istoria Bisericii Universale. Eparhia Romei, a Florenței au avut echipe de pictori, sculptori, muzicieni şi poeți, dar nu şi o echipă de teatru!

Maestrul C.C. Popian a fost o personalitate spirituală unică, în care s-a unit virtutea inimii cu a minții, voința cu smerenia, demnitatea cu bunătatea şi cunoaşterea. La fericita mirare că Popian a fost prea multe deodată, răspunde o frază a colegului şi prietenului său, Victor Eftimiu, care scrie: „În țările mici şi tinere ale Orientului, munca nu e împărțită. Cei mai mulți nu fac nimic, iar cei ce muncesc îndeplinesc menirea altor o sută".

Popian a scris aceste memorii – incomplete de altfel şi autocenzurate – la rugămintea noastră, a celor care s-au bucurat de geniul lui: elevi, colegi, preoți, fii, nepoți, colaboratori. Dar oricât s-a autocenzurat, aceste memorii nu puteau vedea lumina tiparului sub regimul celor fără patrie şi Dumnezeu. Cu atât mai mult cu cât activitatea lui, directă şi prin elevi, a atins Bugeacul, Cadrilaterul, Bucovina de nord înstreinate, precum şi Banatul Sârbesc, şi mai înstrăinat.

Mişcarea conservatoare

Paul Gottfried

Cartea (Ed. Logos, Bucureşti, 2009) este o analiză asupra luptei dintre facţiunile Dreptei americane – dacă acceptăm că la dreapta se integrează şi paleo-conservatorii, şi neoconservatorii, şi libertarienii. Paul Gottfried cunoaşte bine situaţia Dreptei americane nu numai la nivel teoretic, ci şi practic. Lectura acestei cărţi ne-ar putea deschide ochii asupra a ceea ce se pregăteşte şi României – la noi ajungând fenomene politice şi sociale care în SUA sau alte state, cu o democraţie mai veche, s-au consumat deja.

Reeducarea de la Aiud

Demostene Andronescu

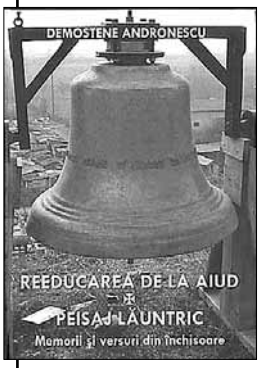

Mai cunoscut ca poet al închisorilor comuniste, fostul deţinut politic Demostene Andronescu se dovedeşte şi un interesant analist şi memorialist al fenomenului concentraţionar. Volumul de faţă (Ed. Christiana, Bucureşti, 2009) reuneşte testamentar între copertele lui memoriile şi versurile sale din închisoare. Totul se preface într-o mare lecţie de istorie şi într-o valorificare paideică a suferinţei.

Biserica şi elitele intelectuale interbelice

Constantin Mihai

Volumul (Institutul European, Iaşi, 2009) îşi propune să deceleze relaţia dintre Biserică şi intelectualitatea interbelică, pornind de la cîteva probleme punctuale şi extrem de presante în contextul de atunci: Regenţa Patriarhală, schimbarea Calendarului, intruziunea politicului în viaţa Bisericii, învăţământul teologic.

Economia libertăţii

John Chrysostom Médaille, Ovidiu Hurduzeu

Antologia coordonată de John Chrysostom Médaille şi Ovidiu Hurduzeu (Ed. Logos, Bucureşti, 2009) propune o a treia cale economică, între capitalism şi socialism: distributivismul. Autorii arată că şi capitalismul, şi socialismul folosesc persoana umană ca pe o marfă, fără respect pentru libertatea ei. Potrivit autorilor, distributivismul funcţionează în mai multe locuri din lume, cu rezultate remarcabile. Médaille ne asigură că pentru România a trece la distributivism nu înseamnă altceva decât a ne întoarce la o mai veche organizare mai bună, care ne era proprie pînă în veacul al XIX-lea.

Abonați-vă la ROST!

Avantaje:

● Primiți revista acasă ● Nu pierdeți nici un număr al acestei reviste de colecție

● Taxele poştale sunt suportate de redacție

Vă puteți abona:

● trimițând contravaloarea prin mandat poştal (în care specificați citeț numele, adresa completă, telefonul şi perioada de abonament) pe numele Târziu Claudiu Richard, Oficiul Poştal 23, Căsuța Poşatală 27, sector 6, Bucureşti;

● achitând contravaloarea abonamentului în contul **RO25BACX0000000107363250**, deschis la **Unicredit Țiriac Bank, Sucursala Orizont – Bucureşti,** pe numele **Asociației** ROST, cod fiscal 12495302**,** după care veți trimite copia chitanței şi o scrisoare în care solicitați abonamentul la **CP 27, Oficiul Poştal 23, Bucureşti**.

Prețul în țară:
– 24 lei – 6 luni
– 48 lei – un an

Prețul în străinătate:
- 50 euro/ an în Europa
- 70 USD/ an pentru celelalte continente

În acest număr semnează: ● **Flori Bălănescu** – doctor în istorie, publicist, ultima carte publicată: *Dialog* (cu Paul Goma, Ed. Vremea, 2009) ● **Erast Călinescu** – inginer, publicist ● **Răzvan Codrescu** – scriitor, ultima carte publicată: *Ghid pascal* (Christiana, 2009) ● **Dan Dungaciu** – doctor în Socilogie, profesor universitar, Universitatea Bucureşti, publicist, ultima carte publicată: *Cine suntem noi?* (Cartier, 2009) ● **Paul Ghițiu** – scriitor, regizor şi publicist creştin, ultima carte publicată: *Reabilitarea politicii* (Dacia, 2000) ● **Radu Ilaş** – preot în Bucureşti, la Spitalul Clinic de Psihiatrie „Alexandru Obregia", doctor în Teologie, profesor, publicist ● **Daniel Focşa** – istoric, publicist, autor al volumului *Escadrila albă. O istorie subiectivă* (Ed. Vremea, Bucureşti, 2008) ● **Constantin Mihai** – doctor în litere la Universitatea Michel de Montaigne, Bordeaux 3, asistent universitar, ultima carte publicată: *Biserica şi elitele intelectuale interbelice* (Institutul European, 2009) ● **Alexandru Racu** – doctorand în Ştiințe Politice la Ottawa – Canada, publicist ● **Marcel Răduț Selişte** – preot la Spitalul Județean Craiova, master în Comunicare, publicist, ultima carte publicată: *Cu căruța prin democrația românească* (Editura de Sud, 2009) ● **Teodora Roşca** – iconar, doctor în teologie, publicist ● **Paul-Gabriel Sandu** – Masterand în Filosofie, Albert-Ludwigs-Universitaet Freiburg, Germania, publicist ● **Claudiu Târziu** – jurnalist ● **Mihai Valică** – preot în Suceava, doctor în Teologie, profesor, publicist, ultima carte publicată: *Teologie socială* (în colab., Chiristiana, 2009)

Nr. 1 – martie 2003, dedicat lui Nicu Steindhardt
Nr. 2 – aprilie 2003, dedicat lui Mircea Eliade
Nr. 3 – mai 2003, dedicat lui Lucian Blaga
Nr. 4 – iunie 2003, dedicat lui Mihai Eminescu
Nr. 5 – iulie 2003, dedicat lui Nicolae Paulescu
Nr. 6 – august 2003, dedicat lui Sandu Tudor
Nr. 7 – septembrie 2003, dedicat lui Nae Ionescu
Nr. 8 – octombrie 2003, dedicat lui Valeriu Gafencu
Nr. 9 – noiembrie 2003, dedicat Părintelui Dumitru Stăniloae
Nr. 10-11 – decembrie 2003, dedicat lui Vasile Băncilă
Nr. 12 – februarie 2004, dedicat lui Nichifor Crainic
Nr. 13 – martie 2004, dedicat lui Mircea Vulcănescu
Nr. 14-15 – aprilie-mai 2004, dedicat lui Radu Gyr
Nr. 16 – iunie 2004, dedicat lui Vintilă Horia – **epuizat**
Nr. 17 – iulie 2004, dedicat lui {tefan cel Mare – **epuizat**
Nr. 18 – august 2004, dedicat lui Ernest Bernea
Nr. 19 – septembrie 2004, dedicat lui Constantin Noica
Nr. 20 – octombrie 2004, dedicat Părintelui Arsenie Boca – **epuizat**
Nr. 21-22 – noiembrie-decembrie 2004, dedicat Părintelui Constantin Galeriu
Nr. 23 – ianuarie 2005, dedicat lui Vasile Lovinescu
Nr. 24 – februarie 2005, dedicat lui Octavian Goga
Nr. 25-26 – martie-aprilie 2005, dedicat Părintelui Constantin Voicescu
Nr. 27 – mai 2005, dedicat lui Nicolae Iorga – **epuizat**
Nr. 28 – iunie 2005, dedicat Părintelui Arsenie Papacioc – **epuizat**
Nr. 29 – iulie 2005, dedicat Părintelui Zosim Oancea - **epuizat**
Nr. 30 – august 2005, dedicat lui Vasile Voiculescu
Nr. 31 – septembrie 2005, dedicat Părintelui Liviu Brânzaş
Nr. 32 – octombrie 2005, dedicat lui Aron Cotruş
Nr. 33 – noiembrie 2005, dedicat Părintelui Iustin Pârvu
Nr. 34 – decembrie 2005, dedicat lui Paul Goma
Nr. 35 – ianuarie 2006, dedicat lui Horia Bernea
Nr. 36 – februarie 2006, dedicat lui Ioan Alexandru
Nr. 37 – martie 2006, dedicat Părintelui Teofil Părăian
Nr. 38 – aprilie 2006, dedicat Părintelui Calciu
Nr. 39 – mai 2006, dedicat lui Pan M. Vizirescu
Nr. 40-41 – iunie-iulie 2006, dedicat luiIon Gavrilă
Nr. 42-43 – august-septembrie 2006, dedicat Părintelui Adrian Făgeţeanu
Nr. 44 – octombrie 2006, dedicat lui Gabriel Constantinescu
Nr. 45 – noiembrie 2006, dedicat lui Simion Mehedinţi
Nr. 46 – decembrie 2006, dedicat Părintelui Rafail Noica
Nr. 47-48 – ianuarie-februarie 2007, dedicat Părintelui Benedict Ghiuş
Nr. 49 – martie 2007, dedicat luiIoan Ianolide
Nr. 50 – aprilie 2007, dedicat lui Marcel Petrişor
Nr. 51 – mai 2007, dedicat părintelui Nicodim Mândiţă
Nr. 52 – iunie 2007, dedicat Mitropolitului Bartolomeu
Nr. 53-54 – iulie-august 2007, dedicat Părintelui Trifa
Nr. 55 – septembrie 2007, dedicat lui Alexandru Mironescu
Nr. 56 – octombrie 2007, dedicat Părintelui Sofian Boghiu
Nr. 57 – noiembrie 2007, dedicat lui Teodor M. Popescu
Nr. 58 – decembrie 2007, dedicat lui Demostene Andronescu
Nr. 59-60 – ianuarie-februarie 2008, dedicat Părintelui Ioanichie Bălan
Nr. 61 – martie 2008, dedicat lui Dan Botta
Nr. 62 – aprilie 2008, dedicat Maicii Mihaela Iordache

Nr. 63 – mai 2008, dedicat Mitropolitului Nicolae Colan
Nr. 64 – iunie 2008, dedicat Aspaziei Oţel Petrescu
Nr. 65 – iulie 2008, dedicat Părintelui Mina Dobzeu
Nr. 66 – august 2008, dedicat Mariei Brâncoveanu
Nr. 67 – septembrie 2008, dedicat Părintelui Chesarie Gheorghescu
Nr. 68 – octombrie 2008, dedicat Părintelui Marcu de la Sihăstria
Nr. 69 – noiembrie 2008, dedicat lui George Racoveanu
Nr. 70 – decembrie 2008, dedicat lui Constantin Oprişan
Nr. 71-72 – ianuarie-februarie 2009, dedicat lui Gheorghe Stănescu
Nr. 73 – martie 2009, dedicat lui Grigorie Leu
Nr. 74 – aprilie 2009, dedicat Părintelui Cleopa
Nr. 75-76 – mai-iunie 2009, dedicat lui George Popescu Glogoveanu
Nr. 77 – iulie 2009, dedicat lui Petru C. Baciu
Nr. 78 – august 2009, dedicat părintelui Dimitrie Bejan
Nr. 79 – septembrie 2009, dedicat monahului Atanasie
Nr. 80 – octombrie-noiembrie 2009, dedicat părintelui Roman Braga

Cei care doresc să-şi completeze colecţia publicaţiei ROST *pot trimite contravaloarea revistei (3 lei/exemplar), prin mandat poştal, pe numele: Târziu Claudiu Richard, OP 23, CP 27 Bucureşti. Precizaţi pe mandatul poştal ce număr al revistei doriţi, în cîte exemplare şi adresa dvs. Pentru informaţii sunaţi la tel.: 0740.103.621*

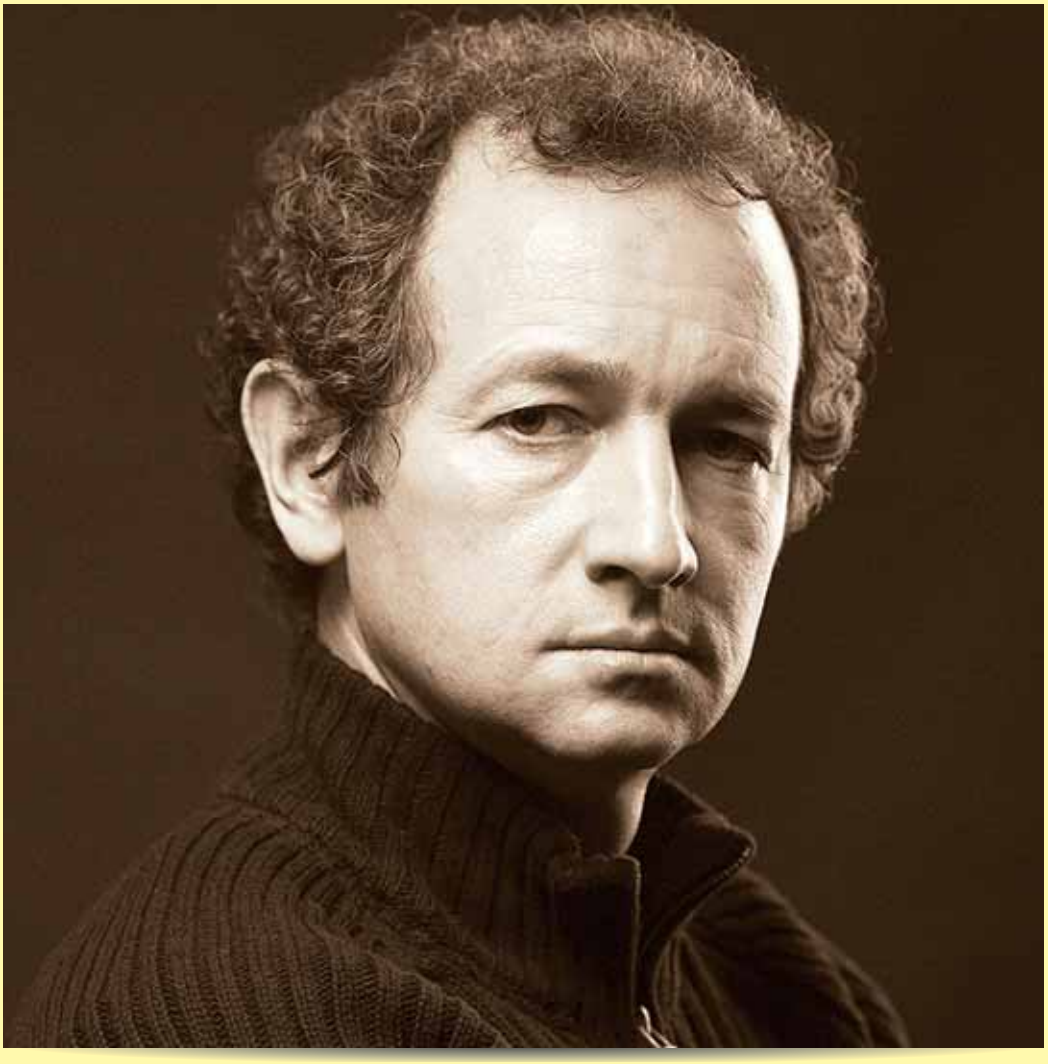

ROST, **suspinul *României profunde***

În fauna jurnalistică de astăzi, există o revistă care are singularitatea unui vultur aflat întîmplător într-o crescătorie de găini. Revista aceasta se numeşte ROST. Celelalte, în marea lor majoritate, se numesc „dezordine“. Specializate să culeagă orice informaţie, precum găinile boabele de porumb în ogradă, cotcodăcesc încontinuu, creând un zgomot de fond binevenit pentru confuzia generală planificată. Aceste ziare-găini întreţin, de fapt, haosul din fosta gospodărie numită România şi care altădată avea şi ea un rost. Ziare specializate să întreţină dezechilibrul permanent, să te linşeze informaţional, pentru ca nimic să nu aibă consistenţă, definiţie; un fel de criză continuă, ca un teren predispus alunecărilor la cea mai mică ploaie. Ce casă poţi construi pe terenul acesta? Cum poţi planta un pom? Ce credinţă poate creşte în lumea neorînduielii? Da, „neorînduială“ – acesta este ordinul de astăzi pentru România agonică pe care o trăim. Şi cu toate acestea, România profundă răspunde aşa cum mai poate, abia şoptit, suspină prin fibra neînvinsă a rânduielii ei dintotdeauna. Acest suspin profund al României eterne se numeşte ROST.

Dan Puric

12
5 948485 760017